

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Strategie Taiwanu pro přežití

Andrea Votápková

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

Strategie Taiwanu pro přežití

Andrea Votápková

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

Zde bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce doc. PhDr. Šárce Cabadové Waisové, Ph.D. za její cenné rady, připomínky a čas, který věnovala konzultacím nad touto diplomovou prací.

Obsah

1. ÚVOD	8
1. 1 Metodologie předkládané práce	9
2. TAIWAN: ZTRÁTA MEZINÁRODNÍHO POSTAVENÍ	15
3. STRATEGIE DIPLOMATICKÝCH PŘÁTEL.....	27
3. 1 Diplomatické vztahy v Evropě.....	28
3. 2 Diplomatické vztahy v Africe	29
3. 3 Diplomatické vztahy ve východní Asii a Pacifiku.....	31
3. 4 Diplomatické vztahy v Latinské Americe a Karibiku.....	33
4. STRATEGIE ROZVOJOVÉ POMOCI.....	36
5.STRATEGIE ČLENSTVÍ V MEZINÁRODNÍCH VLÁDNÍCH ORGANIZACÍCH	44
5. 1 APEC.....	45
5. 2 WTO.....	46
5. 3 OSN.....	48
5. 4 WHO	49
6. STRATEGIE PODPORY NGOs A JEJICH EXPANZE DO ZAHRANIČÍ... 52	
7. STRATEGIE PODPORY DEMOKRACIE A LIDSKÝCH PRÁV	57
8. STRATEGIE SOFT POWER A VEŘEJNÉ DIPLOMACIE	61
9. ZÁVĚR.....	67
10. SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ.....	74
11. RESUMÉ.....	88
12. PŘÍLOHY	90

Seznam použitých zkratek

APEC	Asia-Pacific Economic Cooperation (Asijsko-pacifické hospodářské společenství)
ATEF	Africa Taiwan Economic Forum (Africko-taiwanské ekonomické fórum)
CIA	Central Intelligence Agency (Ústřední zpravodajská služba)
CITC	Committee of International Technical Cooperation (Výbor pro mezinárodní technickou spolupráci)
ČLR	Čínská lidová republika
DPP	Democratic Progressive Party (Demokratická pokroková strana)
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)
ICAO	International Civil Aviation Organization (Mezinárodní organizace pro civilní letectví)
ICDF	International Cooperation and Development Fund (Fond pro mezinárodní spolupráci a rozvoj)
IGOs	International governmental organisation (Mezinárodní vládní organizace)
JAE	Jihoafrická republika
KLDR	Korejská lidově demokratická republika
KMT	Kuomintang (Čínská národní strana/nacionalisté)
MOEA	Ministry of Economic Affairs (Ministerstvo hospodářství)
MOFA	Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) (Ministerstvo zahraničních věcí, Čínská republika na Taiwanu)
NGOs	Non-government organizations (Nevládní organizace)
ODA	Official development assistance (Oficiální rozvojová spolupráce)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OECD F	Overseas Economic Cooperation and Development Fund (Fond zámořské hospodářské spolupráce a rozvoje)

OSN	Organizace spojených národů
PIF	Pacific Islands Forum (Fórum tichomořských ostrovů)
ROC	Republic of China (Čínská republika)
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
Taiwan AID	Taiwanská agentura pro mezinárodní rozvoj
TFD	Taiwan Foundation for Democracy (Taiwanské nadace pro demokracii)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu)
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change (Rámcová úmluva OSN o změně klimatu)
USA	United States of America (Spojené státy americké)
USAID	Americká agentura pro mezinárodní rozvoj
WHA	World Health Assembly (Světové shromáždění pro zdraví)
WHO	World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

1. ÚVOD

Mezinárodní systém je oblastí, která je plná nejistot. Pro státy je prvořadou podmínkou přežití dostatečná moc, přičemž ale sama existence každého státu je spojena s proměnou mocenského potenciálu. Když na počátku 70. let minulého století Taiwan kvůli rezoluci č. 2758 (která byla přijata na 26. zasedání Generálního výboru OSN) ztratil ve prospěch Čínské lidové republiky své místo stálého člena v Radě bezpečnosti OSN, stal se během několika měsíců de facto mezinárodně neuznávanou entitou bez suverenity (United Nations 1971). Když jednotlivé státy začaly navazovat diplomatické vztahy s Čínskou lidovou republikou, předpokládalo to uznání a akceptování politiky jedné Číny. V praxi to znamená, že tyto státy uznávají Taiwan jakožto součást Čínské lidové republiky a nemohou tak mít s ostrovním Taiwanem plnohodnotné diplomatické vztahy. Představitelé Taiwanu však po roce 1971 svůj boj o mezinárodní uznání suverenity nevzdali. Taiwan postupně ve své zahraniční politice rozvinul několik paralelních strategií, jak udržet minimálně stávající status quo. Strategie Taiwan rozvíjí od ztráty svého postavení v Radě bezpečnosti OSN, nicméně některé strategie se rozvinuly až později, vlivem působení vnitřních a vnějších podmínek v mezinárodním systému.

Dlouhodobá mezinárodní izolace pro Taiwan vytváří limity: může udržovat s většinou států neformální diplomatické vztahy, nemůže participovat ve významných mezinárodních organizacích a také čelí tlaku ze strany ČLR. Taiwan proto rozvinul několik strategií, neboť chce být brán jako jedinečný, plnohodnotný a uznávaný aktér mezinárodních vztahů. Pro Taiwan se jeví zachování současného stavu (tj. stavu de facto nezávislosti) jako nejlepší řešení. Dle Centra volebních studií se více než 90 % Taiwanců vyjádřilo pro zachování statusu quo (Mearsheimer 2014).

Z pohledu mezinárodních vztahů je zajímavé sledovat, jak se Taiwan, jakožto dřívější reprezentant celé Číny a jeden ze zakládajících států OSN, dostal téměř do mezinárodní izolace. Navíc otázka vztahů mezi Čínskou lidovou republikou a Taiwanem je od 70. let do současné doby slepou uličkou. Proto považují téma Taiwanu a jeho úsilí přežít v mezinárodním systému za zajímavé. Taiwan v průběhu

let měnil své strategie, které mu měly pomoci přežít. Důležité je také zmínit, že v literatuře ani v akademické sféře neexistuje žádná publikace či analýza strategií, která by se věnovala využívání vybraných strategií Taiwanu.

Tato diplomová práce je jednopřípadovou studií, která analyzuje několik vybraných paralelních strategií, které Taiwan využívá k přežití v mezinárodním prostředí. Z důvodu rozsahu diplomové práce jsem si vybrala šest zahraničně-politických strategií, jenž mi vyplynuly dle předchozí analýzy literatury a které budu podrobněji chronologicky analyzovat, a to od roku 1971 do současnosti s důrazem na to, jak dané vlády, změny mezinárodního prostředí a politické okolnosti ovlivňovaly tyto strategie. Práce se zaměřuje na šest zahraničně-politických strategií, kterými se Taiwan snaží zajistit své postavení v mezinárodním prostředí: diplomatictí přátelé, rozvojová pomoc, členství v mezinárodních vládních organizacích, podpora NGOs a jejich expanze do zahraničí, podpora demokracie a lidských práv, soft power a veřejná diplomacie. Práce rovněž klade důraz na proměnu strategií v kontextu výměny vlád, demokratizaci země, změnám vlád v USA a nárůstu vlivu Čínské lidové republiky. Samozřejmostí je, že pokud se některá strategie rozvinula později (jako například koncept podpory demokracie a lidských práv), tak ji analyzuji od roku, kdy ji Taiwan začal používat a zároveň sleduji proměnné, které vedly k zavedení strategie. Cílem této práce je analýza proměn vybraných druhů strategií, které jsem zmínila výše od roku 1971 do současnosti. Práce ve svém závěru poskytne odpověď na otázku „Jak se proměňovaly jednotlivé strategie Taiwanu od roku 1971 do současnosti?“.

1. 1 Metodologie předkládané práce

Vzhledem k tomu, že práce je jedinečnou studií, tak v úvodu nebudu aplikovat žádnou teorii ani koncept. Jako metodu využiji *process tracing*. Metoda *process tracing* v sociálních vědách je metoda pro studium příčinných mechanismů spojující příčiny s výsledky. Díky této metodě lze vyvozovat závěry o tom, jak příčina či soubor příčin přispívá k dosažení výsledku. Tato metoda je vhodným nástrojem pro zkoumání

kauzality v případových studiích. Prostřednictvím metody *process tracing* budu detailně sledovat proměny taiwanské zahraniční politiky v čase a faktory, které tyto proměny ovlivňovaly. Budu rovněž sledovat realitu mezinárodního prostředí a faktory, které se v čase proměňovaly, až uvrhly Taiwan do mezinárodní izolace (Derek – Pedersen 2013: 1–8). K postupu sledování procesu vysvětlujícího výsledek v rámci výzkumu budu využívat především anglicky psané odborné publikace a články z vědeckých periodik a databází zabývajících se proměnou Taiwanu zejména po ztrátě členství v OSN, dále budu čerpat z webových stránek taiwanské vlády (Executive Yuan), prezidentské kanceláře, jednotlivých taiwanských ministerstev a nevládních organizací. Rovněž se zaměřím na tisk Taiwan Today.

Cílem mojí diplomové práce je prostřednictvím výše zmíněné metody zjistit, jakým způsobem se Taiwan snaží přežít v mezinárodním prostředí a jaké strategie mu k tomu pomáhají vzhledem k vývoji Taiwanu od roku 1971 po současnost. Budu se snažit analyzovat prostřednictvím pozorování a posuzování tištěných materiálů sled událostí, které vedly krok po kroku k tomu, že se Taiwan uchýlil k daným strategiím pro své přežití v mezinárodním systému. V úvodu práce se budu věnovat kontextu ztráty postavení Taiwanu v Radě bezpečnosti OSN a politickým změnám, které zapříčinily, že je Taiwan od roku 1971 nucen usilovat o mezinárodní uznání.

Na základě studia literatury, odborných článků a monitoringu taiwanské zahraniční politiky jsem došla k závěru, že lze identifikovat šest strategií, kterými se Taiwan snaží o přežití v mezinárodním systému. Autor Pajtinka (2017) se ve svém článku *Between Diplomacy and Paradiplomacy: Taiwan's Foreign Relations in Current Practice* věnuje taiwanské **strategii diplomatických vztahů** po roce 1971. Autor Esteban (2008) se ve své práci *The diplomatic battle between Beijing and Taipei in Latin America and the Caribbean* také věnuje proměnám taiwanských diplomatických vztahů v Latinské Americe a Karibiku. **Strategii rozvojové pomoci** z hlediska propojení rozvojové pomoci Taiwanu s jeho zahraničně-politickými a ekonomickými zájmy zkoumají např. autoři Atkinson (2014), Chan (1997) a Lee (1993). Autor Wang (2006) ve své knize *Taiwan's Participation in International Organizations* zkoumá **strategii členství v mezinárodních vládních organizacích**,

stejně jako autor Charnovitz (2006) a Chu (2016). Spoluautoři Teh-Chang a Yen-Chun (2017) ve svém článku *Taiwan's Foreign Aid in Transition: From ODA to Civil Society Approaches* zkoumají **strategii podpory NGOs a jejich expanzi do zahraničí**, tedy vzestup rolí taiwanských NGOs při provádění nadnárodních programů a aktivit. Aktivismu taiwanských NGOs se také věnuje autor Chen (2002) v knize *Foreign Policy of the New Taiwan: Pragmatic Diplomacy in Southeast Asia*. **Strategii taiwanské podpory demokracie a lidských práv**, včetně příkladů organizací občanské společnosti zkoumá podrobně ve své knize *The Role of Taiwanese Civil Society Organizations in Cross-Strait Relations* autorka Waisová (2018). Autor Chey (2014) ve svém článku *Culture and Diplomacy: The Case of Taiwan* zkoumá historické milníky ve **strategii soft power a veřejné diplomacie** za vlády jednotlivých prezidentů. Formování strategie soft power a veřejné diplomacie lze také sledovat na stránkách *Ministry of Culture, The Taipei City Department of Cultural Affairs* či *Executive Yuan*.

Analytická část práce se věnuje jednotlivým strategiím, které jsou pro přehlednost členěné do samostatných kapitol. První kapitola se zaměřuje na **strategii diplomatických přátel** Taiwanu. Taiwan se snaží získávat spojence účastí v různých mezinárodních iniciativách, je uznáván 20 ze 193 členských států OSN, přičemž tyto diplomatické vztahy nepředstavují uznání Taiwanu za suverénní stát, ale představují uznání taiwanské vlády jakožto zástupce pevninské Číny (Horton – Myers 2017). Taiwan rovněž udržuje neoficiální vztahy s dalšími desítkami členských států OSN prostřednictvím svých zastoupení, konzulátů a kanceláří. Kapitola se zaměřuje na snahu Taiwanu navazovat přátelské diplomatické kontakty a dobré vztahy se zeměmi v mezinárodním systému.

Druhá kapitola se věnuje **strategii rozvojové pomoci**. Taiwanský Fond pro mezinárodní spolupráci a rozvoj (ICDF) podporuje a koordinuje socioekonomický rozvoj, posílení lidských zdrojů a podporu hospodářských vztahů v celé řadě rozvojových partnerských zemí. Koordinuje humanitární pomoc a také pomoc v případě přírodních katastrof nebo mezinárodních uprchlických krizí. Rozvojová pomoc Taiwanu se soustředí především na půjčky a investice, technickou spolupráci,

mezinárodní vzdělávání, školení a koordinaci humanitární pomoci (International Cooperation and Development Fund nedatováno). Kapitola se věnuje oblastem zaměřením rozvojové pomoci, tj. kam rozvojová pomoc Taiwanu směřuje a v jakých formách.

Třetí kapitola se věnuje **strategii členství v mezinárodních vládních organizacích**. Taiwan je aktivním členem mnoha mezinárodních organizací. Kapitola se bude věnovat analýze členství Taiwanu v organizaci APEC a WTO. Vzhledem k tomu, že Taiwan touží po větší účasti na mezinárodní scéně, a to zejména v rámci OSN a Světové zdravotnické organizace (WHO), bude se kapitola věnovat také vývoji těchto snah. Kapitola se věnuje zejména neustálým snahám Taiwanu o opětovné začlenění do OSN a apelaci taiwanské vlády na ostatní členské státy OSN, aby uznaly legitimitu snahy Taiwanu účastnit se konkrétních aktivit této organizace (Hickson 2003: 1). Kapitola rovněž popisuje taiwanské snahy prosadit se v dalších mezinárodních vládních organizacích.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na taiwanskou **strategii podpory NGOs a jejich expanzi** do zahraničí. Taiwan je v současné době schopný hrát stále aktivnější roli v mezinárodním systému, a to zejména díky společenským změnám, hospodářské liberalizaci a demokratické transformaci. Tyto změny vytvořily pro taiwanský soukromý sektor vhodné prostředí pro nevládní organizace, které se angažují v různých projektech mezinárodní spolupráce a jsou úzce spojeny s Rozvojovými cíli tisíciletí OSN. V roce 2000 zřídilo taiwanské Ministerstvo zahraničních věcí Výbor pro záležitosti nevládních organizací pro obnovu dynamiky taiwanských nevládních organizací v zahraničí (Department of NGO International Affairs nedatováno b). Kapitola se bude soustředit na významné taiwanské nevládní organizace a jejich oblast působnosti a roli angažovanosti v zahraničí.

Pátá kapitola se zaměřuje na **strategii podpory demokracie a lidských práv**. Bezpečnostní otázky, jako například jaderné testy KLDR a nastupující strategický vliv Čínské lidové republiky, dominují politickým rozhovorům v Asii. Role demokracie a lidských práv dynamicky rezonuje v geopolitické oblasti asijského regionu (Ichihara 2017). V roce 2001 Kuomintang poprvé ztratil parlamentní většinu, což otevřelo dveře

pro hlubší politickou kulturu Taiwanu. Ministerstvo zahraničních věcí podporovalo a poskytovalo dotace nevládním organizacím, které podporovaly demokratizaci a lidská práva v zahraničí (Waisová 2018: 56). V roce 2003 vznikla s podporou taiwanského Ministerstva zahraničních věcí Taiwanská nadace pro demokracii, která si klade za cíl spolupracovat a rozvíjet dialog v otázkách demokracie a lidských práv po celém světě. Kapitola se věnuje krokům a snahám Taiwanu šířit principy demokracie a lidských práv zejména napříč asijským regionem, přičemž se kapitola soustředí na klíčové projekty (Taiwan Foundation for Democracy 2013). Kapitola se rovněž věnuje dalším institucím, které se věnují podpoře demokracie a lidských práv, jako jsou např. politické výzkumné instituty, think-tanky, univerzitní výzkumná střediska a jiné. Příkladem úspěšného projektu Taiwanské nadace pro demokracii je Světové fórum pro demokratizaci v Asii, které podporuje aktivisty asijských demokracií a prodemokratické organizace. Taiwan chce být aktérem, který nejenom podporuje demokracii a lidská práva, ale vytouženým cílem je hrát roli demokratického hlídače v mezinárodní politice (Waisová 2018: 58).

Poslední, šestá kapitola, se věnuje **strategii soft power a veřejné diplomacie**. Koncept soft power se zrodil v mezinárodních vztazích teprve v 90. letech. Koncept poprvé představil Joseph Nye, který soft power definuje jako schopnost jednoho aktéra ovlivnit chování ostatních díky schopnosti přitažlivosti, přičemž mezi tři primární zdroje soft power patří: kultura, politické hodnoty a zahraniční politika (Flanderová 2013). Kapitola analyzuje způsob, jakým Taiwan vykonává svou soft power a využívá veřejnou diplomacii ve vztahu k mezinárodnímu společenství tak, aby kompenzoval absenci formálních diplomatických vztahů s aktéry v mezinárodním prostředí. V rámci veřejné diplomacie se v kapitole soustředím také na aktivity organizované a uskutečňované vládními agenturami v Tchaj-pej v zahraničí prostřednictvím kulturních center a kanceláří.

V závěru práce, vzhledem k tomu, že se strategie v jednotlivých letech měnily a rovněž jednotlivé vlády kladly odlišné důrazy na tyto strategie, bych se chtěla pokusit vizuálně znázornit jednotlivé taiwanské strategie a pro přehlednost je umístit do tabulky, která bude zaznamenávat i faktor času vlád jednotlivých představitelů

Taiwanu a umožní tak sledovat proměny taiwanských strategií v dekadách od roku 1971 do současnosti.

V rámci této diplomové práce budu čerpat z elektronických a anglicky psaných knih, odborných článků a vědeckých publikací. Primárními zdroji pro mne budou webové stránky Ministerstva zahraničních věcí Taiwanu, webové stránky prezidentské kanceláře Taiwanu a vydávaný Yearbook taiwanským parlamentem. V České republice se problematice Taiwanu a jeho statusu v mezinárodním systému téměř žádný autor významně nevěnuje. Světlou výjimkou je docentka Šárka Cabadová Waisová, která se v knize *The Role of Taiwanese Civil Society Organizations in Cross-Strait Relations* věnuje roli taiwanských organizací občanské společnosti při formování vztahu mezi pevninskou Čínou a Taiwanem.

V rámci zahraničních autorů se kniha od Jean-Marie Henckaertsové (1996) s názvem *The international status of Taiwan in the new world order: legal and political considerations* věnuje podnětům, které v současnosti určují mezinárodní stav Taiwanu. Kniha se zabývá snahami Taiwanu o mezinárodní právní status, úsilím o získání účasti v mezinárodních organizacích jako je OSN atd. I další autoři se zabývají rolí Taiwanu v mezinárodní politice, např. kniha od Marie-Luise Näth (1998) – *The Republic of China on Taiwan in International Politics*; George C. X. Wei (2012) – *China-Taiwan Relations in a Global Context: Taiwan's Foreign Policy and Relations* či kniha od Bonnie S. Glaser (2013) – *Taiwan's Quest for Greater Participation in the International Community*.

V této práci budu užívat název země jako Taiwan, nicméně v češtině se užívají i další ekvivalenty, jako například Tchaj-wan, plný název Čínská republika (Taiwan), Čínská republika (Tchaj-wan) či zkratka TW. Oficiální používaný název v angličtině je Republic of China (Taiwan) (CzechTrade 2017). V práci se budou objevovat i další zkratky, jejichž seznam je přiložen výše.

2. TAIWAN: ZTRÁTA MEZINÁRODNÍHO POSTAVENÍ

Taiwan je převážně hornatý ostrovní stát ve východní Asii, který byl v minulosti znám pod názvem Formosa. Ostrov se nachází severně od Filipín a Jihočínského moře, zhruba 180 km od jihovýchodního pobřeží Číny, od kterého je oddělen Taiwanskou úžinou. Pod jurisdikci Taiwanu spadá kromě ostrova Taiwan celkem 86 malých ostrovů, které se nacházejí v Taiwanské úžině a v Jihočínském moři. Samotný ostrov Taiwan zaujímá plochu okolo 36 000 km² s populací 23,5 milionů obyvatel (dle údaje z roku 2015), což z něj činí jednu z nejvíce obydlených zemí na světě. Z etnického hlediska skupin obyvatelstva obývá ostrov z 84 % taiwanské obyvatelstvo, ze 14 % obyvatelstvo pevninské Číny a zhruba 2% má zastoupení domorodé obyvatelstvo. Z náboženského hlediska 93 % obyvatel tvoří směs vyznávající buddhismus, konfusiánství a taoismus; křesťanů je zhruba 4,5 % (OWNO Site Map 2018).

Když vynecháme nejstarší období vývoje ostrova a přeskočíme do přelomu 19. a 20. století, tak ostrovní Taiwan byl po čínsko–japonské válce od roku 1895 do roku 1945 prosperující japonskou kolonií. Japonské působení na Taiwanu se projevovalo negativním způsobem ve snaze pojaponštit místní obyvatelstvo, čemuž odporovalo místní obyvatelstvo. Japonská kolonizace Taiwanu pronikla do všech sfér tamního života (Wang 2000: 3–11).

Po konci druhé světové války se poražené Japonsko Taiwanu vzdalo a ostrov byl v roce 1945 navrácen Číně. Je nutné zmínit, že vláda Čínské republiky na Taiwanu odvozuje svou právní subjektivitu od Čínské republiky, která byla založena na pevnině po rozpadu mandžuského císařství v roce 1912. Prozatímním prezidentem Čínské republiky byl zvolen v Sunjatsen, zakladatel Kuomintangu neboli Čínské národní strany (KMT), kterého ve funkci vystřídal v roce 1948 Čankajšek (Greene – Lie 1999: 378–385).

I když vládu Čínské republiky uznaly všechny rozhodující mocnosti, tak se země de facto rozpadla na území, která byla pod kontrolou mnoha vojenských militaristických sil. I proto další směřování Taiwanu bylo formováno v důsledku

občanských a revolučních bojů v Číně a to na pozadí čínské občanské války, která se odehrávala v letech 1946–1949, kde proti sobě stála Čínská národní strana/nacionalisté (KMT) v čele s Čankajškem a Komunistická strana Číny v čele s Mao Ce-Tungem. V důsledku čínské občanské války utrpěl vládní kuomitangský režim (který v té době ovládal většinu Číny) v čele s Čankajškem porážku od komunistických povstalců a byl nucen se uchýlit na Taiwan. V říjnu 1949 shromáždění lidových zástupců iniciované Komunistickou stranou Číny deklarovalo vznik nového státu – Čínské lidové republiky s hlavním městem Pekingem (Bakešová – Fürst – Heřmanová 2004: 5–95).

Při příchodu Čankajška na Taiwan v roce 1949 jeho vláda nastolila autoritativní režim. Národní strana Kuomintang obsadila všechny důležité funkce ve státní správě a místní taiwanská společnost byla vyloučena z podílu na politické moci. Kuomintang se snažil eliminovat jakékoliv zakládání dalších politických stran a kontroloval média. Jakákoliv kritika byla interpretována jako spolupráce s komunistickou Čínskou lidovou republikou na pevnině (Greene – Lie 1999: 378–385).

Konečným výsledkem tohoto konfliktu byly dva státy, a to Čínská republika na Taiwanu a Čínská lidová republika na pevninské Číně, tedy dva čínské státy a dvě čínské vlády, které si činí vzájemně nárok na suverenitu nad nedělitelným čínským územím (Bakešová – Fürst – Heřmanová 2004: 5). V praxi to vypadá tak, že vláda Taiwanu od této doby zastává názor, že je jedinou legitimní vládou celé Číny a vláda Čínské lidové republiky na kontinentě naopak odmítá separátní vládu na Taiwanu a zdůrazňuje, že pouze Čínská lidová republika reprezentuje Čínu. Mimo jiné se na Taiwanu ozývají rovněž stále častěji hlasy upozorňující na existenci vlastní taiwanské identity, jež by žádala samostatný a na Číně nezávislý stát. Obě vlády následovaly tzv. *politiku jedné Číny*, což znamená, že diplomatické vztahy s Čínou a třetími stranami lze udržet pouze s jednou z obou vlád a totéž platí i pro zastoupení v mezinárodních organizacích (The Economist 2017).

Pekingská vláda v čele Čínské lidové republiky požádala šest týdnů po svém vyhlášení nezávislosti o přijetí do OSN i když křeslo Číny bylo již obsazené kuomitangským delegátem. Čína byla jedním ze zakládajících členů OSN a rovněž jedním ze stálých členů Rady bezpečnosti OSN s právem veta. Případné přijetí Čínské

lidové republiky do OSN by tak znamenalo vyloučení Kuomintangu. Vznesený požadavek od Čínské lidové republiky v roce 1949 však podpořily jen SSSR, Indie a Jugoslávie. Ostatní státy se zdržely hlasování či byly přímo proti. Sovětský svaz se na protest proti tomuto výsledku zavázal, že se nebude účastnit jednání OSN, dokud bude v Radě bezpečnosti OSN zasedat kuomintangský delegát.

V roce 1950 vypukla Korejská válka a Rada bezpečnosti OSN předložila k hlasování rezoluci, která označila za agresora severní Koreu. Sovětský svaz se zbavil možnosti rezoluci vetovat, a když koncem roku 1950 vstoupili do Koreje čínští dobrovolníci, přijala OSN další rezoluci na základě kteréo značila Čínskou lidovou republiku za spoluagresora. Tyto předložené formulace na základě rezoluce pak sloužily až do roku 1971 jako argument umožňující odepření Čínské lidové republice členství v OSN. Čínu poté po celá léta zastupoval v OSN kuomintangský delegát (Bakešová – Fürst – Heřmanová 2004: 100–101).

Čínská lidová republika se následně snažila o invazi a vylodění se na pobřežních ostrovech v blízkosti Taiwanu kontrolovaných Kuomintangem. V návaznosti na toto ohrožení se angažovaly Spojené státy americké, které po vypuknutí korejské války zvýšily vojenskou a hospodářskou pomoc pro Taiwan. Angažovanost Spojených států amerických byla pragmatická. Obsazení Taiwanu by představovalo bezpečnostní ohrožení jak Pacifické oblasti, tak USA. Taiwan se nachází v blízkosti Korejského poloostrova a tím, že v této oblasti vypukl válečný konflikt ve kterém se Spojené státy angažovaly se Taiwan změnil ve strategický ostrov, ze kterého bylo možné rychle operovat. Tehdejší americký prezident Harry S. Truman obnovil taiwansko-americké diplomatické vztahy s Čankajškovou vládou, která podporovala proti komunistickou rétoriku a vyslal do Tchaj-pej diplomatického zástupce.

Angažovanost USA vycházala z napjaté atmosféry, která charakterizovala politiku studené války. Truman se obával, že Sovětský svaz a Čína zamýšlejí rozšířit sféru komunismu v celé Asii (U.S.NationalArchives & RecordsAdministration 2002). Americké CIA školilo na Taiwanu své vojáky a tajné agenty, kteří se učili ovládat techniku partyzánské války. Letecká společnost Civil Air Transport, která patřila pod

CIA měla svou základnu na letišti v Tchaj-pej. Tato společnost přepravovala taiwanské agenty, kteří s použitím amerického odposlouchávacího zařízení pomáhali získávat Spojeným státům americkým aktuální informace o situaci v Čínské lidové republice (Garner 2015: 97–100). V roce 1954 se USA a Taiwan dohodly na podepsání smlouvy o vzájemné obraně mimo jiné i v podobě dodávek vojenského materiálu a ve vysílání vojenských specialistů a výcvikových misí (Lillian Goldman Law Library 2008). Taiwan se ve válce ve Vietnamu angažoval pasivně tím, že představoval podpůrnou základnu v podobě letišť a přístavů pro americké vojáky. Tato americká vojenská přítomnost na Taiwanu byla ukončena až prezidentem Jimmym Carterem v roce 1979, kdy od vzájemné smlouvy odstoupil (Robson 2016).

Díky mezinárodní podpoře nejen Spojených států amerických, ale také díky většině dalších národů vláda Čankajška na Taiwanu byla uznávána jako legitimní vláda celé Číny a po roce 1948 reprezentovala nejenom celou Čínu v OSN, ale rovněž své stálé místo v Radě bezpečnosti OSN po dobu dalších dvou desetiletí. Čínská lidová republika byla mezinárodně izolovaná jako nelegitimní s dočasnými držiteli moci v Pekingu. Následující část práce se zaměří na postupnou změnu a kontext ztráty postavení Taiwanu v OSN.

Ztráta postavení Taiwanu v OSN a v Radě bezpečnosti OSN byla ovlivněna změnou politiky Spojených států amerických vůči Pekingu. Změna v 70. letech v americké zahraniční politice vůči Číně byla dána touhou po výhodách, které by z nového vztahu vyplývaly. Pro USA byla rostoucí ekonomická úroveň a technologické výrobky ČLR, jakožto jedné ze zemí asijských tygrů, velmi přitažlivým faktorem. Rovněž na počátku sedmdesátých let USA viděly geopolitickou příležitost přiblížit se k Číně strategickým krokem k řešení krize v Indočíně a proti jejich tehdejšímu společnému protivníku, a to Sovětskému svazu. Političtí vůdci USA a Čínské lidové republiky se shodli, že zlepšení vzájemných vztahů je v jejich společném zájmu. Počátkem roku 1969 zahájily USA opatření k uvolnění obchodních omezení a odstranění dalších překážek pro budoucí bilaterální vztahy. Prvním veřejným znamením o navázání vzájemných diplomatických vztahů mezi Washingtonem a Pekingem byla tzv. pingpongová diplomacie, kdy čínský

pingpongový tým pozval členy amerického pingpongového týmu do Číny dne 6. dubna 1971 (Council on Foreign Relations 2017).

Poté tehdejší americký prezident Richard Nixon v roce 1971 oznámil, že Henry Kissinger, který zastával post asistenta pro národní bezpečnostní otázky, uskutečnil tajnou cestu do Peking, aby zahájil přímý kontakt s čínským vedením na pevnině a o rok později Peking navštívil i sám americký prezident Nixon. Výsledkem diplomatické cesty bylo přehodnocení americké zahraniční politiky vůči ČLR. V důsledku přehodnocení si oba národy slíbily, že budou usilovat o normalizaci vzájemných vztahů a otevřou své trhy vzájemnému obchodu. Spojené státy uznaly argument ČLR, že Taiwan je součástí Číny (U.S.–China Relations 2011).

Dne 15. července 1971 požádalo 17 členských států OSN o zařazení otázky o obnovení zákonných práv Čínské lidové republiky v OSN do předběžného programu 26. Zasedání Valného shromáždění OSN s dodatkem, že žádné důležité mezinárodní problémy a otázky nemohou být vyřešeny bez účasti Čínské lidové republiky (Yearbook of the United Nations 1971: 127–128). Když se zdálo, že zásadní přijetí usnesení Valného shromáždění OSN bude v říjnu 1971 nevyhnutelné, delegace Taiwanu na základě příkazu Čankajška vystoupila z OSN, aby zabránila dalšímu ponížení (Hickey 2006: 11).

Rezoluce č. 2758 Valného shromáždění OSN byla schválena na 26. Zasedání dne 25. října 1971 a uznala Čínskou lidovou republiku za jediného legitimního zástupce Číny v OSN. Dle usnesení bylo jasně a jednoznačně deklarováno, že *Valné shromáždění OSN uznává, že zástupce vlády Čínské lidové republiky je jediným právním zástupce Číny v Organizaci spojených národů a Čínská lidová republika je jedním ze stálých členů Rady bezpečnosti OSN, rozhodující se obnovit všechna práva v Čínské lidové republice a uznat představitele své vlády jako jediné zákonné zástupce Číny v Organizaci spojených národů a okamžitě odvolá zástupce Čankajška z Organizace spojených národů a všech svých přidružených agentur, které nelegálně obsadil* (General Assembly 1971).

Rezoluce č. 2758 byla přijata 76 státy Valného shromáždění, proti bylo 35 států a 17 států se zdrželo hlasování. Jak hlasovaly jednotlivé státy předkládá příloha č. 1.

Dekolonizace a úzké vazby Pekingů na významný počet rozvíjejících se států pomohly nakonec vyvážit rovnováhu v OSN proti Taiwanu. Rezoluce de facto uvrhla Čínskou republiku na Taiwanu do mezinárodní izolace. Taiwan byl náhle vyloučen z mnoha mezinárodních organizací, a to zejména těch, které byly spojeny či navázány na OSN. Rezoluce č. 2758 vyřešila otázku zastoupení Číny v OSN, nicméně otázka taiwanského zastoupení zůstala v praktickém smyslu nevyřešena (Winkler 2012). První zasedání, při němž pekingská vláda začala reprezentovat Čínu v OSN na zasedání Rady bezpečnosti OSN, proběhlo dne 23. listopadu 1971 (Yearbook of the United Nations 1971: 127–128).

V květnu 1973 byla pro potvrzení vzájemných diplomatických vztahů mezi Spojenými státy americkými a Čínou v Pekingů založena styčná kancelář Spojených států amerických a zároveň založena čínská kancelář ve Washingtonu D. C.. Americký prezident Jimmy Carter v rámci budování diplomatických vztahů s Pekingem prosazoval snižování vzájemných oficiálních diplomatických vztahů s Taiwanem, což vyústilo v roce 1979 až k uzavření velvyslanectví v Tchaj-pej a uznáním, že existuje pouze jedna Čína, jež je Taiwan součástí. Změna zahraniční politiky a orientace USA na Peking na počátku 70. let vyústila ve většině zemí k tomu, že rovněž přehodnotily svůj postoj a přemístily své diplomatické úřady na území Čínské lidové republiky. Pekingská vláda zároveň souhlasila, že USA budou nadále pokračovat v obchodních, kulturních a dalších neoficiálních kontaktech s Taiwanem. Vztahy mezi USA a Taiwanem byly přehodnoceny a vize budoucích nových vztahů byly redefinovány prostřednictvím přijetí zákona tzv. Taiwan Relations Act (U.S.–China Relations 2011).

Taiwan Relations Act měl být náhradou za tehdejší čínsko-americkou vzájemnou smlouvu o obraně, která musela být vypovězena vzhledem k přerušení oficiálních diplomatických vztahů s Čínskou republikou na Taiwanu. Tímto zákonem se dodnes řídí americká zahraniční politika USA k Taiwanu, garantuje pouze neoficiální vztahy na úrovni kulturní či obchodní výměny. V praxi však i přes vyřčenou neoficiální diplomacii se tento zákon k Taiwanu staví téměř na rovinu s ostatními státy mezinárodního systému a do jisté míry garantuje obranný závazek

USA vůči Taiwanu. Zákon zavazuje USA k poskytnutí obrany v případě napadení. Diplomatické vztahy s USA jsou nyní na Taiwanu zajišťovány prostřednictvím Amerického institutu, který supluje úlohu velvyslanectví (American Institute in Taiwan 1979). I přes tyto neoficiální deklarace se dá říci, že americká vláda přistupuje k Taiwanu stejně jako k ostatním státům, národům, vládám či podobným entitám. Z právního hlediska USA je Taiwan státem vzhledem k tomu, že má trvalé obyvatelstvo, definované území, vládu a schopnost vstoupit do vztahů s ostatními státy, splňuje Montevidejskou konvenci o právech a povinnostech států z roku 1933 (Tkacik 2007).

Jak se se ztrátou svého postavení v mezinárodním systému Taiwan vyrovnával? Po smrti Čankajška v roce 1975 zastával jak státní, tak stranickou funkci jeho syn Jiang Jingguo (Ďiang Ťing-kuo). I když zpočátku své vlády pokračoval v čele Kuomintangu a vládl autoritářským režimem, tak začal prosazovat postupnou liberalizaci vnitropolitického života na Taiwanu, kterou výrazně ovlivnily i socio-ekonomické změny. Můžeme říci, že od poloviny 80. let začal probíhat na Taiwanu proces postupné demokratizace. Vláda Kuomintangu byla nakloněna k realizaci reformů z následujících důvodů. Vláda se snažila snížit centrální vládní deficity z předchozích let, nastartovat ekonomický a hospodářský rozvoj a reformovat Národní stranu Kuomintang prostřednictvím zapojení mladé generace politiků a tím zvýšit zastoupení rodilých Taiwanců podílejících se na výkonu politické moci. Tyto kroky byly nezbytné pro to, aby Taiwan po svém vyloučení v OSN přežil v mezinárodním systému a rovněž pro upevnění moci Národní strany. Díky taiwanským studentům, kteří získali vysokoškolský titul především v USA a kde se seznamovali s demokratickými principy, institucemi atd. se rekrutovala budoucí politická opozice. V roce 1986 byla povolena Demokratická pokroková strana, a to jako první opoziční politická strana vůči Národní straně (Greene – Lie 1999: 378–385).

V roce 1988 se stal prezidentem Lee Teng-hui, který pokračoval v politických reformách směřujících k plné demokratizaci země. Ačkoliv byl Lee členem Kuomintangu, byl rodilým Taiwancem. V prvních letech svého prezidentství Lee prohlásil, že Taiwan a ČLR jsou dvě oddělené, ale rovnocenné entity, které se musí

v budoucnosti sjednotit a proto se by se Taiwan nyní měl zaměřit na vlastní směr rozvoje, pokud se chce Čína v budoucnu sjednotit. Lee vyjádřil ochotu setkat se s nejvyššími vůdci Číny, aby si vyměnili názory. Prohlásil, že „*naším dlouhodobým cílem je mírové sjednocení Číny podle principů demokracie, svobody a spravedlivé prosperity pro všechny*”. Rozhovory však nikdy ničeho nedosáhly. V dubnu byly vyhlášeny první demokratické dodatky k taiwanské ústavě a také se konaly první svobodné volby Národního shromáždění. V letech 1994 a 1995 Taiwan učinil rekordní investice v jihovýchodní Asii a stal se na chvíli největším zdrojem zahraničních investic v této oblasti (Bruce – Liu 2007: 381–383). Prezident Lee nastartoval novou politiku zvelebování Taiwanu jako vlasti všech, kteří na ostrově žijí. Tato vize postupně vedla k realistické politice, z které v 90. letech vzešel Taiwan jako moderní demokratický stát s transparentním právním systémem, jehož obyvatelé si zakládají na občanských a politických právech (Greene – Lie 1999: 378–385).

S vlnou demokratizace politického života na Taiwanu vzrostlo sebevědomí ostrova a účast na mezinárodním dění. Zejména se jednalo o kampaně za obnovení členství v OSN a dalších organizacích. V dubnu 1993 Taiwan zahájil intenzivní kampaň za znovupřijetí do OSN. Snahy Taiwanu se zaměřovaly na *projednání výjimečné situace Čínské republiky na Taiwanu v mezinárodním kontextu, na základě principu univerzality a v souladu se zavedeným modelem paralelního zastoupení rozdělených zemí v OSN*. S touto žádostí zásadně nesouhlasila ČLR a dle jejího vzoru i ostatní velmoci, které následovaly politiku jedné Číny a zamezily tak zařazení žádosti k projednání Valného shromáždění. Žádná země nebyla připravena věnovat pozornost taiwanskému zastoupení v OSN (Winkler 2012). Úspěchem v roce 1995 bylo uznání Taiwanu jako pozorovatele při Světové obchodní organizaci (WTO), oficiální členství získal v roce 2001. Kromě toho Taiwan usiluje dlouhodobě o členství ve Světové zdravotnické organizaci (WHO). Více se tomuto tématu věnuje samostatná kapitola o členství Taiwanu v mezinárodních organizacích.

V roce 1995 byl schválen zákon o přímé volbě prezidenta Taiwanu. Rozdíly v programech jednotlivých kandidátů se týkaly především vztahu a politiky k pevninské Číně. Tehdejší prezident Lee, který obhajoval svůj post, prosazoval

jednotu Číny v duchu ctění tradic Kuomintangu a sjednocením s pevninou na základě demokracie a svobody. Protikandidát Demokratické pokrokové strany Pcheng Mig-min jeho rétoriku kritizoval a prohlásil, že současná ústava zahrnuje do svého území i pevninskou Čínu čímž provokuje Peking. Pcheng Mig-min byl zastáncem vyhlášení nezávislosti Taiwanu jako nejlepší cestou k vyřešení situace. Další nezávislý kandidát na prezidenta Chen Li-an zastával názor nezávislosti již existující, protože Čínská republika byla vyhlášena dříve než ČLR. Poslední nezávislý kandidát Chen Li-an byl proti nezávislosti Taiwanu a navrhoval myšlenku „čínského Commonwealthu“ jako řešení sjednocení s pevninskou Čínou. V prezidentské volbě byl znovu zvolen Lee, což potvrdilo popularitu jeho dosavadního osmiletého působení ve funkci prezidenta. V čele Taiwanu vládl do roku 2000.

V roce 1996 se Taiwan pokusil o další kampaň k účasti na participaci jednání OSN, když požádal o *projednání výjimečné situace, která v důsledku rezoluce Valného shromáždění 2758 (XXVI) znemožňuje 21,3 milionů Taiwanců z Čínské republiky podílet se na činnosti OSN*. Tento přístup se nutně nezaměřoval na získání plnohodnotného členství, ale spíše na právo na zastoupení a účast v činnostech OSN. Hlavním argumentem bylo, že obyvatelé Taiwanu nemohou být nespravedlivě vyloučeni z otázek, které jsou řešeny v gesci OSN jen kvůli konfliktu nad svrchovaností. Tento pokus se však opět nezdařil. Čína nebyla ochotna poskytnout flexibilnější podmínky taiwanské účasti v OSN (Winkler 2012).

V roce 2007 Taiwan prostřednictvím tichomořského státu Nauru požádal OSN o projednání žádosti o plné členství v OSN. Nicméně tehdejší generální tajemník Ban Ki-moon odmítl taiwanskou žádost o členství, neboť jeho rozhodnutí odráželo dlouhodobý postoj rezoluce OSN (The Wall Street Journal 2007). O snahách Taiwanu stát se členem přidružených organizací OSN se budu již dále věnovat v samotné kapitole o mezinárodních organizacích.

Začátek 21. století spadá do doby progresivního růstu ekonomiky ČLR, která se stala druhou největší ekonomikou po USA. Z toho profitovaly firmy z celého světa, které chtěly s ČLR aktivně obchodovat. Tím však trpěl Taiwan, jehož přístup na čínské trhy byl obtížný a navíc úbytek zahraničních investic směrem na pevninskou

Čínu ovlivnil taiwanskou ekonomiku, která začala stagnovat. V návaznosti na zhoršující se hospodářskou situaci a v naději, že přístup na čínský trh Taiwanu pomůže znovu nastartovat ekonomiku mnoho Taiwanců ve volbách v roce 2008 volilo Koumintang, jehož předseda Ma Ying-jeou ve své kampani propagoval zlepšení vztahů s ČLR.

V letech 2008–2016 zastával funkci taiwanského prezidenta Ma Ying-jeou. Jeho administrativa chtěla opět navázat na úsilí stát se členem přinejmenším přidružených a specializovaných organizací OSN. Po dalším neúspěchu v OSN v roce 2007 požádala DPP v roce 2008 o vyhlášení všelidového referenda o tom, zda má vláda znovu požádat o členství v OSN pod jménem Taiwan. Tento krok byl hlavně považován za taktiku v prezidentské kampani, ve které se hojně diskutovalo o tématech týkajících se mezinárodní politiky a účasti v mezinárodních organizacích. Národní strana Kuomintang prosazovala vlastní referendum, ve kterém chtěla od obyvatel znát odpověď na to, zda souhlasí s žádostí o návrat do OSN a přidružených mezinárodních organizací pod názvem Čínská republika nebo Taiwan. Obě referenda však nebyla vládou schválena. Během těchto snah vstoupit do OSN si byla taiwanská vláda vědoma skutečnosti, že tyto snahy mají minimální šance na úspěch vzhledem k ČLR a jejímu zastoupení v OSN. ČLR se obávala, že účast Taiwanu v OSN přinese ostrovu rozhodující krok k dosažení nezávislosti.

Názory DPP a Kuomintangu se zásadně lišily od toho, jaký podíl by měl mít Taiwan v účasti OSN a také v názoru vztahu k pevnině. Strana Kuomintang zastávala a zdůrazňovala hanské neboli čínské kořeny, zatímco DPP zdůrazňovala výsadní taiwanskou výlučnost a usilování o samostatné postavení v mezinárodním prostoru, a to především v OSN a dalších mezinárodních organizacích.

Prezident Ma ve svém úřadu prosazoval politiku sblížení s ČLR, zdůrazňoval však, že podpora neznamená rezignaci na suverenitu Taiwanu. Obyvatelé jeho politiku zpočátku podporovali. Došlo k otevření přímého leteckého spojení mezi Taiwanem a ČLR (dosud se létalo přes Hong Kong), možnosti cestování i studia v ČLR. Zároveň podnikatelé uvítali možnost podnikat v ČLR a prodávat zde taiwanské zboží, turisté z ČLR cestovali na Taiwan. Očekávaný hospodářský růst a profit se však nekonal

z toho důvodu, že taiwanská ekonomika nebyla konkurenceschopná. Příliv čínských peněz měl negativní následek v podobě prudkého růstu cen, čímž začala růst nespokojenost taiwanské veřejnosti s hospodařením země a politickými kompromisy prezidenta (Lomová 2016).

Nespokojenost veřejnosti vedla v roce 2014 k pouličním protestům, během nichž se vyprofilovalo studentské hnutí, tzv. slunečnicové hnutí, které více než měsíc blokovalo parlament proti přijetí dalších zákonných opatření v oblasti liberalizace podnikání a služeb. Ze slunečnicového hnutí se vyprofilovala v roce 2015 nejmladší taiwanská politická strana s názvem New Power Party, která apelovala na otázky lidských práv, ženské rovnoprávnosti a nezávislosti Taiwanu. Předseda strany Freddy Lim byl v letech 2010–2014 předsedou Amnesty International Taiwan (Lomová 2016).

V roce 2016 se konaly na Taiwanu prezidentské volby, ve kterých se ziskem více než 56 % zvítězila kandidátka Demokratické pokrokové strany Tsai Ing-wen (Cchaj Jing-wen), jež se stala první ženou zastávající nejvyšší úřad. Její prezidentský protikandidát z Kuomintangu získal 31 % hlasů. Dle Lomové se kampaň odvíjela ve znamení narůstající nespokojenosti s asertivním chováním ČLR a vládní politikou ústupků (Lomová 2016). V prosinci 2016 americký prezident Donald Trump hovořil po telefonu s nově zvolenou taiwanskou prezidentkou. Šlo o první takový kontakt mezi ostrovem a USA po téměř čtyřiceti letech. ČLR proti tomuto telefonátu protestovala a vyzvala USA k dodržování politiky jedné Číny. V roce 2017 se taiwanská prezidentka Tsai sešla se dvěma americkými republikánskými senátory ve Spojeném státěch amerických, načež Peking opět reagoval varováním USA před kontakty mezi americkými představiteli a taiwanskou vládou (ČT24 2017).

Možnosti Taiwanu, jak řešit svůj nejednoznačný mezinárodní status jsou bezesporu omezené a liší se, pokud jde o jejich realistickou dosažitelnost. Rezoluce č. 2758 vyřešila otázku zastoupení Číny v OSN, nicméně otázka taiwanského zastoupení zůstala nevyřešena. Zatímco ČLR hlásá suverenitu nad celou Čínou a tvrdí, že Taiwan je součástí Číny, tak nevykonává suverenitu nad Taiwanem.

Taiwan prošel neuvěřitelnou metamorfózou od padesátých let minulého století. Transformoval se od chudé, zemědělské ekonomiky na diverzifikovanou a exportně orientovanou ekonomiku s flexibilní neoficiální diplomacií. Taiwan je považován nejen za silnou ekonomickou sílu, ale také za příkladný model pro rozvíjející se demokracie po celém světě. Taiwan se postupně vzdal svého nároku na legitimní vládu celé Číny, uznávající politickou realitu „jedné země-dvou vlád“. To umožnilo Taiwanu zavést neoficiální vztahy se zeměmi, které udržují plné diplomatické vztahy s ČLR. Taiwan nyní udržuje neoficiální vztahy se 150 zeměmi a zřizuje asi 90 kanceláří v až 60 státech (Han 1995: 174–176).

I přes překážky, které Taiwanu v současnosti brání stát se suverénním státem, se ostrov snaží díky novým strategiím a diplomatickým cestám participovat na dění v mezinárodním systému. Následující kapitoly se budou věnovat jednotlivým strategiím, které Taiwan využívá pro svou participaci v mezinárodní politice.

3. STRATEGIE DIPLOMATICKÝCH PŘÁTEL

Zahraniční aktivity Taiwanu lze rozdělit dle své podstaty na oficiální diplomatické aktivity, které Taiwan provádí ve vztahu ke státům se kterými má diplomatické vztahy a na neoficiální vztahy ve vztahu ke státům, s nimiž nemá diplomatické vztahy. Rozdíly mezi oficiálními a neoficiálními vztahy jsou především v jejich formálních a protokolárních aspektech, zatímco z hlediska své organizace a praktického výkonu se téměř neliší (Pajtinka 2017: 39).

Od nezávislosti Taiwanu v roce 1949 byla jeho většina zahraničně-politických aktivit oficiálního charakteru. Později se však začal zvyšovat počet zemí, které postupně zřizovaly diplomatické vztahy s ČLR a byly tak nuceny ukončit oficiální diplomatické vztahy s Taiwanem. Nově se tak přeměňovaly oficiální vztahy na neoficiální. Významným milníkem byl rok 1971 a ztráta členství Taiwanu v OSN. Zatímco těsně před ztrátou v OSN měl Taiwan navázané diplomatické vztahy se 68 zeměmi a ČLR pouze s 53 zeměmi, tak v roce 1979 byl tento poměr zcela opačný. Pouze 21 států udržovalo s Taiwanem diplomatické vztahy a 117 států s ČLR (Pajtinka 2017: 45–46).

Obecně se dá říci, že můžeme sledovat trend, kdy konkurenční vztahy neboli diplomatická soutěživost mezi Taiwanem a ČLR určuje náklonnost zejména malých států, které se většinou geograficky nacházejí ve Střední Americe, Karibiku a Tichomoří. Tyto státy dle povahy vlád měnily svou diplomatickou náklonnost v závislosti na aktuální domácí politické situaci a výhodnějších ekonomických pobídkách. Náklonnost jednotlivých států k Pekingu či Tchaj-pej je nejenom konkurenční z hlediska diplomatického uznání, ale také z hlediska poskytování rozvojové pomoci. S tím souvisí i tzv. *dolarová diplomacie*, která představuje formu konkurenční ekonomické a strategické zahraniční politiky Pekingu a Tchaj-pej v podobě investic a půjček, rozvojové a technické pomoci a akademickou spolupráci. Jedná se o zahraniční politiku, která finančně podporuje vlády států, jednotlivce či orgány států za účelem podpory loajality daných států. Taiwan již dlouhodobě využívá rozvojovou pomoc, aby si udržel své diplomatické partnery. Patrné je to i na

umístění zahraničních diplomatických zastoupení, kdy zahraniční zastoupení jednotlivých států, s kterými má Taiwan oficiální diplomatické vztahy a taiwanský Mezinárodní fond pro spolupráci a rozvoj sídlí v Tchaj-pej ve stejné budově. Hodnota diplomatických vztahů mezi státy a Taiwanem je především symbolická a pragmatická. Lídři zemí se mohou s Taiwanem diplomaticky navštěvovat a také hovořit na půdě OSN ve prospěch Taiwanu a zároveň podporovat snahy Taiwanu stát se součástí OSN, Taiwan naopak investuje do těchto zemí nemalé finanční obnosy (Ponniah 2017).

Jak jsem již uvedla v úvodu své práce, Taiwan je k roku 2018 uznáván jako suverénní stát 20 státy mezinárodního prostředí. Tyto státy představují subjekty s plnými diplomatickými vztahy s Taiwanem. Z Evropy uznává Taiwan: Vatikán; z Afriky: Burkina Faso, Svazijsko; z východní Asie a Pacifiku: Kiribati, Nauru, Šalamounovy ostrovy, Marshallovy ostrovy, Palau, Tuvalu; z Latinské Ameriky a Karibiku: Belize, Salvador, Haiti, Nikaragua, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Vincent a Grenadiny, Dominikánská republika, Guatemala, Honduras, Paraguay, Svatá Lucie (Ministry of Foreign Affairs Republic of China (Taiwan) 2014a).

Jak se formovaly jednotlivé diplomatické vztahy mezi výše zmíněnými státy a Taiwanem od roku 1971 do současnosti?

3. 1 Diplomatické vztahy v Evropě

Vatikán je jediný evropský stát, který udržuje oficiální diplomatické vztahy s Tchaj-pej a to od roku 1942, kdy nepřátelství Komunistické strany Číny vůči katolictví formovalo politické konotace pro Taiwan. Peking následně od roku 1951 přerušil diplomatické vztahy s Vatikánem. Vztahy Vatikánu s Taiwanem jsou charakterizovány vzájemně prospěšným a kooperativním partnerstvím, zejména v oblasti podpory lidských práv, kultury, světového míru a prosazování náboženské svobody a zmírnění celosvětové chudoby (Taiwan Country Monitor 2017: 21).

Když Taiwan ztratil v roce 1971 své křeslo v OSN, tak se postavení zástupce Vatikánu změnilo z diplomatického postu velvyslance na *charge d'affaires* (Keating 2016: 8). Mezi Taiwanem a Vatikánem bylo podepsáno mnoho vzájemných dohod

o přátelství a spolupráci. V návaznosti na tento fakt v roce 2008 taiwanský prezident Chen požádal papeže Benedikta XVI, aby podpořil vstup Taiwanu do OSN (Luehrmann 2009: 497). V listopadu 2009 navštívil vatikánský kardinál ostrov u příležitosti oslav výročí 150 let katolické misijní činnosti a společně si s prezidentem Ma potvrdili, že bilaterální diplomatické vztahy zůstávají mezi zeměmi silné (Taiwan Country Monitor 2017: 21).

V březnu 2013 prezident Ma navštívil Vatikán při příležitosti inaugurace papeže Františka. K příležitosti 75. výročí vzájemných diplomatických vztahů v roce 2017 byly oslavovány katolické aktivity např. souvislosti s bojem proti chudobě, ve výstavbě škol a nemocnic. Taiwan investoval do projektů spojených s postkonfliktní rekonstrukcí Bosny a Hercegoviny, v roce 1994 v oblasti Velkých jezer v Africe, při zemětřesení na Haiti v roce 2010 aj. Můžeme vidět trend, kdy Taiwan vždy reaguje na výzvy Vatikánu pomoci (Chien 2002: 9). Ačkoliv zástupci Taiwanu navštěvují Vatikán při mimořádných návštěvách a často reprezentují Čínu, tak naopak nikdy žádný z vatikánských papežů ostrov nenavštívil.

3. 2 Diplomatické vztahy v Africe

Zájem Taiwanu o Afriku byl vždy motivován snahami posilovat svůj mezinárodní status, čelit tlaku ČLR a snahami o podporu Taiwanu na půdě OSN díky členství afrických států v této organizaci. V době vrcholu studené války vyzval Washington Taiwan k poskytnutí pomoci pro nově nezávislé africké státy v podobě poskytnutí dovedností *know-how* v pěstování rýže jako formy zahraniční pomoci. Které africké státy těžily z této pomoci zobrazuje příloha č. 2. Taiwan však po roce 1971 většinu svých afrických spojenců a kontaktů ztratil a byl nucen udržovat vztahy jen s hrstkou spojenců. Vzhledem k silným vazbám afrických států se svými koloniálními mocnostmi, několik afrických států následovalo politiku evropských zemí a navázalo diplomatické vztahy s ČLR (Hsiao-pong 2009: 387–388).

Taiwan se obrátil na Jihoafrickou republiku, zemi, která byla podobně izolována vlivem apartheidního režimu a v roce 1976 obě země založily vzájemné diplomatické vztahy. I po pádu apartheidního režimu Taiwan financoval přechodné

období Jihoafrické republiky. Nelson Mandela při návštěvě Taiwanu v roce 1993 uvedl, že JAR je připravena vybudovat nový vztah založený na politické neutralitě vůči čínské otázce. Vlivem tlaku politiky ČLR na JAR byly v roce 1998 ukončeny diplomatické vztahy s Taiwanem a navázány s ČLR, kdy obě země začaly participovat v platformě BRICS. Taiwan stále udržuje styčný úřad v Pretorii a Kapském Městě, nicméně vztahy nejsou na oficiální úrovni.

Taiwanská zahraniční politika v podobě využívání své ekonomické síly k získání mezinárodního uznání byla mnohem úspěšnější v chudších afrických zemích než například v jižní Africe. Po navázání vztahů s Burkinou Faso Taiwan financoval zvýšení produkce rýže, v Senegal pomáhal zapojit zemědělské podniky do rostlinné produkce díky poskytnutí mikroúvěrů. Taiwan také podnítil lékařskou diplomacii zdravotnických misí (Taylor 2002: 130–131).

Taiwanské ekonomicko-hospodářské vztahy s Afrikou jsou formálně uskutečňovány prostřednictvím Africko-taiwanského ekonomického fóra (ATEF). Mezi africké země, které po roce 1971 udržovaly diplomatické vztahy s Taiwanem či je později navázaly, patřily: Burkina Faso (1961–1973, 1994–současnost), Čad (1962–1972, 1997–2006), Gambie (1996–2013), Guinea-Bissau (1990–1998), Jihoafrická republika (1949–1998), Libérie (1989–1993, 1997–2003), Lesotho (1990–1994), Malawi (1966–2008), Niger (1992–1996), Senegal (1996–2005), Středoafrická republika (1964–1976, 1991–1998), Svatý Tomáš a Princův ostrov (1997–2016), Svazijsko (1968–současnost) (Shinn – Eisenman 2012: 374–378).

Jak můžeme vidět, vztahy se měnily dle náklonnosti afrických států k politikám Pekingu či Tchaj-pej. Libérie je příkladným státem pro ukázkou konkurenční dolarové diplomacie mezi ČLR a Taiwanem. Libérie měla navázané diplomatické styky s ČLR od roku 1977, nicméně v roce 1989 uvolnila taiwanská vláda pro Libérii částku ve výši 200 milionů amerických dolarů na vzdělávání a investice do místní infrastruktury. Libérie tak přehodnotila diplomatické vztahy ve prospěch Taiwanu. V roce 1997 vláda Charlese Taylora vyhlásila *uznání politiky dvou Čín*, přičemž ČLR na tento fakt nepřistoupila a vztahy ukončila, navázala na ně opět v roce 2003, kdy se Libérie opět obrátila na ČLR.

V září 2007 proběhl v Tchaj-pej první taiwansko-africký summit, kterého se zúčastnilo 5 afrických zástupců ze států (Senegal, Burkina Faso, Gambie, Svazijsko, Malawi), se kterými měl v té době Taiwan diplomatické vztahy. Do jaké míry se ČLR snaží o výhru nad Taiwanem v rámci diplomatických vztahů také záleží na tom, jaká vláda je na Taiwanu u moci. Mezi roky 2000–2008, kdy byla na Taiwanu u moci vláda DPP Taiwan ztratil mnoho přátel na úkor navázání diplomatických vztahů s ČLR. Taiwan ztratil diplomatické vztahy se čtyřmi africkými státy: Čad, Libérie, Malawi, Senegal.

V roce 2016 ukončily západoafrické ostrovy Svatý Tomáš a Princův ostrov diplomatické vztahy s Taiwanem, které trvaly 19 let. Taiwan ostrovům pomáhal především v boji proti malárii. Před přerušением diplomatických vztahů ostrovy požádaly Taiwan o částku 200 milionů amerických dolarů. Taiwanská vláda však uvedla, že není její povinností investovat finanční částky, které si ostrovy diktují. ČLR naopak této situace využila a přiměla ostrovy k přehodnocení vztahu (Jennings 2016).

Burkina Faso a Svazijsko jsou posledními taiwanskými oficiálními diplomatickými partnery v Africe. Z toho důvodu si Taiwan tyto poslední dva africké spojence udržuje pomocí štědré rozvojové pomoci. Svazijsko v roce 2012 obdrželo od Taiwanu IT techniku a stolní počítače v hodnotě 300 tisíc amerických dolarů a také dodávky rýže v částce 150 tisíc dolarů. V lednu 2017 ministr zahraničí státu Burkina Faso uvedl, že ČLR se snaží přilákat zemi do své sféry zájmu prostřednictvím velmi vysokých finančních pobídek a zároveň potvrdil, že pro Burkinu Faso jsou důležité diplomaticky silné vztahy s Taiwanem. *„Máme štědré návrhy, které nám říkají, že pokud potvrdíme diplomatické vztahy s Pekingem, ČLR nám nabídneme 50 miliard dolarů nebo ještě více,”* řekl ministr zahraničí Burkina Faso Alpha Barry v lednu 2017 a zároveň dodal *„Taiwan je náš přítel a náš partner. Jsme šťastní a nemáme žádný důvod k tomu, abychom tento vztah měnili”* (South China Morning Post 2017).

3. 3 Diplomatické vztahy ve východní Asii a Pacifiku

Státy Pacifiku představují v mezinárodním systému velmi malé a geograficky vzdálené jednotky s nízkým počtem obyvatel i zdrojů. Tyto malé státy využívají v rámci

mezinárodního systému svou vlastní svrchovanost jako páku k tomu, aby si diplomaticky získaly na svou stranu státy, které se vzájemně neuznávají. Tímto způsobem pak státy získávají výhody v podobě finančních odměn, které by jinak neměly. Taiwan má navázané oficiální diplomatické vztahy se 6 státy Pacifiku: Kiribati (2003–současnost), Nauru (1980–2002, 2005–současnost), Šalamounovy ostrovy (1983–současnost), Marshallovy ostrovy (1998–současnost), Palau (1999–současnost), Tuvalu (1979–současnost).

Bilaterální vazby se rozšiřují zejména v oblasti zemědělství, vzdělávání, zabezpečení potravin, zdravotní péče a udržitelného rozvoje. Taiwan také občanům tichomořských ostrovů nabízí bezvízový vstup na své území, za podporu v OSN (Taiwan Today 2017b). V případě Tuvalu Taiwan platí za ministerské cestovní výdaje, v případě Šalamounových ostrovů financuje členy parlamentu, podporující rozvojové projekty ve svých politikách. Většina výdajů Taiwanu je ve formě přímých rozpočtových dotací, zvýhodněných půjček či financování konkrétních projektů. Přímé granty jsou nejatraktivnější, protože umožňují vládám tichomořských ostrovů vynakládat finanční prostředky, které považují za výhodné. Úvěry jsou podobně flexibilní a někdy jsou odpuštěny či opakovaně prodlužovány (Atkinson 2010: 409–413). Palau je významný diplomatický spojenec, neboť se nachází poměrně geograficky blízko k ostrovnímu Taiwanu a disponuje vysokou úrovní investic soukromého sektoru a mezilidských kontaktů, do jejichž rozvoje Taiwan investuje (Fossen 2007: 132–133). V roce 2006 se uskutečnil summit taiwanských diplomatických spojenců z Pacifické oblasti a potvrzením vzájemných vztahů a podpory vstupu Taiwanu do OSN (Shu-ling 2007). V roce 2007 Taiwan neúspěšně požádal o status být oficiálním partnerem ve Fóru tichomořských ostrovů (PIF), ve kterém prezentuje Čínu ČLR. Tato organizace je oficiálním pozorovatelem OSN. Vztahy mezi státy jsou udržovány pomocí oficiálních návštěv představitelů taiwanské vlády a finančními nabídkami.

3. 4 Diplomatické vztahy v Latinské Americe a Karibiku

Oficiálních diplomatických přátel má v největším počtu Taiwan v oblasti Latinské Ameriky a Karibiku. Mezi státy, které založily diplomatické vztahy s Taiwanem patří: Belize (1989–současnost), Salvador (1954–současnost), Haiti (1956–současnost), Nikaragua (1962–1985, 1990–současnost), Svatý Kryštof a Nevis (1983–současnost), Svatý Vincent a Grenadiny (1981–současnost), Dominikánská republika (1940–současnost), Guatemala (1933–současnost), Honduras (1944–současnost), Paraguay (1957–současnost), Svatá Lucie (1984–1997, 2007–současnost).

Od roku 1989 se Taiwanu podařilo navázat diplomatické vztahy se státy: Bahamy, Grenada a Belize, v roce 1990 s Nikaraguou a v roce 2007 se podařilo obnovit vztahy s ostrovem Svatá Lucie. Diplomatické vztahy však přehodnotil ostrov Grenada v roce 2005 a stát Kostarika v roce 2007 ve prospěch ČLR. Od konce 80. let můžeme sledovat vyšší přítomnost ČLR v Latinské Americe, kdy Peking zvýšil své diplomatické úsilí v regionu a navázal vztahy především na ekonomické úrovni např. s Mexikem, Brazílií, Argentinou či Chile.

Ostrov Svatá Lucie navázal diplomatické vztahy s Taiwanem v roce 1984 pod vládou konzervativního premiéra Johna Comptona. Po tom, co však labouristická strana na ostrově v roce 1997 převzala moc ostrov začal uznávat vládu v ČLR. V roce 2007 moc nad ostrovem opět převzala vláda premiéra Comptona a ostrov Svatá Lucie tak opět navázal na diplomatické vztahy s Taiwanem. Tehdejší ministr zahraničí ostrova uvedl, že je třeba podporovat ty, kteří dávají více. Taiwan následně financoval na ostrově projekty včetně stavby národního tenisového centra.

Stejně jako je tomu v případě dalších diplomatických přátel Taiwanu, existuje v Latinské Americe a Karibiku několik faktorů, které ovlivňují, proč země uznávají ČLR nebo Taiwan. Faktory se odvíjí od domácí politické situace daných států, od ekonomické váhy Pekingu či Tchaj-pej, geostrategických faktorů a tlaku ze strany ČLR a Taiwanu v různých mezinárodních fórech a organizacích (Esteban 2008: 2–3). Taiwan se stal významným investorem Střední Ameriky, přímé investice ke konci

roku 2002 představovaly 404 milionů amerických dolarů, což představuje nárůst o 36 % od konce roku 1998 (Li 2005: 92).

Latinská Amerika a Karibik jsou druhou prioritní zónou distribuce zahraniční pomoci po Asii, která obzvláště těží z taiwanské pomoci. Od roku 1991 se Taiwan začal účastnit summitů zemí Střední Ameriky, které pomáhaly Taiwanu v interakci s latinsko-americkými zeměmi (Mexiko, Venezuela, Kolumbie) s kterými neměl oficiální diplomatické vztahy (Esteban 2008: 9–10).

V roce 1993 Taiwan podpořilo sedm latinsko-amerických diplomatických přátel¹ v případě požádání o návrat do organizace OSN prostřednictvím generálního tajemníka OSN na zřízení ad hoc výboru pro Taiwan. Tento nový postoj taiwanské zahraniční politiky upevnil větší důraz na vztahy s latinsko-americkými zeměmi a Karibiku. V roce 1992 došlo k první konferenci zemí Střední Ameriky se zástupci Taiwanu, kde se vzájemně státy dohodly na vzájemné spolupráci. Následně v roce 1993 podepsal Taiwan mnoho dohod o spolufinancování se Středoamerickou bankou pro ekonomickou integraci a dalšími mezinárodními organizacemi zaměřenými na podporu rozvoje ve výši až 150 milionů amerických dolarů. Taiwan finančně začal podporovat také Meziamerickou rozvojovou banku. Za administrativy prezidenta Lee byl vytvořen Fond podpory pro rozvoj Střední Ameriky, v návaznosti na jeho návštěvu Salvadoru v září 1998 (Esteban 2008: 10). Taiwan také rozvinul akademickou spolupráci se svými latinsko-americkými spojenci prostřednictvím grantových programů a meziuniverzitních partnerství.

Mezi roky 2000–2008, kdy byla na Taiwanu u moci vláda Demokratické pokrokové strany, Taiwan ztratil mnoho přátel na úkor navázání diplomatických vztahů s ČLR², z latinsko-americké oblasti a z oblasti Karibiku ztratil diplomatické vztahy s Kostarikou, Grenadou a Dominikou (Ponniah 2017).

¹ Belize, Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua a Panama společně požádali Valné shromáždění OSN o zařazení nového bodu programu nazvaného "Zohlednění výjimečné situace Čínské republiky na Taiwanu v mezinárodním kontextu založeném na principu univerzality.

² Mezi další státy, s kterými Taiwan ukončil oficiální diplomatické vztahy za vlády DPP mezi lety 2000–2008 patřily: Senegal, Čad, Makedonie, Vanuatu, Libérie a Malawi.

Taiwan byl velmi aktivní v obnově po devastujícím zemětřesení na Haiti v roce 2010. V roce 2012 největší charitativní organizace USA - Food for the Poor - ocenila úsilí Tchaj-pej po katastrofě a přivítala ředitele tchaj-pejského Hospodářského a kulturního úřadu v Miami. Středoamerické vztahy pro představitele Taiwanu znamenají možnost uskutečnit tranzitní návštěvy s představiteli USA navzdory nemožnosti v podobě oficiálních diplomatických schůzek. Prezidentka Tsai se např. setkala v roce 2016 s americkým senátorem Marco Rubiem v Miami či se senátorem Tedem Cruzem při cestě do Hondurasu (COHA 2012).

Do ještě poměrně nedávné doby, a sice do poloviny roku 2017, diplomaticky plně uznával Taiwan i stát Panama, který však odstoupil od této pozice ve prospěch přehodnocení diplomatických vztahů k ČLR a uznáním politiky jedné Číny ve prospěch Pekingů. Za změnou pozice Panamy stojí rostoucí ekonomická spolupráce s ČLR a její investice do Panamského průplavu, jež představuje důležitou námořní trasu (BBC 2017).

Podle Colina Alexandera z Nottingham Trent University je pro demokratické státy Střední Ameriky jedním z faktorů pro navázání diplomatických vztahů s Taiwanem možnost zviditelnit se v mezinárodním systému. Dodává, že *„pokud jste z malé Střední Ameriky a máte jako svého spojence Taiwan, tak se k vám chová nadstandardně a získáváte ze vztahu mnoho výhod. Pokud přesunete diplomatické vztahy do Pekingů, tak jste jen další zemí, která uznává ČLR“* (Poniah 2017).

Kromě toho existuje více než 20 taiwanských nevládních organizací spolupracujících s Latinskou Amerikou a Karibikem. Více se tomuto tématu bude věnovat samostatná kapitola (Esteban 2008: 22–23). Kvůli nedostatku přírodních zdrojů a zanedbatelnému potenciálu hospodářského růstu v případě karibských států se dá v budoucnu očekávat, že boj v podobě diplomatického uznání ČLR či Taiwanu bude záviset na ekonomických pobídkách a dodávkách, neboť rozvojová pomoc a strategie diplomatických přátel jsou spolu vzájemně propojeny (COHA 2012).

4. STRATEGIE ROZVOJOVÉ POMOCI

Rozvojovou pomoc Taiwan poskytuje svým diplomatickým spojencům, přátelským zemím, mezivládním organizacím či NGOs za účelem poskytnutí efektivní pomoci, humanitární pomoci či jiné formy spolupráce a projektů.

Hlavní cíle taiwanské rozvojové spolupráce jsou následující: podporovat diplomatické vztahy; posílit přátelské vztahy se zeměmi, které nemají diplomatické vztahy s Taiwanem; podporovat spolupráci s mezinárodními organizacemi a NGOs; zlepšit životní podmínky obyvatel zvýšením příjmů rozvojových zemí, zmírňovat chudobu a zvyšovat životní úroveň; zajistit lidskou bezpečnost a chránit všeobecné hodnoty jako je mír, demokracie, lidská práva a udržitelný rozvoj; plnit mezinárodní povinnosti a normy a tím přispívat k mezinárodnímu společenství. Taiwanská rozvojová pomoc je nejčastěji poskytována v podobě technické pomoci, úvěrů a záruk, finančních a věcných darů, vyškolení personálu, konzultací v rozvojových strategiích a dalších metod (Ministry of Foreign Affairs 2010: 1–5).

Taiwan je finančně bohatý. V posledních čtyřiceti letech se jeho ekonomika každoročně zvyšovala průměrně o 9 %. Motivy rozvojové pomoci Tchaj-pej jsou jasné, zahraniční pomoc byla a je poskytována za účelem udržení si diplomatických přátel a rozšiřování počtu spojenců ve snaze čelit čínské snaze izolovat ostrov. Silné propojení taiwanské zahraniční pomoci a jejích politických a ekonomických zájmů s rozvojovou pomocí můžeme sledovat od 50. let, kdy taiwanská rozvojová pomoc prošla pěti etapami svého vývoje. První fáze rozvojové pomoci započala v roce 1956, kdy USA přestaly poskytovat Taiwanu ekonomickou pomoc, neboť Taiwan dosáhl určité finanční stability. Druhá fáze rozvojové pomoci proběhla v letech 1971–1972, během kterých ČLR a Taiwan soupeřily o diplomatické partnery v rámci afrických zemí. Třetí vlna rozvojové pomoci se datuje k roku 1979, kdy USA diplomaticky uznaly ČLR. Čtvrtá fáze byla spojená s úsilím Taiwanu zachovat své členství v Asijské rozvojové bance mezi léty 1983–1986. Pátá a tedy závěrečná fáze je spojována s rokem 1988, kdy byl zřízen pro koordinaci rozvojové pomoci Fond pro mezinárodní spolupráci a rozvoj (ICDF) (Chan 1997: 40–42).

Taiwanská rozvojová pomoc je v gesci Ministerstva zahraničních věcí (MOFA) a Ministerstva hospodářství (MOEA). Rozvojová pomoc je poskytována prostřednictvím Fondu pro mezinárodní spolupráci a rozvoj (ICDF) a Výboru pro mezinárodní technickou spolupráci (CITC). CITC byl zpočátku znám jako Operation Vanguard (z roku 1961) pro poskytování zemědělské technické pomoci africkým a latinsko-americkým státům (Lee 1993: 20).

V roce 1974 se výrazně zvýšil objem taiwanského zahraničního obchodu v podobě exportu. Zatímco v roce 1952 dosahoval celkový zahraniční obchod hodnoty 303 milionů amerických dolarů, v roce 1975 to již bylo kolem 11,2 miliardy amerických dolarů. V roce 1975 činily průmyslové výrobky 83,6 % vývozu, zpracované zemědělské produkty představovaly 10,8 % (Bellows 1977: 7–8).

Taiwan v roce 1975 uznávalo pouhých 26 států (Bakešová – Fürst – Heřmanová 2004: 128), proto začal usilovat o získání nových spojenců a partnerů i prostřednictvím rozvojové pomoci. I když mezi 60. a 70. léty byla většina programů rozvojové pomoci iniciována Taiwanem, tak byla financována USA. Tyto programy se především zaměřovaly na šíření know-how, soběstačnost, technickou pomoc a zemědělskou pomoc přímo v terénu. Poté, co USA v roce 1979 uznaly ČLR a odklonily se od Taiwanu, nabrala rozvojová pomoc Taiwanu na své rostoucí autonomii.

V 70. letech se Taiwan primárně soustředil na poskytování rozvojové pomoci do afrických zemí. V Malawi poskytoval zemědělskou pomoc v podobě pěstování kukuřice, která byla pro místní obyvatelstvo levnější než předchozí pěstování rýže. V Gambii byl realizován projekt na podporu zemědělské spolupráce v podobě správy farmy. Předtím, než Burkina Faso v roce 1973 navázala na několik desetiletí diplomatické vztahy s ČLR, Taiwan zemi pomohl s výstavbou vodních nádrží a místním lidem poskytl nástroje k pěstování plodin, hnojiva, ale i oblečení či nábytek (Hsiao-pong 2009: 396–397).

Taiwan v případě tichomořských ostrovů zahájil v roce 1971 oficiální obchodní misi na Fidži, kde byl představen projekt pro pěstování cukrové třtiny, nicméně v roce 1975 Fidži navázalo vztahy s ČLR. Taiwan na ostrově Tonga

financoval výstavbu nového stadionu pro minigolfové hry. Projekty pro pěstování zeleniny a výstavy nemocničních budov byly implementovány pro Šalamounovy a Marshallovy ostrovy, které se v následující dekádě staly spojenci Taiwanu. Taiwan ostrovům nabízel rozvojovou pomoc v podobě grantů, odborných a technických znalostí (Biddick 1989: 805).

Na počátku 80. let působilo až na dva tisíce technických pracovníků v padesáti různých zemích, především v Africe a Latinské Americe. V polovině 80. let Taiwan ztratil dva diplomatické spojence a disponoval 24 spojenci (Biddick 1989: 806). Tzv. *flexibilní diplomacie* mezi léty 1988–2000 za prezidenta Lee, měla zefektivnit a zviditelnit taiwanskou zahraniční politiku v podobě ekonomické pomoci. Výsledky této diplomacie byly velmi příznivé, neboť Taiwan byl v polovině 90. let diplomaticky uznán 30 státy, což byl nejvyšší počet států od roku 1975 (Tubilewicz – Guilloux 2011: 325–326). V roce 1989 byl za účelem zefektivnění a poskytování rozvojové pomoci založen ICDF. V 80. letech se ocitl Taiwan pod tlakem ze strany USA a rozvojových agentur jako např. Asijské rozvojové banky, aby poskytoval více peněz na zahraniční pomoc. Kromě navýšení částky na rozvojovou pomoc došlo k jisté změně, kdy půjčky a granty začaly masivně nahrazovat technickou pomoc (Atkinson 2014: 412).

Příkladem země, která měnila své diplomatické styky a obdržela štědrú rozvojovou pomoc v roce 1988, je Libérie. Té bylo dodáno 15 tisíc tun rýže pro zmírnění nedostatku potravin a po navázání vztahů s Taiwanem následně 212 milionů dolarů na pokrytí výstavby infrastruktury a zlepšení stavu vzdělávání. Mezi další africké státy, které získaly finanční podporu patřilo Lesotho s částkou 30 milionů dolarů, Nigérie s výší podpory 38 milionů dolarů a Jihoafrická republika, která obdržela výhodnou půjčku s nízkouúrokovou sazbou ve výši 60 milionů dolarů pro zemědělskou a technickou pomoc. V roce 1989 Papua-Nová Guinea bez oficiálních vazeb se dohodla s Taiwanem na zřízení obchodní mise, přičemž obdržela 17 milionů amerických dolarů (Lee 1993: 20).

V roce 1989 pod MOEA vznikl Fond zámořské hospodářské spolupráce a rozvoje (OECDP), který byl následně v roce 1991 přejmenován na Fond pro

mezinárodní spolupráci a rozvoj (ICDF). (Tubilewicz 2016: 49). Do oblasti Jihovýchodní Asie (Thajska, Malajsie, Indonésie, Filipín) investoval Taiwan v roce 1989 až 1,96 miliardy amerických dolarů, což je o 11% více než o rok dříve. Do roku 1991 se Taiwan stal největším zahraničním investorem ve Vietnamu a vietnamské ekonomice poskytl částku až 400 milionů dolarů. Vietnam také souhlasil se založením obchodního zastoupení, aby chránil zájmy a práva taiwanských investorů.

V rámci Latinské Ameriky iniciovalo MOFA zvláštní politiku pro podporu investic v tomto regionu. Programy zahrnovaly projekty s nízkou úrokovou sazbou, možnost financování až do výše 80 % celkových investic a výhodné investiční pojištění. Rozvojová pomoc pro země Latinské Ameriky byla poskytována především v podobě manažerských dovedností, zřízení exportních zón v Guatemale, Panamě a Kostarice (Lee 1993: 20).

Až do konce 90. let diplomaticky uznávalo Taiwan 30 států (Chan 1997: 37). Rozvojová pomoc Taiwanu byla v 90. letech ve znamení obnovení dohody ohledně znovupřijetí do OSN. V roce 1993 byla zahájena celosvětová kampaň, ve které se Taiwan prostřednictvím finančních darů pro rozvojové země snažil získat podporu od těchto zemí v rámci znovupřijetí do OSN (Dean 2014: 168).

V roce 1992 MOFA doporučilo ICDF poskytovat rozvojovou pomoc pouze těm zemím, které jsou přátelské vůči Taiwanu, disponují dobrou bilancí splátek a mají své HDP pod hranicí nižší než 2500 dolarů. Od června 1995 schválil ICDF půjčky ve výši 330 milionů dolarů šestnácti zemím³. Na schůzce legislativního Yuanu v roce 1992 byly z rozvojové pomoci vyloučeny země Srí Lanka a Kuba z důvodu tlaku ČLR. Zajímavostí je, že z rozvojové pomoci byly také vyloučeny státy: ČLR, Mongolsko, Honk Kong a Macao, neboť jsou Taiwanem považovány za součást vlastního území a nikoliv jiné země. Nutná pomoc do těchto území byla prováděna prostřednictvím humanitární pomoci v rámci Rady pro pevninské záležitosti a taiwanského Červeného kříže, který např. daroval 100 tisíc amerických dolarů pro pomoc při katastrofě při zemětřesení v provincii Yunnan v ČLR (Chan 1997: 42–44).

³Jednalo se o země: Kostarika, Dominikánská republika, Svatý Vincent, Honduras, Nauru, Papua-Nová Guinea, Malawi, Niger, Filipíny, Vietnam, Jižní Afrika, Belize, Indonésie, Polsko, Lotyšsko a Paraguay.

V roce 1993 byly dle ICDF pro rozvojovou pomoc stanoveny následující prioritní zeměpisné oblasti: Asie, Střední a jižní Amerika, východní Evropa a Afrika. Asie se stala hlavním prioritním regionem díky své geografické blízkosti k Taiwanu a jižní Amerika představovala oblast většiny diplomatických přátel Taiwanu (Chan 1997: 45).

Taiwan se potýkal s vážným nedostatkem pracovní síly při provádění rozvojové politiky. Pro srovnání v roce 1993 mělo ICDF pouhých 15 administrativních zaměstnanců, v roce 1995 již třicet, ačkoliv odborníků pracujících v zámoří bylo okolo 400. Ve srovnání s ostatními dárci byla tato pracovní síla do počtu velmi nízká (Chan 1997: 54).

Po konci studené války začala být Evropa pro Taiwan přitažlivá. Taiwan poskytl půjčku ve výši 10 milionů dolarů pro postsovětské státy, přičemž 20 % z částky mělo být využito pro podporu taiwanských investorů v Evropě. Tyto půjčky zprostředkovávaly Taiwanu vazbu s mezinárodními finančními institucemi. V roce 1992 příspěvky Taiwanu do tří regionálních bank (Evropské banky pro obnovu a rozvoj, Asijské rozvojové banky a Středoamerické banky) dosáhly 32,5 milionu dolarů, což představovalo 0,07 % vládního rozpočtu. Taiwan se rovněž soustředil na technickou pomoc v případě východoevropských zemí např. v podobě vzdělávacích programů a školení (Lee 1993: 20).

V roce 1999 Tchaj-pej nabídla Makedonii pomoc ve výši 1,6 miliardy amerických dolarů výměnou za diplomatické uznání, což opoziční DPP i strana Kuomintang kritizovaly a vyzývaly k posílení domácí hospodářské konkurenceschopnosti Taiwanu namísto utrácení peněz za diplomatické spojení. Balík podpory prezidenta Lee ve výši 300 milionů dolarů na rekonstrukci Kosova posílil veřejnou diskuzi ze strany opozičních stran, které kritizovaly výši navrhované podpory i rozhodovací procesy a požadovaly rezignaci prezidenta, neboť nebylo ani známo, odkud peníze pocházejí. Tyto činy v 90. letech zpochybnily směřování dolarové diplomacie. Nicméně v roce 1999 ani domácí kritika nezastavila poskytnutí balíčků podpory např. Albánii či Papue-Nové Guineji (Tubilewicz 2016: 51)

Počátek tisíciletí přinesl v případě rozvojové pomoci určité změny. Období po roce 2000 je pro taiwanskou otázku v rámci postavení v mezinárodním prostředí spíše neúspěšným z pohledu úbytku jak diplomatických spojenců viz příloha č. 3, tak úbytku výdajů na rozvojovou pomoc (Atkinson 2014: 417).

V roce 2000 převzala nad Taiwanem vládu opoziční Demokratická pokroková strana (DPP), která tak nahradila padesátiletou vládu Kuomintangu. Za nového prezidenta Chena Shui-biana, který pokračoval v politice snižování výdajů na zahraniční pomoc předchozího prezidenta Lee, disponoval Taiwan 29 diplomatickými spojenci. Důvodem pro snižování výdajů byl nesouhlas DPP s plýtváním státních výdajů a kupováním diplomatického uznání za peníze daňových poplatníků. Paraguay a Panama byly prvními ekonomickými zónami, kterých se dotklo snižování ekonomických výdajů.

Prezident Chen odmítl dolarovou diplomacii jako nástroj zahraniční politiky a chtěl, aby podpora demokracie a lidských práv se staly novým směrem taiwanské diplomacie. Tím se strategie zahraniční pomoci jako hlavní nástroj diplomacie dostala do pozadí (Atkinson 2014: 415).

V roce 2001 taiwanská státní banka souhlasila s půjčkou ve výši 25 milionů amerických dolarů poté, co vláda Šalamounových ostrovů pohrozila se změnou diplomatického uznání ve prospěch ČLR. Snižování státních výdajů na taiwanskou rozvojovou pomoc naopak využila ČLR ve svůj prospěch a počet diplomatických spojenců Taiwanu se během prvního funkčního období prezidenta Chen Shui-biana snížil z 29 na 26 členů. Během jeho druhého funkčního období přišel Taiwan o další 2 diplomatické spojence (Atkinson 2014: 416–417).

Po převzetí prezidentského úřadu v roce 2008 prezidentem Ma měl Taiwan již pouze 23 diplomatických přátel. V Bílé knize z roku 2009 zaznělo, že by se současné motivy a prostředky pro rozvojovou pomoc Taiwanu neměly měnit vzhledem ke vztahům s diplomatickými spojenci a také v knize byla zmíněna důležitost Rozvojových cílů tisíciletí a Pařížské deklarace. Cílem zdůraznění těchto dokumentů bylo přizpůsobit taiwanskou zahraniční politiku globálním trendům a hrát roli zainteresovaného subjektu v mezinárodním společenství. V roce 2010 byl přijat vládou

zákon o mezinárodní spolupráci a rozvoji (International Cooperation and Development Act), který deklaroval připravenost taiwanské rozvojové pomoci být v souladu s mezinárodními normami. Přijetí zákona bylo pokusem o sblížení Taiwanu s postupy organizace OECD. Pro představu taiwanská ODA v roce 2007 představovala 0,101 % HDP viz příloha č. 4, přičemž doporučený stanovený podíl je dle OSN 0,7 % HDP (Atkinson 2014: 417–425).

Současná prezidentka Tsai se snaží si udržet své diplomatické přátele díky naplánovaným rozvojovým projektům a návštěvám s představiteli přátelských států. V lednu 2017 navštívila čtyři latinsko-americké státy, do nichž proudí finanční zdroje pro budování infrastruktury, pro lidské zdroje a zlepšení veřejného zdraví. Zároveň Tsai uvedla, že by bylo vzájemně prospěšné, kdyby byly projekty hospodářské a obchodní spolupráce mezi Taiwanem a jeho diplomatickými spojenci definovány jako tržní. Taiwan by se rád v budoucnu zaměřil na budování komplexní hospodářské a obchodní politiky se svými diplomatickými spojenci (Office of the President Republic of China (Taiwan) 2017).

Taiwan plánuje v roce 2018 investovat 49,7 milionu amerických dolarů pro podporu místních bank, které plánují půjčit až 3,5 miliardy dolarů pro rozvojové země. Tato rozvojová pomoc se dá označit za vázanou, neboť cílové země rozvojové pomoci budou muset poskytnout záruku splácení půjček, ale také budou muset plánované projekty uzavřít s taiwanskými podniky (Chuan – Hou – Liu 2017).

Strategie rozvojové pomoci je vhodným nástrojem zahraniční pomoci díky ekonomickému vývoji Taiwanu, který si může dovolit investovat nemalé finanční obnosy do rozvojové pomoci. Mezi motivy rozvojové pomoci patří nejenom zlepšení životní úrovně a podmínek obyvatel z rozvojových zemí, ale také možnost plnit mezinárodní povinnosti a normy a tím přispívat k mezinárodnímu společenství za účelem navazovat diplomatické přátele a rozšiřovat počet spojenců ve snaze čelit čínské snaze izolovat ostrov. Taiwanská rozvojová pomoc je poskytována v podobě technické pomoci, úvěrů a půjček, finančních a věcných darů, vyškolení personálu či konzultací v rozvojových strategiích a dalších metod. Silné propojení taiwanské

zahraniční pomoci spolu s politickými a ekonomickými zájmy s rozvojovou pomocí můžeme sledovat již od 50. let minulého století. V 70. letech se Taiwan primárně soustředil na poskytování rozvojové pomoci do afrických zemí. V 80. letech působilo až na dva tisíce technických pracovníků v padesáti různých zemích. Rozvojová pomoc Taiwanu byla v 90. letech ve znamení obnovení snah ohledně znovupřijetí do OSN, kdy v roce 1993 byla zahájena celosvětová kampaň, ve které se Taiwan prostřednictvím finančních darů pro rozvojové země snažil získat podporu od těchto zemí v rámci znovupřijetí do OSN. Na počátku nového tisíciletí po převzetí vlády DPP, začal Taiwan snižovat své výdaje na rozvojovou pomoc, čímž se strategie zahraniční pomoci jako hlavní nástroj diplomacie dostala do pozadí a také došlo ke snížení počtu států, které Taiwan diplomaticky uznávají. V současnosti Taiwan v rámci rozvojové pomoci plánuje investovat do půjček pro rozvojové země, které budou vázané na uzavření projektů s taiwanskými podniky.

5. STRATEGIE ČLENSTVÍ V MEZINÁRODNÍCH VLÁDNÍCH ORGANIZACÍCH

Tato kapitola bude analyzovat strategii členství Taiwanu v mezinárodních vládních organizacích (IGOs), a to v: Asijsko-pacifickém hospodářském společenství (APEC) a Světové obchodní organizaci (WTO). Vzhledem k tomu, že Taiwan touží po větší účasti na mezinárodní scéně, a to zejména v rámci OSN a Světové zdravotnické organizace (WHO), bude se kapitola věnovat také vývoji těchto snah. Z důvodu předem daného rozsahu diplomové práce se zaměřím na účast a hlavní zájmy Taiwanu právě ve výše zmíněných významných IGOs.

Taiwan usiluje o větší účast v mezinárodních organizacích, aby mohl využívat výhod plynoucích z těchto členství, hájit a prosazovat své zájmy na mezinárodní úrovni a podílet se na společných normách, pravidlech a výměně informací s ostatními státy mezinárodního systému. Ne vždy však může participovat v organizacích pod názvem „Taiwan“, ale například „čínská Tchaj-pej“, „Tchaj-pej Čína“ apod. V počátcích byl Taiwan aktivní v IGOs, které se věnovaly agrárnímu a venkovskému rozvoji, v posledních letech se důraz však přesunul na obchod, lov tuňáků, praní špinavých peněz atd. Tyto změny souvisí s transformací Taiwanu z agrární společnosti na průmyslově a služebně orientovanou zemi, neboť import a export pohání ekonomiku ostrova (Wang 2006: 151–155).

Po vyloučení Taiwanu z OSN v roce 1971 ČLR zavedla kampaně proti jeho participaci v mezinárodních organizacích. ČLR do dvou let od vystřídání křesla v OSN úspěšně tlačila na vyloučení Taiwanu z osmi specializovaných agentur OSN. Taiwan byl nucen opustit mezinárodní organizace jako např. Mezinárodní organizaci pro cukr, Mezinárodní radu pro pšenici, Asijsko-oceánskou poštovní unii a Mezinárodní hydrografický úřad. Taiwan byl rovněž nucen po ukončení diplomatických vztahů s USA v roce 1979 opustit např. Mezinárodní měnový fond, Mezinárodní banku pro obnovu a rozvoj, Mezinárodní finanční korporaci a Mezinárodní asociaci pro rozvoj.

V roce 1981 byl Taiwan součástí devíti IGOs. V roce 2002 Taiwan své členství v IGOs oproti roku 1981 zdvojnásobil (Wang 2006: 151–155). Dle oficiálního webu taiwanského MOFA (Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) 2014c) je Taiwan plnohodnotným členem třiceti IGOs, viz příloha č. 5. Tento počet však nemusí být konečný, neboť informace z webu jsou z roku 2014 a samotné ministerstvo se výčtu všech IGOs vzhledem k současnému roku podrobněji nevěnuje.

5. 1 APEC

V roce 1989 se Taiwan zúčastnil fóra OECD, které pozvalo nečleny této organizace k dialogu o různých tématech. V dubnu 1991 se Taiwan poprvé zúčastnil jako pozorovatel výročního zasedání Meziamerické rozvojové banky a také v tomto roce uzavřel dohodu se Středoamerickou bankou pro hospodářskou integraci. V roce 1992 centrální banka Taiwanu (dnes známá jako Centrální banka Číny, ROC Taiwan) vstoupila do Konference guvernérů centrálních bank jihovýchodní Asie (Li 2006: 607).

Tyto události předcházely vstupu Taiwanu do Asijsko-pacifického hospodářského společenství (APEC), do kterého v roce 1991 vstoupil, jakožto do první mezivládní organizace od roku 1971. První rozšíření APEC proběhlo v Soulu v listopadu 1991 (dva roky od založení organizace), přičemž rozšíření bylo sjato se třemi novými členy: Taiwanem, ČLR a Hong Kongem. Začleněním tří ekonomik se silnými regionálními vazbami organizace APEC posílila na největší fórum zabývající se otázkou liberalizace obchodu (Chu 2016: 169–172).

Otázka rozšíření byla pro APEC pochopitelně problematická kvůli sporu o suverenitu Tchaj-pej s Pekingem. Při vyjednávání se všechny strany nakonec dohodly na vystupování Taiwanu v organizaci pod názvem „čínská Tchaj-pej“. Členství Taiwanu v APEC předcházelo dlouhodobé lobbování, využívání vztahů z regionálních nevládních organizací a setkávání se s mnoha úředníky (Chu 2016: 175–179).

Dle Chu měl Taiwan zájem o členství v organizaci APEC hned z několika důvodů. Za prvé APEC usiloval o zachování otevřeného obchodního systému, což bylo v ekonomickém zájmu Tchaj-pej. Za druhé přistoupení ostrova mohlo Taiwan zbavit závislosti na okolních zemích. Za třetí Taiwan sdílel ekonomickou liberalizaci, kterou prosazovala organizace. Za čtvrté Taiwan mohl členství v APEC využít k získání podpory pro své členství v GATT. Z politického hlediska členství v APEC bylo nejenom symbolické z hlediska zlepšení mezinárodního postavení, ale také s podstatnými zisky pro Taiwan v podobě navázání vztahů se svými geografickými sousedy, které byly od roku 1971 z velké části blokovány (Chu 2016: 184).

Taiwan má zájem prostřednictvím APEC významně přispívat v oblastech jako je rozvoj malých a středních podniků, informační a komunikační technologie, zajišťování potravin, veřejného zdraví a prevence katastrof. Toto úsilí dle taiwanského Ministerstva zahraničních věcí přispěje členským ekonomikám posílit budování kapacit, čímž se i zvýší taiwanská mezinárodní viditelnost, neboť Taiwan je ochoten se podělit o své zkušenosti a rozvíjet mírové partnerství se zbytkem světa (Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) 2014b).

5.2 WTO

WTO na rozdíl od jiných mezinárodních organizací nevyžaduje, aby členství bylo závislé na státnosti. Účast Taiwanu na systému světového obchodu sahá do 40. let 20. století, kdy Čínská republika byla jedním z původních signatářů GATT, nicméně v roce 1950 se nacionalistická vláda odvolala od dohody, neboť nemohla plnit obchodní závazky pevninské Číny. V roce 1956 Čínská republika požádala o status pozorovatele GATT. Poté, co ČLR získala stálé místo v OSN, byl status pozorovatele Taiwanu zrušen. Od roku 1990 se Taiwan znovu snažil vstoupit do GATT. V roce 1992 byla založena pracovní skupina pro čínskou Tchaj-pej, čímž Taiwan dosáhl opět statusu pozorovatele.

V té době předseda Rady GATT uvedl, že by všechny strany měly souhlasit s tím, že existuje pouze jedna Čína a vstup Taiwanu by neměl být upřednostněn, dokud nevstoupí do organizace také ČLR. Z tohoto rozhodnutí bylo přistoupení

Taiwanu opožděno o 11 let, protože ČLR při vstupu požadovala zvláštní pravidla. Taiwan vstoupil oficiálně do WTO⁴ dne 1. ledna 2002, což bylo 21 dní po vstupu ČLR. V případě členství ve WTO se pro Taiwan užívá název „Samostatné celní území Taiwanu, Penghu, Kinmenu a Matsu (čínská Tchaj-pej)” (Charnovitz 2006: 404–405).

Po vstupu Taiwanu do WTO celkový obchod ostrova vzrostl o 6,1 % v roce 2002, v roce 2003 o 12 %, v roce 2004 o 26 % (Wu 2006: 4). Taiwanská vláda po vstupu ostrova do WTO shromáždila příslušné orgány pro zřízení centra WTO, které sídlí v Tchaj-pej a je zodpovědné za výzkum, školení osob a sběr dat. V roce 2004 centrum hostilo více než 30 vzdělávacích programů týkajících se WTO, přičemž tyto aktivity zahrnovaly 14 mezinárodních konferencí a seminářů na regionální či národní úrovni. Centrum pravidelně v týdenních intervalech zveřejňuje elektronický dokument, který informuje o nejnovějším vývoji v záležitostech WTO (Taiwan WTO & RTA Center nedatováno).

Když se podíváme na oficiální internetové stránky WTO a budeme se snažit zjistit, o co Taiwan v případě WTO usiluje a jak se snaží v organizaci profilovat, tak dle zveřejněných dokumentů můžeme především sledovat určitý trend, kdy ostrov pravidelně poskytuje skrze organizaci finance na rozvojové programy. V roce 2009 Taiwan přispěl částkou 20 tisíc dolarů svěřeneckému fondu WTO pro účast a cestovní náklady nejméně rozvinutých zemí na konferenci WTO (World Trade Organization 2009). V roce 2011 čínská Tchaj-pej věnovala 280 tisíc amerických dolarů na rozvojové programy. Tato finanční pomoc byla zaměřena na budování kapacit pro rozvojové země, aby mohly vyjednávat v rámci WTO a participovat při provádění dohod WTO i mezinárodních norem (World Trade Organization 2011). V roce 2013 ministr hospodářství samostatného celního území Taiwanu, Penghu, Kinmenu a Matsu oznámil dárcovství ve výši 200 tisíc amerických dolarů globálnímu fondu Rozvojové agendě z Dohá⁵ pro rozvojové programy WTO (World Trade Organization 2013).

⁴ GATT byl od 1. ledna 1995 nahrazen Světovou obchodní organizací (World Trade Organization – WTO).

⁵ Rozvojová agenda neboli Katarské kolo představuje stále aktuální vyjednávání ve Světové obchodní organizaci (WTO), které bylo zahájeno ministerskou konferencí v listopadu 2001 v katarském Dohá. Za hlavní cíl si klade

Taiwan jako člen WTO se může podílet na správě pravidel světového obchodu, podílí se na návrzích reforem ohledně regionálních obchodních dohod či vztahu obchodu a životního prostředí. Taiwanu poskytuje členství v organizaci důležitá procedurální práva, jako je například možnost dovolat se urovnání sporu prostřednictvím WTO proti jinému členu WTO. V tomto ohledu je členství Taiwanu v organizaci v souladu se světovým právním postavením, které mu chybělo před vstupem do organizace (Charnovitz 2006: 424–425).

5.3 OSN

Po odchodu z OSN v roce 1971 byl Taiwan vyloučen z formální účasti na setkáních, mechanismech, úmluvách a činnostech OSN. První celosvětovou kampaň za znovu přijetí do OSN vláda zahájila v roce 1993, kdy prezident Lee vyzval národy na celém světě, aby uznaly základní právo 23 milionů lidí z Taiwanu na svou účast v systému OSN. Peking reagoval na taiwanskou iniciativu s prohlášením, které deklarovalo odhodlání ČLR zablockovat účast Taiwanu v OSN a zároveň odmítl uznat, že na ostrově existuje legitimní demokratická vláda (Munro 1994: 118). Kampaň za znovu přijetí do OSN se od roku 1993 stala každoroční záležitostí projednávání na Valném shromáždění OSN, stejně jako opakované blokování ze strany ČLR. Např. v roce 2007 Valné shromáždění OSN projednávalo žádost Taiwanu o členství v OSN přes čtyři hodiny, přičemž 126 zemí hlasovalo proti přijetí a 14 zemí pro přijetí (Hsu 2007: 39).

Výjimkou byl rok 2009, kdy Taiwan prostřednictvím svých diplomatických přátel nepožádal o projednání návrhu. Důvodem byla nová flexibilní politika prezidenta Ma soustředící se na zmírnění napětí s ČLR. Díky této flexibilní politice Taiwan získal možnost participace v organizaci WHO jako pozorovatel, což bylo poprvé, kdy se Taiwan od roku 1971 účastnil jednání přidružené organizace OSN jako pozorovatel (The Economist 2009). Vzhledem k tomu, že se vztahy s pevninou za prezidenta Ma zlepšovaly, Taiwan doufal, že dosáhne průlomu v případě mezinárodní účasti a rozvoji neformálních vztahů nejenom s jinými státy, ale také v rámci

odstranění obchodních bariér tak, aby došlo k usnadnění rostoucího světového obchodu a zlepšení pozice rozvojových zemí v něm.

participace v mezinárodních organizacích. Taiwan začal usilovat o posílení mezinárodního postavení ve dvou konkrétních organizacích přidružených OSN: Mezinárodní organizaci pro civilní letectví (ICAO) a Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu (UNFCCC). Participace v těchto organizacích je však podmíněna členstvím v OSN. Dle Tchaj-pej by účast v těchto organizacích obhajovala „práva a zájmy obyvatel“ a vytvořila „přátelství s jinými národy a rozvíjela iniciativy, které prospívají světu obecně“ (Sun 2012).

S nástupem současné prezidentky Tsai byla kampaň za znovu přijetí do OSN opět aktivně oživena. Tsai podporuje tyto snahy tím, že vede rozhovory s americkými senátory a vládními představiteli, zároveň apelovala prostřednictvím zaslání dopisu generálnímu tajemníkovi OSN, v němž ho žádala o zvážení přijetí Taiwanu. Její úsilí má i podporu taiwanského obyvatelstva, když se 84,8 % dotazovaných vyjádřilo k podpoře vstupu Taiwanu do struktur OSN (Wong 2016). V září 2017 taiwanská vláda opět požadovala po svých diplomatických spojencích, aby ve společném dopise korespondovaném generálnímu tajemníku OSN Antoniu Guterresovi podpořili účast Taiwanu na systému OSN.

Dle MOFA je *„Taiwan připraven a ochoten se zapojit do systému OSN a spolupracovat se všemi zeměmi při ochraně regionálního míru, při posilování hospodářského rozvoje a při dosahování Udržitelných cílů tisíciletí. Vláda Taiwanu naléhavě vyzývá OSN, aby brala na zřetel základní právo 23 milionů lidí podílet se na systému OSN, podnikla kroky ke zlepšení situace a ukončila diskriminačních opatření vůči státním příslušníkům Taiwanu“* (Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) 2014d).

5. 4 WHO

V roce 1972 se Světové shromáždění pro zdraví (WHA) rozhodlo formálně uznat ČLR za legitimního zástupce Číny v neprospěch Taiwanu. V roce 2004 propuklo rozrušení a nespokojenost nad nedostatečným úsilím ze strany ČLR k zastavení epidemie

SARS⁶. V roce 1997 taiwanská vláda začala argumentovat z humanitárních a vědeckých důvodů, že mezinárodní spolupráce v oblasti zdraví by neměla být podřízena širším politickým otázkám, neboť samotní obyvatelé Taiwanu byli také epidemií smrtelného plicního onemocnění SARS zasaženi.

K pokroku došlo až v roce 2008, kdy se za prezidenta Ma zlepšily vztahy s ČLR a k roku 2009 Taiwan obdržel pozvání do organizace WHO jako pozorovatel. Status pozorovatele znamená, že má Taiwan v organizaci postavení jako nestátní pozorovatel (stejně jako Vatikán a Palestina) bez volebního práva pod názvem „Čínská Tchaj-pej“. Dohoda byla široce oceněna jako úspěch pro celosvětovou zdravotní diplomacii, s tím, že jednání vedla k označení nové éry užší integrace zdraví a zahraniční politiky.

V roce 2017 Taiwan neobdržel včas pozvánku na tradiční každoroční shromáždění WHO, která však nakonec se zpožděním dorazila. Tato situace byla interpretována jako bojkot ze strany ČLR vůči současné prezidentce Tsai, která zastává taiwanskou nedělitelnost a suverenitu. Pozvánka na shromáždění byla podmíněna na základě toho, že Taiwan bude akceptovat rezoluci 2758 (XXVI) Valného shromáždění OSN a rezoluci WHA 25.1 v souladu se zásadou politiky jedné Číny. Toto prohlášení se neobjevilo na žádné předchozí pozvánce (Chen 2017). Taiwan se nakonec rozhodl poprvé se nezúčastnit Světového zdravotního shromáždění v Ženevě. Neúčast byla způsobena vinou pekingské diplomacie vůči svým nárokům na politiku jedné Číny. Prezidentka Tsai odmítla schválit tzv. konsenzus z roku 1992, podle něhož existuje pouze jeden čínský stát zahrnující jak kontinentální ČLR, tak Taiwan (Chang 2017).

Budoucnost Taiwanu ve WHO je nejasná. MOFA vyjádřilo hluboké zklamání, že WHO nedodrжуje svou ústavu a ignoruje rozsáhlou podporu mezinárodního společenství za účasti Taiwanu v WHO (Public Diplomacy Coordination Council 2017). Současná prezidentka Tsai uvedla, že schopnost Taiwanu účastnit se jednání

⁶ SARS je virové onemocnění dýchacích cest, jehož výskyt byl poprvé hlášen v roce 2002 z čínské provincie Kuang-tung. Během několika dalších měsíců se nákaza rozšířila do více než 30 zemí, nakazila přes 8000 lidí a přímo způsobila smrt několika set lidí. Začátkem roku 2004 byly nové případy hlášeny z Číny.

WHO bude klíčovým ukazatelem rozvoje vztahů mezi ČLR a Taiwanem a vyzvala ČLR, aby se vyhnula kontraproduktivní politice (Smith 2017).

Kapitola analyzovala členství Taiwanu v APEC, WTO a snahám o členství v OSN a WHO. Limitem pro účast Taiwanu v mezinárodních organizacích představuje samotný název země, pod kterým nemůže oficiálně vystupovat. Taiwanu se podařilo vstoupit do organizace APEC v roce 1991, přičemž jeho zájem o členství byl motivován ekonomickými zájmy, zlepšením mezinárodního postavení země a navázáním vztahů s geografickými sousedy, jenž byly od roku 1971 z velké části blokovány.

Taiwan vstoupil do organizace WTO v roce 2002, přičemž jeho přistoupení bylo posunuto kvůli zvláštním pravidlům ze strany ČLR. Taiwanská vláda po vstupu ostrova do WTO zřídila centrum WTO v Tchaj-pej, jenž je zodpovědné za výzkum, školení osob a sběr dat. Taiwan v případě organizace WTO se nejvíce zaměřuje na poskytování finančních prostředků pro rozvojové programy. Členství v organizaci také umožňuje Taiwanu procedurální právo možnosti dovolat se urovnání sporu proti jinému členovi WTO. V případě žádosti o vstup do struktury OSN je významný rok 1993, kdy prezident Lee prostřednictvím celosvětové kampaně vyzval národy na celém světě, aby uznaly právo Taiwanu na účast v systému OSN. Tato kampaň se stala každoroční záležitostí projednávanou na Valném shromáždění OSN, stejně jako opakované blokování ze strany ČLR. Současná politická reprezentace rovněž usiluje o zapojení se do systému OSN a naléhá na podporu mezinárodního společenství. V roce 2009 získal Taiwan status nestátního pozorovatele v organizaci WHO, nicméně participace Taiwanu v této organizaci je bojkotována ze strany ČLR kvůli politice jedné Číny. Budoucí směřování Taiwanu v této organizaci je tak nejasné.

6. STRATEGIE PODPORY NGOs A JEJICH EXPANZE DO ZAHRANIČÍ

Změny ve společnosti, ekonomická liberalizace a demokratická transformace poskytly vhodné podmínky pro taiwanský soukromý sektor a domácí nevládní organizace (NGOs). NGOs zvýšily profil Taiwanu tím, že se zapojily do různých projektů mezinárodní spolupráce, které jsou úzce sladěny s Udržitelnými cíli tisíciletí OSN. Mezi ně patří poskytování mezinárodní humanitární pomoci a lékařské pomoci, vymýcení chudoby a nemocí, podpora demokracie a lidských práv a udržitelnost životního prostředí (Department of NGO International Affairs nedatováno a). Taiwanské NGOs jsou nástrojem k posílení postavení Taiwanu na mezinárodní scéně díky pozitivnímu obrazu země, který vytvářejí. Vzhledem k tomu, že oficiální diplomatické vazby Taiwanu se od roku 1971 rapidně snižovaly, tak v rámci mezinárodního rozvoje přebraly NGOs důležité role při provádění nadnárodních programů. V případě Taiwanu NGOs doplňovaly funkci vlády na mezinárodní úrovni, neboť nadnárodní aktivity NGOs přispívaly k vzájemnému dialogu a spolupráci (Teh-Chang – Yen-Chun 2017: 482–483).

Poté, co ČLR nahradila Taiwan v OSN požádal Peking, aby 319 přidružených NGOs k organizaci UNESCO ukončilo veškeré institucionální vazby s Taiwanem. Do roku 1975 však drtivá většina mezinárodních NGOs odmítla tento požadavek s tím, že politické záležitosti by neměly zasahovat do samosprávy nepolitických taiwanských NGOs (Lee 2012).

Mezi známé NGOs, které působí na Taiwanu od 60.–70. let 20. století do současnosti např. patří: *Světová vize Taiwanu* (World Vision Taiwan), která provozuje zhruba 80 rozvojových programů v přibližně 40 zemích a *Buddhist Compassion Relief Tzu Chi Foundation*, největší světová buddhistická charita s 250 tisíci dobrovolníků, kteří pracují v 50 zemích po celém světě, poskytující zdravotnické služby či hmotnou nozovou pomoc (Lee 2012).

Vzrůstající počet taiwanských NGOs byl především způsoben důsledkem demokratizace Taiwanu v 80. letech 20. století, kdy pevné odhodlání, konkrétní mise, projekty, nestrannost a politické prostředí poskytly taiwanským NGOs přístup do oblastí, ve kterých ČLR bránila přímé účasti taiwanské vlády. *Eden Social Foundation*, NGO založená v roce 1982, se zabývala odstraněním nášlapných min v taiwanských provinciích i mezinárodních iniciativách a zlepšovala podmínky pro zdravotně postižené. V rámci programu Láska bez hranic zavedeného v roce 1996 organizace darovala tisíce invalidních vozíků handicapovaným lidem v jihovýchodní Asii a nabízela zaměstnání handicapovaným (Chen 2002: 241). Dle slov ředitele organizace *Eden* praktikovala občanskou diplomacii, která prostřednictvím mezinárodních humanitárních aktivit prezentovala Taiwan jako soucitnou společnost, což zlepšilo image Taiwanu (Chen 2002: 247). V roce 1995 byla např. založena nezisková organizace *Taiwan Root Medical Peace Corps*, která se do současnosti zaměřuje na zlepšení kvality života prostřednictvím zdravotnických služeb a zdravotní výchovy. Cílem organizace je sjednotit mezinárodní společenství prostřednictvím spolupráce při zajištění spravedlivého přístupu ke zdravotní péči veškeré populace. Od roku 1998 tato organizace rozšířila své služby také pro populace v rozvojových zemích a do roku 2017 uskutečnila přes 300 lékařských výjezdů do 47 zemí (Taiwan Root Medical Peace Corps 2017).

Během 90. let taiwanské NGOs a sociální hnutí výrazně zvýšily nadnárodní aktivismus. Tento počín byl součástí celosvětové aktivizace NGOs, které spolu začaly aktivněji spolupracovat na tématech znevýhodněných skupin a otázek lidských práv a životního prostředí. Taiwanské NGOs se začaly výrazně zapojovat do různých fór a konferencí, přeshraniční solidarity a morální podpory pro znevýhodněné skupiny po celém světě. V roce 1988 byl Taiwan členem 728 mezinárodních NGOs a o deset let později v roce 1998 počet členství vzrostl na 943 (Chen 2002: 244–248).

Po roce 2000, kdy se DPP stala vládnoucí stranou, začala taiwanská vláda prosazovat diplomacii, která měla zlepšit diplomatické vztahy Taiwanu s mezinárodním prostředím. NGOs byly výrazně podporovány vládou a povzbuzovány

k další účasti v mezinárodním prostředí. V roce 2000 zřídilo MOFA Výbor pro záležitosti nevládních organizací (Lee 2012). Od roku 2000 také začal usilovat Taiwanský Fond pro mezinárodní spolupráci a rozvoj (ICDF) o spolupráci s NGOs, které disponují odbornými znalostmi v klíčových oblastech ICDF. V roce 2002 spolupracoval ICDF s organizací *Taiwan Root Medical Peace Corps* v humanitární pomoci zřizování klinik pro tibetské uprchlíky a děti. V roce 2005 spolupracoval ICDF s 16 taiwanskými NGOs, které působily i mimo země s diplomatickými vazbami na Taiwan⁷(Teh-Chang – Yen-Chun 2017: 483–484).

Taiwan byl v roce 2002 členem v 1064 celosvětových NGOs z celkového počtu 5825 registrovaných. Ponejvíce se NGOs soustředily na témata, která se zabývala lékařstvím a hygienou, vědou a technologiemi, sportem a odborovými organizacemi, viz seznam přílohy č. 6 (Wang 2006: 152–156).

Taiwanské nevládní organizace vykazují ve svých vnějších činnostech několik charakteristických vlastností. Zatímco NGOs jsou zpravidla autonomní na implementaci své agendy, tak taiwanská vláda je ochotna s nimi spolupracovat tím, že jim nabízí potřebnou finanční pomoc a logistickou podporu pro jejich působení v zahraničí. V roce 2008 MOFA přidělilo částku 12,7 milionů amerických dolarů na činnosti NGOs, přičemž přibližně tři čtvrtiny rozpočtu byly poskytnuty několika významným nevládním organizacím sponzorovaným vládou⁸(Lee 2012).

Taiwanské NGOs se však také potýkají s omezeními ze strany ČLR, když například *Taiwan Root Medical Peace Corps* uspořádal v roce 2010 lékařskou misi do Myanmaru, kde na poslední chvíli myanmarská vláda nepovolila misi a uvedla důvody politické nestability. Později ukázalo, že vláda ČLR vyvíjela tlak na vládu Myanmaru, aby odmítla misi. Dalším příkladem je odmítnutí lékařské mise *Taiwan*

7

Jednalo se např. o následující taiwanské NGOs: *Noordhoff Craniofacial Foundation*, *Mercy Corps*, či *Chinese Christian Medical Mission*. Tyto NGOs se soustředily na projekty pro pomoc při katastrofách, veřejném zdraví a vzdělávání ve více než osmi zemích s podporou 300 tisíc dolarů.

⁸ Jednalo se například o Taiwanskou nadaci pro demokracii (TFD) pro parlamentní diplomacii, akademické výměny a spolupráci se zahraničními think-tanky, Konfederací asijsko-tichomořských obchodní a průmyslové komory (CACCI) pro záležitosti týkající se zahraničního obchodu a spojení s dalšími vnitrostátními obchodními komorami ve 27 zemích Asie a západního Pacifiku s poradním postavením v OSN v rámci nevládních organizací.

Root Medical Peace Corps v roce 2016 v Kyrgyzstánu, když vláda Kyrgyzstánu citovala zásadu politiky jedné Číny (Teh-Chang – Yen-Chun 2017: 485).

Dle vládních údajů z roku 2012 působilo přes 2000 taiwanských NGOs na projektech nadnárodních aktivit či bylo přidruženo k mezinárodním NGOs (Lin nedatováno). V roce 2013 byla vytvořena 29 nevládními organizacemi Taiwanská agentura pro mezinárodní rozvoj (Taiwan AID) jako platforma pro sdílení zkušeností a informací v oblasti humanitární pomoci, rozvoje a vzdělávání. V roce 2014 Taiwan AID ve spolupráci s USAID vytvořily novou platformu pro humanitární pomoc a spolupráci nevládních organizací mezi Taiwanem a USA (Executive Yuan 2016: 83–85).

V září 2016 MOFA uspořádalo Fórum nevládních organizací UNFCCC za účelem upevnění bližší spolupráce a vztahů mezi taiwanskými NGOs v oblasti životního prostředí a pozorovateli NGOs akreditovanými Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu. Fórum zmiňovalo také podporu klimatické diplomacie, v rámci ochrany klimatu a životního prostředí, kterou zastává prezidentka Tsai (Institute of Diplomacy and International Affairs 2016).

Sít' nevládních organizací na Taiwanu je v současnosti v takovém zastoupení, že taiwanská vláda se rozhodla v provincii Taichung zřídit Mezinárodní centrum nevládních organizací za cílem přilákat do tohoto centra světové NGOs. Současná prezidentka Tsai tomuto projektu poskytla silnou podporu a vyzvala ke spolupráci domácí i zahraniční NGOs. Centrum má sloužit k pobytovým a konferenčním aktivitám a jako školicí centrum NGOs. Centrální poloha Taiwanu v oblasti Asie a Tichomoří byla hlavní volbou pro umístění centra NGOs. Centrum NGOs se bude především snažit přilákat nevládní organizace jako je *Freedom House*, která se zaměřuje na demokracii a lidská práva; ekologické nevládní organizace jako je *Greenpeace*; nevládní organizace poskytující humanitární pomoc jako jsou *Lékaři bez hranic*; či nevládní organizace zabývající se právy žen jako je *Women's Campaign International*. Oddělení OSN pro poskytování informací veřejnosti, které dohlíží na přibližně 1500 nevládních organizací, vyjádřilo zájem o uspořádání výroční schůzky

v Taichungu v roce 2020 (Department of NGO International Affairs nedatováno a). V roce 2018 se centrum poprvé otevřelo prvním dvěma zámořským NGOs z Německa, které se specializují na pátrací a záchranné operace (Teng Pei-ju 2018). Centrální poloha Taiwanu v oblasti Asie a Tichomoří je vhodnou volbou pro umístění centra světových NGOs i z toho důvodu, že je stále obtížnější pro NGOs fungovat v ČLR, která začala zavádět nová omezení týkající se statusu a činností neziskových organizací kvůli omezování zahraničních vlivů v čínské společnosti (Shapiro 2016).

Dle údajů MOFA taiwanské NGOs v současnosti mají zastoupení v zahraničí na všech kontinentech: 63 v jižní Americe, 4 v severní Americe, 12 v Evropě, 89 v Africe, 222 v Asii a 4 v Oceánii (Department of NGO International Affairs nedatováno c).

Změny ve společnosti, hospodářská liberalizace a demokratické transformace vytvořily pro taiwanský soukromý sektor a expanzi nevládních organizací úrodné prostředí. NGOs umožňují Taiwanu od 70. let navzdory snižování oficiálních diplomatických vztahů vyvíjet svou soft power na mezinárodní scéně, neboť doplňují funkci vlády a přispívají k vzájemnému dialogu a spolupráci s ostatními národy. Vzrůstající počet taiwanských NGOs byl zaznamenán především důsledkem demokratizace země a také později v 90. letech, kdy došlo k celosvětové aktivizaci NGOs a výraznému propojení v případě spolupráce těchto organizací. NGOs zvýšily profil Taiwanu zapojením se do různých projektů mezinárodní spolupráce, které jsou často úzce propojeny s Rozvojovými cíly tisíciletí OSN a Udržitelnými cíli tisíciletí. Mezi ně patří poskytování mezinárodní humanitární pomoci a lékařské pomoci, vymýcení chudoby a nemocí, podpora demokracie a lidských práv a udržitelnost životního prostředí. Velkou výhodou pro taiwanské NGOs představuje vládní podpora v podobě finančních příspěvků a logistická podpora pro jejich působení v zahraničí. Dle údajů MOFA mají taiwanské NGOs v současnosti hojné zastoupení na všech kontinentech.

7. STRATEGIE PODPORY DEMOKRACIE A LIDSKÝCH PRÁV

Nástupy taiwanských občanských aktivit a hnutí od počátku 80. let 20. století představovaly kolektivní formy aktivismu založeného na občanské společnosti. Přijetím reformy byla přijata série opatření jako revize lidských práv, občanských organizací či legalizace politických opozičních stran. Ekonomická stabilita a tržní ekonomika Taiwanu také přispívala k prosperitě a společenským změnám na ostrově (Waisová 2018: 40).

Když v roce 2001 Kuomintang ztratil poprvé parlamentní většinu, znamenalo to vítězství DPP, které otevřelo dveře pro změny v politické kultuře Taiwanu i diplomacii. Poté, co Chen, první prezident zvolený z DPP a bývalý advokát pro lidská práva, převzal úřad v roce 2000, bylo vynaloženo značné úsilí pro zakotvení individuálních práv do právního systému. Jeho administrativa v roce 2003 navrhla přijetí Základního zákona o lidských právech (Basic Law on Human Rights) a prosazení nezávislé Národní komise lidských práv (National Human Rights Commission) (Olivier 2017). Jak jsem již uvedla v předchozí kapitole, MOFA začalo financovat NGOs, které podporovaly demokratizaci, ochranu lidských práv či ochranu životního prostředí. Tento vládní přístup vedl v roce 2003 k vytvoření *Taiwanské nadace pro demokracii* (Taiwan Foundation for Democracy – TFD).

Taiwanská nadace pro demokracii je think-tank, který byl iniciován přímo MOFA a vytvořen jako fond pod parlamentem (Legislative Yuan). Nadace má status nezávislé organizace a má sloužit pro pomoc v oblasti demokracie a lidských práv na Taiwanu i v zahraničí, především v Asii. Nadace je řízena patnácti členy a pěti poradci, kteří zastupují politické strany, vládu, akademické pracovníky, podniky a NGOs. Právě těmto subjektům provádějícím projekty týkající se demokratické, politické či lidskoprávní transformace poskytuje nadace své granty (Waisová 2018: 56–57). Nadace rovněž nabízí granty pro politické strany, které podporují projekty demokracie a lidských práv. Každá strana podporující (mezinárodní) vzdělávací programy ve zmíněných oblastech může požádat o finance. Mezi hlavní cíle a zájmy

nadace patří upevňování demokratického systému Taiwanu, podpora demokracie v Asii a aktivní podílení se na globální demokratické síti (TFD 2013a).

Činnosti TFD také pokrývají pevninskou Čínu, kde se organizace například věnuje podmínkám ve věznicích, disidentům a podpoře aktivistů. Od roku 2004 TFD zveřejňuje zprávu o stavu lidských práv na pevninské Číně. Největším projektem TFD je dnes *Světové fórum pro demokratizaci* (World Forum for Democratization in Asia), jehož cílem je podporovat aktivisty asijské demokracie ve svém boji proti autokratickým režimům, zvýšit veřejné mínění a účast na demokratizaci v Asii a zároveň podporovat stávající mechanismy demokratizace v regionu spolu s NGOs, jež se zabývají lidskými právy v regionu Asie (Waisová 2018: 57–58). Od roku 2006 Taiwanská nadace pro demokracii uděluje cenu Asia Democracy and Human Rights Award, neboli ocenění pro jednotlivce či organizaci, kteří významným způsobem přispěli mírovými prostředky k rozvoji demokracie a lidských práv v Asii. Cena je každoročně udělována v prosinci během speciální ceremonie (TFD 2008). TFD podporuje lokální demokratické organizace např. v Barmě, Indonésii, Kubě či Pákistánu a organizuje prostřednictvím svých pozorovatelů dohled na průběh voleb v asijských zemích. Dle Waisové motivace Taiwanu k podpoře demokracie a lidských práv je motivována rovněž snahou podpořit mezinárodní vnímání Taiwanu za demokratickou zemi, která může hrát specifickou roli při vytváření mezinárodní politiky jako „new Asian democracy gatekeeper“. Tato strategie se shoduje s inovativními nástroji zahraniční politiky Taiwanu s cílem zlepšit své postavení v mezinárodním společenství (Waisová 2018: 58). V roce 2017 uspořádala TFD v Tchaj-pej čtvrté Fórum pro demokracii ve východní Asii (East Asia Democracy Forum), kde se diskutovalo o otázkách demokracie a lidských práv (TFD 2017). TFD také vydává pololetně časopis *Taiwan Journal of Democracy*, který se zaměřuje na demokratické republiky a demokratický vývoj na Taiwanu a v dalších asijských zemích. Časopis poskytuje otevřené fórum pro akademický i politický výzkum a dialog mezi odbornými specialisty bez kulturní zaujatosti. Časopis se zaměřuje zejména na propagaci článků, které porovnávají zkušenosti nových demokracií včetně Taiwanu (TFD 2013b).

V roce 2009 taiwanská legislativa schválila a prezident Ma ratifikoval dvě hlavní smlouvy OSN o lidských právech – Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (International Covenant on Civil and Political Rights) a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights). Generální tajemník OSN odmítl žádost Taiwanu o uložení ratifikačních listin, protože není členským státem OSN. Taiwan přesto obě smlouvy přijal a zavázal se k jejich dodržování dle standardů OSN (Chen – Cohen 2013).

Taiwanská vláda v roce 2012 vydala po ratifikaci smluv první oficiální zprávu o stavu lidských práv a pozvala skupinu mezinárodních odborníků, aby vyhodnotili dodržování těchto dvou smluv. Následně bylo Ministerstvo spravedlnosti pověřeno příslušnými vládními agenturami, aby poskytlo odpovědi na odborné otázky a uspořádalo řadu konzultačních schůzí v oblasti provádění a ochrany lidských práv (Severson 2013).

Dle Wonga lidská práva a představy o sociálním občanství jsou pevně zakotveny v taiwanské politice. Demokratické prohlubování Taiwanu je dle něj způsobeno mobilizací občanské společnosti a vlivem posunu od budování etnického státu k občanským koncepcím národní identity (Wong 2003: 255).

Demokratizací a lidskými právy se na Taiwanu věnuje mnoho NGOs, výzkumných institutů, think-tanků a univerzitních výzkumných středisek. *Taiwanská asociace pro lidská práva* (Taiwan Association for Human Rights) je nevládní organizací založenou v roce 1984 na Mezinárodní den lidských práv. Organizace je provozována aktivisty a dobrovolníky. Zaměřuje svou pozornost na domácí otázky týkajících se lidských práv a spolupracuje s 116 mezinárodními organizacemi pro lidská práva na globálních otázkách⁹ (Taiwan Association for Human Rights 2008).

⁹ Taiwanská asociace pro lidská práva spolupracuje např. s následujícími významnými mezinárodními organizacemi pro lidská práva: Forum Asia (Asian Forum for Human Rights and Development), FIDH (International Federation for Human Rights), APRRN (Asia Pacific Refugee Rights Network).

Chang Fo-Chuan Center for the Study of Human Rights je profesionálním centrem pro výzkum a vzdělávání v oblasti lidských práv, které bylo založeno v roce 2001. Cílem centra je prosazovat vzdělávání v oblasti lidských práv, poskytovat školení pracovníkům a iniciovat mezinárodní akademickou výměnu (Chang Fo-Chuan Center for the Study of Human Rights 2017).

V roce 2004 bylo založeno centrum *Youth for Human Rights Taiwan*, jehož cílem bylo oslovit školy se vzděláváním v oblasti lidských práv, které mladým lidem umožňují chránit vlastní práva a práva ostatních. Během školního roku centrum pořádá semináře a prezentace pro základní i střední školy, informace jsou předávány i prostřednictvím veřejnoprávních médií (Youth for Human Rights 2010)

Ve zprávě americké nevládní organizace Freedom House, která mapuje úroveň demokratické svobody jednotlivých zemí se Taiwan umístil na druhém místě mezi asijskými zeměmi. V celkovém hodnocení stobodového systému získal 89 bodů, přičemž pro srovnání ČLR získala pouhých 15 bodů. V kategorii lidských práv získal Taiwan nejvyšší možné hodnocení (Taipei Economic and Cultural Office 2017).

Taiwan je dnes živou liberální demokracií se silným dvoustranným systémem, svobodnými médii a respektem k právnímu státu. Díky procesu demokratizace v 80. letech došlo k nástupu občanských aktivit a hnutí, přijetí reformních opatření pro revizi lidských práv, občanských organizací a povolení opozičních politických stran. Těmto společenským změnám také přispěla ekonomická stabilita a tržní ekonomika. Taiwan disponuje vědeckými a vzdělávacími centry pro výzkum demokracie a lidských práv, jenž je nejvýznamnější Taiwanská nadace pro demokracii. Pro Taiwan je strategie podpory demokracie a lidských práv vhodnou strategií, která představuje způsob, jak o sobě zvýšit mezinárodní vnímání a taiwanské demokratické hodnoty. Taiwan díky této strategii usiluje hrát specifickou roli ochránce demokratických hodnot a lidských práv v Asii.

8. STRATEGIE SOFT POWER A VEŘEJNÉ DIPLOMACIE

Joseph Nye definuje koncept soft power jako schopnost jednoho aktéra ovlivnit chování ostatních, přičemž pro soft power definuje tři primární zdroje: kulturu, politické hodnoty a zahraniční politiku. V oblasti mezinárodních vztahů můžeme soft power chápat jako schopnost jednoho státu ovlivnit to, co chtějí jiné státy. Pokud stát dokáže prezentovat své hodnoty jako mezinárodní normy, může pak snadno přesvědčit ostatní o pozitivěch svého vlastního jednání (Nye 2004: 11). Edmund Gullion definuje veřejnou diplomacii jako komunikační aktivity, které jsou zaměřené na zahraniční publikum s cílem vytvořit o dané zemi v myslech zahraničního publika pozitivní představy (Szondi 2008: 2). Jak si můžeme povšimnout, oba koncepty spolu souvisí a vzájemně se prolínají.

Neformální diplomatické vztahy a nečlenství v hlavních mezinárodních organizacích vedlo taiwanskou vládu k zaměření své zahraniční politiky na programy mezinárodní strategické komunikace, které mohou přesvědčit diváky po celém světě, aby Taiwanu věnovali větší pozornost a sympatizovali s ním jako s rovným partnerem. Taiwan disponuje bohatými prvky veřejné diplomacie, které zahrnují nejenom kulturní průmysl, ale také náboženské, humanitární a nevládní organizace, které působí za hranicemi, studentské spolky a další činnosti odvíjející se od občanské společnosti Taiwanu. Od procesu demokratizace země se taiwanská veřejná diplomacie přesunula z modelu založeného na stylu propagandy spojené s autoritářskými vládami k modelu veřejné a kulturní diplomacie (Rawnsley 2014: 162–163).

Taiwan se na svou soft power a veřejnou diplomacii soustředil ještě před samotnou ztrátou postavení v OSN. V roce 1967 byla založena organizace *General Association of Chinese Culture*, která měla za cíl prohlubovat kulturu Taiwanu, podporovat kulturní výměny s ostatními zeměmi a usnadňovat rozvoj místních kulturních i tvůrčích odvětví (Taiwan Today 2017c). V roce 1981 byl zřízen *Council for Cultural Affairs*, který byl pověřen plánováním kulturní infrastruktury pro podporu rozvoje národní a regionální kultury s pověřením vypracovávání a provádění souvisejících politik. *Council for Cultural Affairs* se skládal ze tří oddělení, které

dohlížely na kulturní politiku a politický výzkum, výtvarné umění, divadelní umění, literaturu, historii, mezinárodní kulturní výměny, zachování dědictví, posílení komunity a estetiky každodenního života a kulturního práva (Ministry of Culture 2016a).

Veřejná diplomacie byla v 70. letech na mezinárodní úrovni vymezena na tom, že Čínská republika na Taiwanu je nástupcem vlády na pevnině a jediným dědicem ortodoxní čínské kultury. Velkým milníkem ve veřejné diplomacii a soft power zahájil prezident Chiang Ching-Kuo v roce 1987, když zrušil stanné právo a zahájel proces demokratizace. Proces tzv. „taiwanizace“ znamenal změnu jak v politické kultuře, tak v kultuře sebe samotné. Cílem konceptu taiwanizace bylo zdůraznění významu taiwanské kultury, společnosti, ekonomiky, jazyka, národnosti a identity, než považovat Taiwan za součást kontinentální Číny. V roce 1988 byly podporovány vědecké aktivity financované nadací *Chiang Ching-Kuo Foundation for International Scholarly Exchange*, kdy měl Taiwan prestiž mezi akademickými pracovníky po celém světě (Chey 2014: 47).

V roce 1999 byl vládou zřízen *Department of Cultural Affairs, Taipei City Government*. Tato kancelář pro kulturní záležitosti zahrnuje v současnosti čtyři oddělení: mezinárodní záležitosti a tvorbu politik, kulturní ochranu a dědictví, umění a humanitní vědy, veřejný a komunitní výtvarný odbor¹⁰ (The Taipei City Department of Cultural Affairs 2013). Taiwan si všímá svých možností v mezinárodním systému. Časopis *Free China Review* vydávaný od roku 1951 byl první publikací v angličtině financovanou vládou Taiwanu a zaměřený na zahraniční čtenáře. V roce 2000 byl přejmenován na *Taipei Review* a v roce 2003 opět přejmenován na *Taiwan Review* (Ministry of Foreign Affairs Republic of China (Taiwan) 2018).

Mezi lety 2000–2008, kdy byl u moci prezident Chen, se taiwanský mezinárodní dosah zaměřoval na strategický program, který zdůrazňoval historický vývoj prosazování demokracie. Po zvolení Chen Shui-biana za prezidenta v roce 2000

¹⁰ Vedle vnitřních divizí a oddělení zajišťuje oddělení dozor nad šesti podřízenými organizacemi: Symfonickým orchestrem Tchaj-pej, Čínským orchestrem Tchaj-pej, Muzeem výtvarných umění v Tchaj-pej, Kulturním centrem Tchaj-pej, Archivem města Tchaj-pej a Zhongshan Hall.

přijala DPP koncept „bentuhua“, který zdůrazňoval taiwanskou jedinečnou občanskou společnost, kulturu a historii nad čínskou tradiční kulturou. Vláda DPP zřídila Radu pro kulturní záležitosti (*Council for Cultural Affairs*), která v roce 2004 iniciovala vizi *Council's Vision for Cultural Development* „na základě kulturní rozmanitosti sdružující tradici a modernost, zařazující východní i západní vlivy do nové taiwanské kultury, která zahrnuje podstatu pevninské kultury.“ Rada pro kulturní záležitosti umožňovala taiwanskou prezentaci v rámci mezinárodních kulturních organizací, využití kulturních center Rady v New Yorku a Paříži, organizování a podporu uměleckých a kulturních festivalů na Taiwanu (Chey 2014: 48).

V roce 2003 byl zřízen *Taiwan Scholarship Program* pro zahraniční studenty, kteří absolvovali vysokoškolské či postgraduální studium na Taiwanu. Taiwanské ministerstvo školství také založilo Úřad pro propagaci a globalizaci čínského jazyka a tradičních znaků (Huayu Zhongxin) a v roce 2004 udělovalo licence kvalifikovaným učitelům, kteří pracují v zahraničí (Wang – Lu 2008: 444–445). Dalším oblíbeným a úspěšným vzdělávacím programem je např. také *Fulbright Taiwan (The Foundation for Scholarly Exchange)*, jenž nabízí výměnné vzdělávací programy mezi USA a Taiwanem (Foundation for Scholarly Exchange 2015). Dle taiwanského Yearbooku z roku 2003 Taiwan od roku 1997 do roku 2003 utratil téměř 38 milionů dolarů za lobbování v úřadech americké vlády (Wang – Lu 2008: 442). V roce 2005 si Taiwanská informační kancelář nechala zpracovat nadnárodní průzkum o image Taiwanu¹¹ (Crabtree 2005).

Po roce 2008 prezident Ma za nejdůležitější přínos zahraniční politiky považoval taiwanskou demokracii, způsob života, ochotu zachovat stabilitu napříč úžinou a odhodlání plnit své závazky vůči mezinárodnímu společenství. Hlavním cílem veřejné diplomacie mělo být prosazování taiwanské identity, Taiwan se prezentoval jako „ochránce tradiční čínské kultury“ (Rawnsley 2014: 170). Prezident Ma řekl, že „*Taiwan musí zvýšit svou soft power, pokud má stát na*

¹¹ Studie organizace Gallup zkoumala názor obecného obyvatelstva a vedoucích představitelů v USA, Japonsku, Spojeném království, Francii a Německu. V každé zemi dle výzkumu vyšlo najevo, že mají většinou „velmi příznivé“ nebo „příznivé“ dojmy z Taiwanu. To platí zejména v Japonsku (76% příznivé), USA (73% příznivých) a ve Spojeném království (68% příznivé).

mezinárodní scéně, a to prostřednictvím rozvoje celosvětově proslulých značek, posílením taiwanské přítomnosti nejen v oblasti high-tech, ale také v oblasti umění, jídla, módy a marketingu“ (Chey 2014: 51).

Program *Taiwan's Youth Ambassador Programme* založen v roce 2009 za prezidenta Ma, vysílal týmy vysokoškolských studentů pro sdílení zážitků do zemí, které udržují oficiální vztahy s Taiwanem. V roce 2011 byl navržen taiwanskou Radou kulturních záležitostí projekt *Say Taiwan!*, jenž povzbuzoval cizince a návštěvníky bydlet s místními rodinami a také sdílet své zážitky, zkušenosti a dojmy z Taiwanu prostřednictvím sociálních sítí (Rawnsley 2014: 169). *Taiwan Academy* pod Ministerstvem kultury byla slavnostně otevřena v roce 2011 za účelem ocenění stého výročí vzniku Čínské republiky. V roce 2013 se skládala z pěti místních poboček v New Yorku, Houstonu, Los Angeles, Londýně a Paříži (Chey 2014: 60).

V květnu 2012 byl *Council for Cultural Affairs* převeden na Ministerstvo kultury jako součást vládní reorganizace, kdy došlo k nápravě dlouhotrvajících problémů týkajících se personálních změn a zdrojů, které postihly kulturní odvětví. Zdárným výsledkem je dosažení toho, že všechny agentury včetně vládních, jenž jsou odpovědné za kulturní záležitosti, se nyní setkávají pod jednou organizací (Ministry of Culture 2016a).

Začlenění demokratických hodnot do taiwanské kulturní diplomacie má zvláštní význam ve vztazích s ČLR, neboť v minulosti byly přímé kontakty přes úžinu zakázány. Ministr kultury Lung Ying-Tai ve svém projevu v Londýně v únoru 2013 zdůraznil důležitou úlohu kulturních výměn při posilování porozumění mezi lidmi z Taiwanu a ČLR, zdůraznil tak základní charakter taiwanské kultury jako svobodu projevu, otevřenost a demokracii v každodenním životě (Chey 2014: 57).

Současná prezidentka Tsai v červenci 2017 prohlásila, že vláda Taiwanu se zavázala posílit svou soft power a rozšiřovat kulturní výměny s ostatními národy. Dle Tsai *General Association of Chinese Culture* hrála klíčovou roli při propagaci místní kultury v zahraničí, zorganizovala např. projekt jako je *Art Truck Shows*

*Taiwan*¹², produkuje série krátkých dokumentárních film a pokračuje v pravidelném vydávání uměleckého časopisu (Taiwan Today 2017c). V roce 2017 se uskutečnil Národní kulturní kongres po patnáctileté přestávce, na kterém prezidentka Tsai řekla, že „země se musí transformovat, včetně kulturní politiky, která musí být upgradována“ a zároveň dodala, že „Taiwan není příliš velký, ale jeho soft power není o nic menší než jiných zemích“ (McCandless 2017).

Taiwanská *General Association of Chinese Culture* připravuje v roce 2018 realizovat celou řadu projektů, od spuštění televizního pořadu, silnějšího propojení mezi uměleckými skupinami po kulturní výstavy a workshopy zaměřené na posílení vazeb s ostatními zeměmi. Organizace v současné době také pracuje na animovaném filmovém projektu, který zachycuje zvyky a kultury zemí jihovýchodní Asie. Během turné Expo v Japonsku v září 2018 plánuje *General Association of Chinese Culture* uspořádat akci představující taiwanskou kulturu (Taiwan Today 2017a). Ačkoliv má tato asociace mezinárodní cíle a usiluje o propojení s ostatními národy, tak její internetové stránky nejsou v angličtině.

Spotlight Taiwan je dalším programem iniciovaným Ministerstvem kultury, jenž má podporovat mezinárodní kulturní výměny a udržovat zájem o taiwanskou kulturu. Do programu se mohou přihlašovat univerzity a organizace, které se chtějí projektu zúčastnit. Ministerstvo nabízí schváleným projektům finanční podporu ve výši až 40 tisíc amerických dolarů ročně (Ministry of Culture 2018).

Ministerstvo kultury v současné době provozuje 13 zámořských kulturních center a kanceláří¹³. Jejich hlavním posláním je představit kulturu a umění Taiwanu mezinárodnímu publiku. Kromě organizování výstav a představení pro taiwanské umělce hrají centra také významnou roli při usnadňování kulturních výměnných programů a spolupráce mezi Taiwanem a ostatními zeměmi. Dalšími úkoly středisek jsou vytváření sítí a vazeb s vládními kulturními agenturami a podřízenými

¹² Art Truck Shows Taiwan představuje uměleckou automobilovou show, která je ideálním prostředkem pro podporu taiwanského zahraničního obchodu a také při podpoře kulturních výměn.

¹³ Zámořská kulturní centra Ministerstva kultury se nacházejí v následujících destinacích: Tokio, Hong Kong, Kuala Lumpur, Bangkok, Washington D.C., New York, Houston, Los Angeles, Paříž, Londýn, Berlín, Madrid, Moskva.

organizacemi jiných zemí, jakož i zprostředkování návštěv zahraničních uměleckých a kulturních odborníků na Taiwanu a návštěvy taiwanských uměleckých a kulturních profesionálů v zahraničí (Ministry of Culture 2016b).

Šířit dobré jméno Taiwanu pomáhají také jeho velvyslanectví a zastupitelské úřady. Dle Yearbooku z roku 2016 má Taiwan v 58 zemích celkem 94 zastoupení. V zemích, s nimiž nemá Taiwan navázané oficiální diplomatické vztahy, zastávají funkci velvyslanectví neoficiální zprostředkovatelské orgány, jejichž vedoucí jsou jmenováni ministrem zahraničních věcí. Zprostředkovatelské orgány řeší agendu, kterou by jinak řešily oficiální zastupitelské nebo konzulární úřady. Jedná se o vydávání pasů a víz, veřejné záležitosti, hospodářské, kulturní a vzdělávací spolupráce a jiné. Tyto kanceláře se obvykle nazývají „Taipei Economic and Cultural Representation Office“ nebo „Taipei Representative Office“ (Executive Yuan 2017).

Taiwan přikládá od 70. let do současnosti vysokou prioritu strategii soft power a veřejné diplomacie za cílem přitáhnout pozornosti mezinárodního publika. Velký milník ve strategii soft power a veřejné diplomacie představoval proces demokratizace a tzv. taiwanizace, kdy tyto procesy znamenaly změnu jak v politické kultuře, tak ve vnímání taiwanské kultury sebe samotné. Taiwan disponuje bohatými prvky veřejné diplomacie, které zahrnují nejenom kulturní průmysl, ale také náboženské, humanitární a nevládní organizace působící za hranicemi, demokratické hodnoty, studentské výměny, nadace a další činnosti odvíjející se od občanské společnosti Taiwanu. Pozitivní image pomáhají Taiwanu v zahraničí také prosazovat kulturní centra a kanceláře, které pomáhají s organizací kulturních událostí, akademických programů a spolupráci mezi Taiwanem a ostatními zeměmi. Tato centra suplují roli oficiálních velvyslanectví, neboť do jejich gesce spadá agenda, kterou by jinak řešily oficiální zastupitelské a konzulární úřady.

9. ZÁVĚR

Taiwan kvůli rezoluci č. 2758 ztratil ve prospěch ČLR místo stálého člena v Radě bezpečnosti OSN a stal se de facto mezinárodně neuznávanou entitou bez suverenity. Taiwan však po roce 1971 boj za uznání své suverenity nevzdal. Vyvinul ve své zahraniční politice několik paralelních strategií, jak si udržet stávající statut quo.

Cílem této práce byla analýza proměn šesti strategií, které Taiwan užívá pro přežití v mezinárodním systému od ztráty svého postavení v OSN, tedy od roku 1971 do současnosti. Na základě předem nastudované literatury, odborných článků, monitoringu taiwanské zahraniční politiky a veřejně dostupných zdrojů jsem došla k závěru, že můžeme identifikovat šest následujících strategií, které byly v rámci práce analyzovány: strategie diplomatických přátel, strategie rozvojové pomoci, strategie členství v mezinárodních vládních organizacích, strategie podpory NGOs, strategie podpory demokracie a lidských práv a strategie soft power a veřejné diplomacie. Má práce prostřednictvím metody *process tracing* analyzovala tyto strategie v čase a zároveň sledovala proměnné, které vedly k jejich zavedení.

Ve své práci jsem se nejdříve zaměřila na kontext ztráty postavení Taiwanu v Radě bezpečnosti OSN a na politické změny, které zapříčinily, že je Taiwan nucen od roku 1971 usilovat o své mezinárodní uznání a postavení. Za milník v politickém vývoji Taiwanu můžeme považovat proces demokratizace v 80. letech 20. století za vlády prezidenta Lee. Proces demokratizace napomohl realizaci reformy a následně vzniku strategií, které byly nezbytné po vyloučení Taiwanu z OSN k přežití v mezinárodním systému. Díky politickým reformám a realistické politice za prezidenta Lee se Taiwan formoval jako moderní demokratická země s transparentním právním systémem a důrazem na občanská a politická práva. Od roku 1993 můžeme sledovat intenzivní snahy ostrova v rámci kampaně za znovupřijetí do struktur OSN, nicméně tyto snahy se potýkají s nesouhlasem ze strany ČLR a politikou jedné Číny. Taiwan se postupně vzdal svého nároku na legitimní vládu celé Číny a vydal se svým vlastním směrem. Ostrov se snaží díky nově zavedeným strategiím a oficiálními i neoficiálními cestami participovat na dění v mezinárodním systému.

V rámci své analýzy jsem vypracovala tabulku viz příloha č. 7, která zobrazuje jednotlivé strategie vyvíjející se v čase dle vlád jednotlivých představitelů Taiwanu. Křížkem jsou vyznačeny strategie, které byly prováděny za vlády daného představitele Taiwanu. Výraznějším křížkem jsem vyznačila přítomnost strategií v případě, že se na danou strategii kladl větší důraz či v daném období byly založeny instituce vztahující se ke strategii.

Nyní je na místě zodpovědět výzkumnou otázku stanovenou v úvodu své práce, která zní: „Jak se proměňovaly jednotlivé strategie Taiwanu od roku 1971 do současnosti?“. Na otázku odpovím jednotlivě v rámci každé analyzované strategie, stejně jako jsem členila jednotlivé kapitoly dle strategií.

V rámci analýzy **strategie diplomatických přátel** jsem se zaměřila na oficiální diplomatické vztahy Taiwanu s ostatními státy. Na základě mé analýzy jsem došla k závěru, že lze sledovat určitý trend, kdy konkurenční vztahy mezi Taiwanem a ČLR jsou určovány na základě náklonnosti zejména malých států, které se většinou geograficky nachází ve Střední Americe, Karibiku a Tichomoří. Tyto státy mění svou diplomatickou náklonnost v závislosti na své politické situaci a výhodnějších ekonomických pobídkách, což také souvisí s poskytováním rozvojové pomoci. Diplomatické vztahy jsou pro Taiwan zásadní, neboť představitelé států, s kterými má Taiwan oficiální vztahy, podporují snahy ostrova o zařazení do struktur OSN a Taiwan naopak investuje do těchto států finanční prostředky. Vatikán je jediným evropským státem, který udržuje s Taiwanem oficiální vztahy od roku 1942. Taiwan po roce 1971 většinu svých afrických spojenců ztratil a diplomatické vztahy afrických států se měnily dle náklonnosti k Pekingům či Tchaj-pej. Taiwan dále ztratil několik afrických spojenců za vlády DPP na úkor ČLR. V současnosti jsou státy Burkina Faso a Svazijsko posledními oficiálními partnery v Africe. Taiwan má v rámci Pacifiku navázány oficiální vztahy se šesti zeměmi (Kiribati, Nauru, Palau, Marshallovy ostrovy, Šalamounovy ostrovy a Tuvalu), přičemž bilaterální vztahy se soustředí na oblasti zemědělství, vzdělávání, zdravotní péče a udržitelného rozvoje. Podpora rozvojových projektů ze strany Taiwanu je v těchto zemích rovněž velmi patrná. Největší počet diplomatických vztahů má Taiwan v oblasti Latinské Ameriky

a Karibiku, a to s: Belize, Dominikánskou republikou, Guatemalou, Haiti, Hondurasem, Nikaraguou, Paraguayí, Salvadorem, Svatým Kryštofem a Nevisem, Svatou Lucií, Svatým Vincentem a Grenadiny. Oblast Latinské Ameriky a Karibiku je prioritní zónou distribuce taiwanské zahraniční pomoci ihned po Asii. Od roku 1991 se Taiwan začal také účastnit summitů zemí Latinské Ameriky a v roce 1993 Taiwan podpořilo sedm latinsko-amerických států v případě požádání o návrat do OSN. Z analýzy vyplynulo, že konkurenční boj v případě diplomatického uznání Taiwanu či ČLR bude záviset na výhodnějších ekonomických pobídkách jedné ze stran, neboť rozvojová pomoc a strategie diplomatických přátel jsou spolu vzájemně propojeny.

V rámci analýzy **strategie rozvojové pomoci** můžeme konstatovat, že vysoká ekonomická úroveň Taiwanu mu umožňuje investovat značné prostředky do rozvojové pomoci. Rozvojová pomoc Taiwanu je poskytována za účelem udržení si diplomatických přátel a rozšiřování počtu spojenců ve snaze čelit snaze ČLR izolovat ostrov. Propojení rozvojové pomoci s ekonomickými a politickými zájmy lze sledovat již od samého počátku. Rozvojová pomoc je poskytována v podobě technické pomoci, úvěrů, finančních a věcných darů a vyškolení personálu. V 70. letech 20. století se Taiwan soustředil na poskytování rozvojové pomoci do afrických zemí. Na počátku 80. let, kdy disponoval ostrov 24 diplomatickými spojenci, působilo až na dva tisíce technických pracovníků v afrických a latinsko-amerických zemích. Za prezidenta Lee dosáhla rozvojová pomoc v rámci tzv. flexibilní diplomacie příznivých výsledků v podobě 30 diplomatických spojenců, což byl nejvyšší počet od roku 1975. V roce 1989 byl zřízen Fond pro mezinárodní spolupráci a rozvoj. Počátek nového tisíciletí byl však pro Taiwan neúspěšný z pohledu jak snížení diplomatických vztahů, tak úbytku výdajů na rozvojovou pomoc. Prezident Chen odmítl tzv. dolarovou diplomacii jako nástroj zahraniční politiky, což mělo za následek snížení počtu spojenců na 26. Za vlády prezidenta Ma měl Taiwan pouze 23 diplomatických spojenců a prostředky na rozvojovou pomoc se nenavyšovaly. Současná prezidentka Tsai se snaží navštěvovat země, do kterých proudí rozvojová pomoc a udržovat tak s představiteli těchto států kontakty. Taiwan se snaží poskytovat

finanční půjčky rozvojovým zemím, které jsou vázané na uzavření projektů s taiwanskými podniky.

V rámci kapitoly **strategie členství v mezinárodních vládních organizacích** jsem se zaměřila na analýzu členství Taiwanu v organizaci APEC a WTO. Také jsem se věnovala analýze snah účasti na mezinárodní úrovni v rámci OSN a WHO. Taiwan po ztrátě členství v OSN usiluje o účast v mezinárodních organizacích z důvodů využívání výhod plynoucích ze členství, hájení a prosazování svých zájmů na mezinárodní úrovni a podílení se na společných normách, pravidlech a výměně informací s ostatními státy mezinárodního společenství. Taiwan v roce 1991 vstoupil do organizace APEC pod názvem „čínská Tchaj-pej“, jakožto do první organizace od roku 1971. Taiwan těží ze členství v organizaci díky ekonomické liberalizaci v rámci otevřeného obchodního systému a navázání vztahů s geografickými sousedy. Taiwan v roce 2002 vstoupil do WTO, nicméně do organizace mohl přistoupit až po vstupu ČLR. Dle analýzy vyplynulo, že v rámci WTO Taiwan poskytuje finance pro rozvojové programy a může se podílet na správě pravidel světového obchodu, přičemž samotné členství v organizaci poskytuje Taiwanu procedurální práva. V rámci analýzy snah za znovu přijetí do OSN je významný rok 1993, kdy prezident Lee zavedl celosvětovou kampaň za návrat Taiwanu do struktur OSN, která se stala každoroční záležitostí projednávanou na Valném shromáždění OSN. Za prezidenta Ma se Taiwan neúspěšně snažil o participaci ve dvou přidružených organizacích OSN, a to ICAO a UNFCCC. Současná prezidentka Tsai by si rovněž přála začlenění ostrova do struktur OSN, stejně jako 84, 8 % taiwanského obyvatelstva. Za prezidenta Ma v roce 2009 Taiwan obdržel pozvání do organizace WHO jako nestátní pozorovatel. Z analýzy vyplynulo, že Taiwan v rámci organizace potýká s problémy ze strany ČLR, neboť prezidentka Tsai zastává nedělitelnost Taiwanu a suverenitu, což je v rozporu s politikou jedné Číny. Budoucnost ostrova je tak v této organizace nejasná.

Vzhledem k tomu, že počet oficiálních diplomatických vztahů Taiwanu se od roku 1971 snižoval, tak v rámci mezinárodního rozvoje **strategie podpory NGOs a jejich expanze do zahraničí** hrála důležitou roli při provádění taiwanských nadnárodních programů. NGOs po ztrátě postavení Taiwanu v rámci struktur OSN

doplňovaly funkci vlády na mezinárodní úrovni. NGOs působily na Taiwanu již na přelomu 60. a 70. let 20. století. Vlivem demokratizace v 80. letech se jejich počet výrazně zvýšil a v průběhu 90. let se zvýšil jejich nadnárodní aktivismus vlivem celosvětové aktivizace NGOs a jejich vzájemné spolupráce. V roce 1988 byl Taiwan členem 728 mezinárodních NGOs, přičemž v roce 1998 byl členem 943 mezinárodních NGOs. Po roce 2000 a s podporou vlády DPP byly NGOs finančně podporovány k účasti v mezinárodním prostředí vládou. V roce 2002 byl Taiwan členem v 1064 mezinárodních NGOs. Dle analýzy této strategie vyšlo najevo, že taiwanské NGOs se nejčastěji soustředí na: rozvojovou a humanitární pomoc (*Světová vize Taiwanu*), podporu demokracie a lidských práv, zdravotnictví (*Taiwan Root Medical Pace Corps*) a životní prostředí (*Eden Social Foundation*). Tyto oblasti jsou často propojeny s Rozvojovými cíli tisíciletí a Udržitelnými cíli tisíciletí. V současnosti se na Taiwanu buduje Mezinárodní centrum nevládních organizací, jehož výstavbu podporuje prezidentka Tsai. Centrum má za cíl v oblasti Asie a Tichomoří přilákat a sdružovat NGOs v rámci pobytových a vzdělávacích aktivit. Taiwanské NGOs mají v současnosti své zastoupení na všech kontinentech.

Strategie podpory demokracie a lidských práv je strategií, která souvisí s nástupem taiwanských občanských aktivit a hnutí od počátku 80. let 20. století. V roce 2001 Kuomintang poprvé ztratil parlamentní většinu, což znamenalo vítězství DPP a zakotvení individuálních práv do právního systému. Také MOFA začalo značně finančně podporovat NGOs, které podporovaly demokratizaci a lidská práva. Takovým příkladem je založený think-tank v roce 2003 – *Taiwanská nadace pro demokracii (TFD)*, sloužící pro podporu demokracie a lidských práv na Taiwanu i v zahraničí. Taiwan prostřednictvím think-tanku TFD a dalších zřízených organizací podporuje aktivisty v boji proti autokratickým režimům, snaží se zvyšovat veřejné mínění a účast na demokratizaci v Asii a podporovat NGOs, které se zabývají lidskoprávní problematikou v Asii. Navzdory nesouhlasu generálního tajemníka OSN o uložení ratifikačních listin, schválila v roce 2009 legislativa prezidenta Ma dvě smlouvy OSN o lidských právech. Taiwan díky této strategii usiluje o to, aby mohl hrát specifickou roli ochránce demokracie a lidských práv v Asii. Strategii demokracie

a lidských práv můžeme hodnotit za účinnou, neboť dle organizace Freedom House mapující úroveň demokratické svobody se Taiwan umístil na druhém místě z asijských zemí a v kategorii lidských práv získal první místo.

Dle analýzy vyšlo najevo, že Taiwan disponuje velmi bohatými prvky soft power a veřejné diplomacie, na které se soustředil ještě před samotnou ztrátou postavení v OSN, neboť již v roce 1967 byla založena organizace *General Association of Chinese Culture* s cílem prohlubovat kulturní průmysl Taiwanu, včetně kulturních výměn a rozvoje místních tvůrčích odvětví. Za významný milník ve **strategii soft power a veřejné diplomacie** lze považovat proces tzv. taiwanizace, který znamenal zásadní změnu ve vnímání samotné a jedinečné taiwanské kultury. V roce 1999 byl vládou založen *Department of Cultural Affairs, Taipei City Government*, později vláda DPP zřídila *Council for Cultural Affairs* spadající pod Ministerstvo kultury. Tyto vládní agentury se starají o záležitosti týkající se propagace jedinečné taiwanské kultury. Mezi lety 2000–2008, kdy byl u moci prezident Chen, se veřejná diplomacie zaměřovala na prosazování demokracie a jedinečné taiwanské kultury nad čínskou tradiční kulturou. Po roce 2008 se veřejná diplomacie za prezidenta Ma soustředila na prosazování taiwanské identity jako ochránce tradiční čínské kultury. Taiwan v současnosti disponuje prvky své soft power a veřejné diplomacie, které zahrnují kulturní průmysl; náboženské, humanitární a NGOs působící za hranicemi; demokratické a lidskoprávní hodnoty; studentské a akademické výměny; nadace a další činnosti odvíjející se od občanské společnosti Taiwanu. Pozitivní image pomáhají Taiwanu v zahraničí také prosazovat kulturní centra a kanceláře, které de facto zastupují roli oficiálních zastupitelských úřadů. Současná prezidentka Tsai zastává názor posilování prvků soft power a veřejné diplomacie Taiwanu v rámci rozšiřování kulturní spolupráce s ostatními národy a šíření taiwanské kultury v zahraničí.

Dle mého názoru strategie pro přežití Taiwanu v mezinárodním systému jsou v současné zahraniční politice Taiwanu velmi dobře patrné a můžeme je snadno identifikovat. Současný politický status Taiwanu je nevyřešenou otázkou vzhledem k tomu, zda má Taiwan setrvat jako součást Čínské republiky s nejasnou pozicí vůči

ČLR, uznat svou pozici v rámci ČLR či vyhlásit nezávislost jako Republika Taiwan. Těžko se však dá očekávat, že by oficiálně deklaroval svou nezávislost. Zachování současného stavu se pro Taiwan jeví jako nejlepší řešení.

V rámci dalšího výzkumu by bylo vhodné sledovat následný zahraničně-politický vývoj Taiwanu s ohledem na to, zda-li bude Taiwan vyvíjet další strategie, kterými se bude snažit přežít v mezinárodním systému a sledovat účinnost daných strategií.

10. SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

- American Institute in Taiwan (1979). Taiwan Relations Act (PL 96–8). *American Institute in Taiwan*. Nedaťováno (<https://www.ait.org.tw/our-relationship/policy-history/key-u-s-foreign-policy-documents-region/taiwan-relations-act/>, 23. 1. 2018).
- Atkinson, Joel (2010). China–Taiwan diplomatic competition and the Pacific Islands. *The Pacific Review* 23 (4), s. 407–427.
- Atkinson, Joel (2014). Aid in Taiwan’s foreign policy: putting Ma Ying-jeou’s aid reforms in historical perspective. *The Pacific Review* 27 (3), s. 409–431.
- Bakešová, Ivana – Fürst, Rudolf – Heřmanová, Zdenka (2004). *Dějiny Taiwanu* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).
- BBC (2017). Panama cuts ties with Taiwan in favour of China. *BBC News*. 13. 6. 2017 (<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-40256499>, 20. 1. 2018).
- Beach, Derek – Pedersen, Rasmus B. (2013). *Process-Tracing Methods: Foundations and Guidelines* (Michigan: University of Michigan Press).
- Bellows, Thomas J. (1977). Taiwan's foreign policy in the 1970s: A case study of Adaptation and viability. Occasional Papers/ Reprints Series in Coctemporary Asian Studies. *Asian Survey* XVI (7), s. 1–22.
- Biddick, Thomas V. (1989). Diplomatic Rivalry in the South Pacific: The PRC and Taiwan. *Asian Survey* 29 (8), s. 800–815.
- COHA (2012). China vs. Taiwan: Battle for Influence in the Caribbean. *Council on Hemispheric Affairs*. 13. 3. 2012 (<http://www.coha.org/china-vs-taiwan-battle-for-influence-in-the-caribbean/>, 17. 2. 2018).
- Council on Foreign Relations (2017). U.S. Relations With China 1949 – 2017. *Council on Foreign Relations*. Nedaťováno (<https://www.cfr.org/timeline/us-relations-china>, 24. 1. 2018).
- Crabtree, Steve (2005). Made in Taiwan: Positive Global Impressions. *Gallup*. 13. 12. 2005(<http://news.gallup.com/poll/20431/made-taiwan-positive-global-impressions.aspx>, 29. 3. 2018).

CzechTrade (2017). Tchaj-wan: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. *Businessinfo.cz*. 16. 6. 2017 (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/tchaj-wan-zakladni-charakteristika-teritoria-18113.html>, 22. 11. 2017).

ČT24 (2017). Prezidentka Tchaj-wanu se sešla se senátory USA, Čína se zlobí. *ČT24*. 9. 1. 2017 (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2007352-prezidentka-tchaj-wanu-se-sesla-se-senatory-usa-cina-se-zlobi>, 25. 1. 2018).

Dean, David (2014). *Unofficial Diplomacy: The American Institute in Taiwan: A Memoir* (Bloomington: Xlibris Corporation).

Department of NGO International Affairs (nedatováno a). Developing an International NGO Center in Taichung's Wufeng District. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (TAIWAN)*. Nedatováno (<http://www.taiwanngo.tw/files/13-1000-30880.php?Lang=en>, 12.3. 2018).

Department of NGO International Affairs (nedatováno b). Message from the Minister. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (TAIWAN)*. Nedatováno (<http://www.taiwanngo.tw/files/11-1000-303.php?Lang=en#>, 22. 11. 2017).

Department of NGO International Affairs (nedatováno c). Taiwan NGO map. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (TAIWAN)*. Nedatováno (<http://www.taiwanngo.tw/files/90-1000-13.php?Lang=en>, 21.3. 2018).

Esteban, Mario (2008). The diplomatic battle between Beijing and Taipei in Latin America and the Caribbean. *Centre for East Asian Studies* (<https://www.soas.ac.uk/taiwanstudies/eats/eats2008/file43180.pdf>, 18. 2. 2018).

Executive Yuan (2016). *The Republic of China Yearbook*. (<http://ws.ey.gov.tw/001/Eyupload/oldfile/UserFiles/YB%202016%20all%20100dpi.pdf>, 10. 3. 2018).

Executive Yuan (2017). Foreign Affairs. *Executive Yuan, Republic of China (Taiwan)*. Nedatováno. (<https://english.ey.gov.tw/cp.aspx?n=AAA55B728159E214>, 27. 2. 2018).

Flanderová, Linda (2013). Soft power: mít či nemít? *Ústav mezinárodních vztahů*. 30. 9. 2013 (<http://www.iir.cz/article/soft-power-mit-ci-nemit>, 7. 12. 2017).

- Fossen, Anthony Van (2007). The Struggle for Recognition: Diplomatic Competition Between China and Taiwan in Oceania. *Journal of Chinese Political Science* 12 (2), s. 125–146.
- Foundation for Scholarly Exchange (2015). The Fulbright Program. *Foundation for Scholarly Exchange* (<http://www.fulbright.org.tw/dispPageBox/CtEn.aspx?ddsPageID=FOSEENGAB&>, 31. 3. 2018).
- Garner, John W. (2015). *The Sino-American Alliance: Nationalist China and American Cold War Strategy in Asia: Nationalist China and American Cold War Strategy in Asia* (London: Routledge).
- General Assembly (1971). 2758 (XXVI). Restoration of the lawful rights of the People's Republic of China in the United Nations. 25. 10. 1971. *United Nations* (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/327/74/IMG/NR032774.pdf?OpenElement>).
- Greene, Megan – Lie, John (1999). Explaining of the Democratization of Taiwan. *Asian Profile* 27 (5), s. 378–385.
- Han, Shelly H. (1995). Time to welcome Taiwan back into the United Nations. *Asian Affairs: An American Review* 22 (3), s. 172–180.
- Hickey, Dennis V. (2006). *Foreign Policy Making in Taiwan: From Principle to Pragmatism* (London: Routledge).
- Hickson, Clay E. (2003). Taiwan In International Organizations: Internationalization of the Taiwan-China Relationship. *The Atlantic Council of the United States Asia Programs* (https://www.files.ethz.ch/isn/44789/2003_05_Taiwan_in_International_Organizations.pdf, 23. 11. 2017).
- Horton, Chris – Myers, Steven Lee (2017). Panama Establishes Ties With China, Further Isolating Taiwan. *New York Times*. 13. 6. 2017 (https://www.nytimes.com/2017/06/13/world/asia/taiwan-panama-china-diplomatic-recognition.html?_r=0, 23. 11. 2017).

- Hsiao-pong, Philip L. (2009). Planting Rice on the Roof of the UN Building: Analysing Taiwan's „Chinese“ Techniques in Africa, 1961-Present. *The China Quarterly* (198), s. 381–400.
- Hsu, Joseph Y. K. (2007). On Taiwan's United Nations Membership. *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs* 16 (3), s. 39–43.
- Chan, Gerald (1997). Taiwan as an Emerging Foreign Aid Donor: Developments, Problems, and Prospects. *Pacific Affairs* 70 (1), s. 37-56.
- Chang Fo-Chuan Center for the Study of Human Rights (2017). About us. *Chang Fo-Chuan Center for the Study of Human Rights* (https://web-en.scu.edu.tw/hrer/web_page/1005, 25. 3. 2018).
- Chang, Gordon G. (2017). China's Campaign to Shove Taiwan Off the World Stage. *The national interest*. 1. 6. 2017 (<http://nationalinterest.org/feature/chinas-campaign-shove-taiwan-the-world-stage-20959>, 6.3. 2018).
- Charnovitz, Steve (2006). Taiwan's WTO Membership and its International Implications. *Asian Journal of WTO & Int'l Health L. & Pol'* (401), s. 402–431.
- Chen, Charles I-hsin (2017). How Beijing Could Squeeze Taiwan. *Council on Foreign Relations, Foreign Affairs*. 13. 4. 2017 (<https://www.foreignaffairs.com/articles/taiwan/2017-04-13/how-beijing-could-squeeze-taiwan>, 6.3. 2018).
- Chen, Jie (2002). *Foreign Policy of the New Taiwan: Pragmatic Diplomacy in Southeast Asia* (Cheltenham: Edward Elgar Publishing).
- Chen, Yu-Jie – Cohen, Jerome A. (2013). Taiwan quietly forging ahead in human rights protection. *South China Morning Post*. 29. 3. 2013 (<http://www.scmp.com/comment/insight-opinion/article/1202004/taiwan-quietly-forging-ahead-human-rights-protection>, 27. 3. 2018).
- Chey, Jocelyn (2014). Culture and Diplomacy: The Case of Taiwan. *Journal of the Oriental Society of Australia* 46, s. 41–73.

Chien, Eugene (2002). *Preface. In A Collection of Documents on the History of the 60 Years of Sino-Vatican Diplomatic Relations* (Taipei: Fujen Catholic University).

Chu, Ming-chin M. (2016). No Need to Beg China? Taiwan's Membership of the Asia-Pacific Economic Cooperation as a Contested State. *The China Quarterly*, s. 169–189.

Chuan, Ku – Hou, Elaine – Liu, Kuan-lin (2017). Government to spend NT\$1.5 billion next year on ODA program. *The Central News Agency*. 4. 11. 2017 (<http://focustaiwan.tw/news/aeco/201711040011.aspx>, 22. 2. 2018).

Ichihara, Maiko (2017). The Changing Role of Democracy in Asian Geopolitics. *Carnegie Endowment for International Peace*. 14. 9. 2017 (<http://carnegieendowment.org/2017/09/14/changing-role-of-democracy-in-asian-geopolitics-pub-73110>, 7. 12. 2017).

Institute of Diplomacy and International Affairs (2016). ROC Ministry of Foreign Affairs holds 2016 UNFCCC NGO Forum. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (TAIWAN)*. 5. 9. 2016 (https://www.mofa.gov.tw/enidia/News_Content.aspx?n=C75A4BF1F464785E&sms=89F2D70A41678F4B&s=75E6423D35293CD5, 14.3. 2018).

International Cooperation and Development Fund (nedatováno). About Us. *International Cooperation and Development Fund* (<http://www.icdf.org.tw/ct.asp?xItem=4470&CtNode=29840&mp=2>, 22. 11. 2017).

Jacobs, Bruce – Liu, I-hao (2007). Lee Teng-Hui and the Idea of "Taiwan". *The China Quarterly* (190), s. 375–393.

Jennings, Ralph (2016). Taiwan's Loss of a Diplomatic Ally Points to Growing Anger in China. *Voice of America Public Relations*. 21. 12. 2016 (<https://www.voanews.com/a/taiwan-loss-of-diplomatic-ally-points-to-growing-anger-in-china/3644893.html>, 14. 2. 2018).

Jennings, Ralph (2017). New Diplomatic Ally? Isolated Taiwan Is Growing Closer To A Country In Europe. *Forbes*. 13. 3. 2017 (<https://www.forbes.com/sites/ralphjennings/2017/03/13/new-diplomatic-ally-isolated-taiwan-grows-closer-to-a-country-in-europe/#31832997944d>, 9. 2. 2017).

Keating, Jerome (2016). Unique relations with the Holy See. *Taipei Times*. 18. 4. 2016 (<http://www.taipeitimes.com/News/editorials/archives/2016/04/18/2003644198>, 11. 2. 2018).

Lee, Wei-Chin (1993). Taiwan's foreign aid policy. Taiwan's foreign aid policy. *Asian Affairs: An American Review* 20 (1) s. 20 (<http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=291dd969-8fbe-464a-a960-1bbe3b703b48%40sessionmgr102&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#AN=9602290810&db=asn>).

Lee, Wei-Chin (2012). Diplomatic Impetus and Altruistic Impulse: NGOs and the Expansion of Taiwan's International Space. *Brookings*. 16. 7. 2012 (<https://www.brookings.edu/opinions/diplomatic-impetus-and-altruistic-impulse-ngos-and-the-expansion-of-taiwans-international-space/>, 20. 3. 2018).

Li, He (2005). Rivalry between Taiwan and the PRC in Latin America. *Journal of Chinese Political Science* 10 (2), s. 77–102.

Li, Chien-pin (2006). Taiwan's Participation in Inter-Governmental Organizations: An Overview of Its Initiatives. *Asian Survey* 46 (4), s. 597–614.

Lillian Goldman Law Library (2008). Mutual Defense Treaty Between the United States and the Republic of China; December 2, 1954 (1). *Lillian Goldman Law Library* (http://avalon.law.yale.edu/20th_century/chin001.asp, 20. 1. 2018).

Lin, David Y. L. (nedatováno). Achievements of Taiwanese NGOs in the International Arena: in Celebration of the Republic of China (Taiwan) Centennial. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (TAIWAN)*. Nedatováno (<http://www.taiwanngo.tw/files/15-1000-20213,c374-1.php>, 22. 3. 2018).

Lomová, Olga (2016). Lidé na Taiwanu dokázali co my zatím ne: vzepřít se čínskému politbyru. *Deník Referendum*. 18. 1. 2016 (<http://denikreferendum.cz/clanek/22100-lide-na-taiwanu-dokazali-co-my-zatim-ne-vzeprit-se-cinskemu-politbyru>, 25. 1. 2018).

Luehrmann, Laura M. (2009). The Red Flag and the Ring: the dances surrounding the Vatican ties. *Asian Politics & Policy* 1 (3), s. 498.

McCandless, Light (2017). Opening of the National Cultural Congress. *Taiwan News*. 2. 9. 2017 (<https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3244885>, 29. 3. 2018).

Mearsheimer, John J. (2014). Say Goodbye to Taiwan. *The National Interest*. Březen-duben 2014 (<http://nationalinterest.org/article/say-goodbye-taiwan-9931>, 1. 4. 2018).

Ministry of Culture (2016a). History. *Ministry of Culture Republic of China (Taiwan)* (<http://english.moc.gov.tw/article/index.php?sn=240>, 29. 3. 2018).

Ministry of Culture (2016b). Overseas Offices. *Ministry of Culture Republic of China (Taiwan)* (<http://english.moc.gov.tw/article/index.php?sn=3077>, 29. 3. 2018).

Ministry of Culture (2018). Spotlight Taiwan Project Application Guidelines. *Ministry of Culture Republic of China (Taiwan)* (<http://english.moc.gov.tw/article/index.php?sn=321>, 29. 3. 2018).

Ministry of Foreign Affairs (2010). International Cooperation and Development Act. *Taiwan's Foreign Assistance and International Cooperation* (<https://www.mofa.gov.tw/en/NewsNoDept.aspx?n=D52B2006EC1326DB&sms=43C57B49DB0301DD>, 22. 2. 2018).

Ministry of Foreign Affairs Republic of China (Taiwan) (2014a). Diplomatic Allies: country with whom we currently have diplomatic relations. *Ministry of Foreign Affairs Republic of China (Taiwan)* Nedatováno (<https://www.mofa.gov.tw/en/AlliesIndex.aspx?n=DF6F8F246049F8D6>, 17. 2. 2018)

Ministry of Foreign Affairs Republic of China (Taiwan) (2018). About Us. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)* (<https://www.taiwantoday.tw/aboutus.php>, 29. 3. 2018).

Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) (2014b). Important I.G.O..APEC. Introduction. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. Nedatováno (<https://www.mofa.gov.tw/enigo/cp.aspx?n=3CD92CD93684E458>, 18. 2. 2018).

Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) (2014c). IGOs in which we participate. Full Member. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. Nedatováno

(<https://www.mofa.gov.tw/enigo/Link3enigo.aspx?n=58BD38F4400A7167&sms=A72EC821FB103DD9>, 2. 3. 2018).

Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) (2014d). ROC government announces details of 2017 campaign for UN participation. *Public Diplomacy Coordination Council Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. 11. 9. 2017

(https://www.mofa.gov.tw/en/News_Content.aspx?n=1EADDCFD4C6EC567&s=06B7728B2A8A0F1C, 6.3. 2018).

Munro, Ross H. (1994). Giving Taipei a Place at the Table. *Foreign Affairs* 73 (6), s. 109–122.

Nye, Joseph (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics* (New York: PublicAffairs).

Office of the President Republic of China (Taiwan) (2017). President Tsai holds breakfast meeting with traveling press corps. *Office of the President Republic of China (Taiwan)*. 14. 1. 2017 (<http://english.president.gov.tw/News/5082>, 27. 2. 2018).

Olivier, Jeremy (2017). Taiwan Reviews its Progress in Human Rights. *Taiwan Sentinel*. 23. 1. 2017 (<https://sentinel.tw/taiwan-reviews-hr/>, 27. 3. 2018).

OWNO Site Map (2018). Taiwan. *One World - Nations Online - Site Map*. Nedatováno (<http://www.nationsonline.org/oneworld/taiwan.htm>, 16. 1. 2018).

Pajtinka, Erik (2017). Between Diplomacy and Paradiplomacy: Taiwan's Foreign Relations in Current Practice. *Journal of Nationalism, Memory & Language Politics* 11 (1), s. 39–57.

Payne, Richard J. – Veney, Cassandra R. (2001). Taiwan and Africa: Taipei's Continuing Search for International Recognition. *Journal of Asian & African Studies* 36 (4), s. 437–450.

Ponniah, Kevin (2017). Taiwan: How China is poaching the island's diplomatic allies. *BBC News*. 14. 6. 2017 (<http://www.bbc.com/news/world-asia-40263581>, 8.2. 2018).

Public Diplomacy Coordination Council (2017). Republic of China (Taiwan) rejects WHO characterization of its participation in World Health Assembly and expresses its

strong dissatisfaction to WHO Secretariat. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. 12. 5. 2017 (https://www.mofa.gov.tw/en/News_Content.aspx?n=1EADDCFD4C6EC567&s=161DC7A70C4856E0, 6.3. 2018).

Rawnsley, Gary D. (2014). Taiwan's Soft Power and Public Diplomacy. *Journal of Current Chinese Affairs* 43 (3), s. 161–174.

Robson, Seth (2016). US military history on Taiwan rooted in confrontation with China. 18. 12. 2016. *Stars and Stripes* (<https://www.stripes.com/news/us-military-history-on-taiwan-rooted-in-confrontation-with-china-1.445146>, 20. 1. 2018).

Severson, Daniel (2013). Taiwan offers a model for advancing human rights. *East Asia Forum*. 22. 8. 2013 (<http://www.easiaforum.org/2013/08/23/taiwan-offers-a-model-for-advancing-human-rights/>, 24.3. 2018).

Shapiro, Don (2016). Taiwan Moves to Attract Foreign NGOs. *Taiwan Business TOPICS-the American Chamber of Commerce in Taipei*. 8. 9. 2016 (<https://topics.amcham.com.tw/2016/09/taiwan-moves-to-attract-foreign-ngos/>, 16.3. 2018).

Shinn, David H. – Eisenman, Joshua (2012). *China and Africa: A Century of Engagement* (Pennsylvania: University of Pennsylvania Press).

Shu-ling, Ko (2007). Marshall Islands president set to visit. *Taipei Times*. 26. 6. 2007 (<http://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2007/06/26/2003366902>, 17.2. 2017).

Smith, Nicola (2017). China Is Trying to Bar Taiwan From the World's Top Health Summit. The Consequences Could Be Deadly. *Time*. 5. 5. 2017 (<http://time.com/4768449/taiwan-who-health-wha-china/>, 6.3. 2018).

South China Morning Post (2017). Taiwan thanks African ally for rejecting diplomatic advances from Beijing. *South China Morning Post*. 26. 1. 2017 (<http://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2065725/taiwan-thanks-african-ally-rejecting-diplomatic>, 20. 1. 2018).

Sun, Zhe (2012). Ma Ying-jeou's Second Term and Taiwan's International Participation. *The Brookings Institution*. 8. 5. 2012 (<https://www.brookings.edu/opinions/ma-ying-jeous-second-term-and-taiwans-international-participation/>, 2.3. 2018).

Szondi, Gyorgy (2008). *Discussion papers in diplomacy. Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences* (Haag: Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael').

Taipei Economic and Cultural Office (2017). Tchaj-wan. *Taipei Economic and Cultural Office, Prague*. 02/2017 (<https://www.roc-taiwan.org/uploads/sites/121/2017/02/newslwttter-of-2017.02.pdf>, 22. 3 2018).

Taiwan Association for Human Rights (2008). About TAHR. *Taiwan Association for Human Rights*. 2. 1. 2008 (<https://www.tahr.org.tw/content/25>, 25. 3. 2018).

Taiwan Country Monitor (2017). Country Reports - Taiwan. *Taiwan Country Monitor* Apr2017, s. 1–34.

Taiwan Foundation for Democracy (2013). Our Ideas. *Taiwan Foundation for Democracy*. Nedatováno (<http://www.tfd.org.tw/opencms/english/about/director/index.html>, 7. 12. 2017).

Taiwan Root Medical Peace Corps (2017). About TRMPC. *Taiwan Root Medical Peace Corps*. Nedatováno (<http://taiwanroot.org/about.php?l=en&id=194>, 22. 3. 2018).

Taiwan Today (2017a). GACC unveils cultural promotion agenda for 2018. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. 19. 12. 2017 (<https://taiwantoday.tw/news.php?unit=18&post=126780>, 29. 3. 2018).

Taiwan Today (2017b). President Tsai addresses Marshall Islands parliament, lauds bilateral ties. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. 31. 10. 2017 (<https://taiwantoday.tw/news.php?unit=2,6,10,15,18&post=124031>, 17. 2. 2018).

Taiwan Today (2017c). Tsai vows to strengthen soft power, expand cultural exchanges. *Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan)*. 3. 7. 2017 (<https://taiwantoday.tw/news.php?unit=2,6,10,15,18&post=117769>, 28. 3. 2018).

Taiwan WTO & RTA Center (nedatováno). About Us. Background. *Taiwan WTO & RTA Center Chung Hua Institution for Economic Research*. Nedatováno (<http://web.wtocenter.org.tw/EN/Node.aspx?id=15458>, 2. 3. 2018).

Taylor, Ian (2002). Taiwan's Foreign Policy and Africa: the limitations of dollar diplomacy. *Journal of Contemporary China* 11 (30), s. 125–140.

Teh-Chang, Lin – Yen-Chun, Jean L. (2017). Taiwan's Foreign Aid in Transition: From ODA to Civil Society Approaches. *Japanese Journal of Political Science* 18 (4), s. 469–490.

Teng Pei-ju, Teng (2018). Center for INGOs opens in central Taiwan, aims to become regional hub for NGOs. *Taiwan News*. 13. 3. 2018 (<https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3382554>, 15.3. 2018).

TFD (2008). 2008 Asia Democracy and Human Rights Award. *Taiwan Foundation for Democracy*. 10. 11. 2008 (<http://www.tfd.org.tw/opencms/english/html/Page0003.html>, 25. 3. 2018).

TFD (2013a). Political Party Programs. *Taiwan Foundation for Democracy* (<http://www.tfd.org.tw/opencms/english/grants/programs/>, 24. 3. 2018).

TFD (2013b). Taiwan Journal of Democracy. *Taiwan Foundation for Democracy* (<http://www.tfd.org.tw/opencms/english/publication/journal/>, 29. 3. 2018).

TFD (2017). TFD Hosts the 4th East Asia Democracy Forum in Taipei. *Taiwan Foundation for Democracy*. 23. 5. 2017. (<http://www.tfd.org.tw/opencms/english/news/mediaAdvisory/index.html?pageCount=5&pageIndex=1>, 25. 3. 2018).

The Economist (2009). At the United Nations a pragmatic Taiwan changes tack. *The Economist*. 24. 9. 2009 (<https://www.economist.com/node/14506556>, 6.3. 2018).

The Economist (2017). What is the one-China policy? *The Economist*. 14. 3. 2017 (<https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2017/03/economist-explains-8>, 18.1. 2018).

- The Taipei City Department of Cultural Affairs (2013). History. *Department of Cultural Affairs*. 4. 7. 2013 (<http://english.culture.gov.taipei/cp.aspx?n=24F9F70DA1DCD342>, 30. 3. 2018).
- The Wall Street Journal (2007). King of the U.N.. *The Wall Street Journal Interactive Edition*. 13. 8. 2007 (<http://www.taiwandc.org/wsj-2007-02.htm>, 25. 1. 2018).
- Tkacik, John J. Jr. (2007). Taiwan's status remains 'unsettled'. *The Heritage Foundation: Leadership for America*. 1. 10. 2007 (<https://www.heritage.org/defense/commentary/taiwans-status-remains-unsettled>, 25.1. 2018).
- Tubilewicz, Czeslaw – Guilloux, Alain (2011). Does size matter? Foreign aid in Taiwan's diplomatic strategy, 2000–8. *Australian Journal of International Affairs* 65 (3), s. 322-339.
- Tubilewicz, Czeslaw (2016). State transformation and the domestic politics of foreign aid in Taiwan. *The Pacific Review* 29 (1), s. 45–66.
- U.S. NationalArchives & RecordsAdministration (2002). *The United States Enters the Korean Conflict. Teaching with Documents* (<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED466419.pdf>, 21. 1. 2018).
- U.S.–China Relations (2011). U.S.-CHINA RELATIONS. *Background Notes on Countries of the World: People's Republic of China* Sep2011, s. 10.
- United Nations (1971). Restoration of the lafwul rights of the People's Republic of China in the United Nations. *General Assembly*. 25. 10. 1971 (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/327/74/IMG/NR032774.pdf?OpenElement>, 22. 11. 2017).
- Waisová, Šárka (2018). *The Role of Taiwanese Civil Society Organizations in Cross-Strait Relations* (New York: Routledge).
- Wang, Hongying – Lu, Yeh-Chung (2008). The Conception of Soft Power and its Policy Implications: a comparative study of China and Taiwan. *Journal of Contemporary China* 17 (56), s.425–447.

Wang, Tay-sheng (2000). *Legal reform in Taiwan under Japanese colonial rule: 1895–1945: the reception of western law* (University of Washington Press: Seattle).

Wang, Vincent W. (2006). Taiwan's Participation in International Organizations. In: *China's Rise, Taiwan's Dilemmas and International Peace* (London: Routledge).

Winkler, Sigrid (2012). Taiwan's UN Dilemma: To Be or Not To Be. *Brookings*. 20. 6. 2012 (<https://www.brookings.edu/opinions/taiwans-un-dilemma-to-be-or-not-to-be/>, 23.1. 2018).

Wong, Catherine (2016). Taiwan's push for UN membership given fresh impetus by former defence minister. *South China Morning Post*. 19. 9. 2016 (<http://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2020552/taiwans-push-un-membership-given-fresh-impetus-former>, 8.3. 2018).

Wong, Joseph (2003). Deepening Democracy in Taiwan. *Pacific Affairs* 76 (2), s. 235–256.

World Trade Organization (2009). The Separate Customs Territory of Taiwan, Penghu, Kinmen and Matsu donates USD 20,000 for the participation of the least-developed countries in the 7th Ministerial Conference. *World Trade Organization*. 21. 10. 2009 (https://www.wto.org/english/news_e/pres09_e/pr575_e.htm, 5.3. 2018).

World Trade Organization (2011). Chinese Taipei donates USD 280,000 to WTO development programmes. *World Trade Organization*. 17. 12. 2011 (https://www.wto.org/english/news_e/pres11_e/pr653_e.htm, 5.3. 2018).

World Trade Organization (2013). Chinese Taipei offers USD 200,000 to help developing countries participate in Doha Round. *World Trade Organization*. 4. 12. 2013 (https://www.wto.org/english/news_e/pres13_e/pr711_e.htm, 5.3. 2018).

Wu, James (2006). The Epoch-Evian Group at IMD2006 Asia Industrial and Economic Roundtable “Rethink World Trade System: Imperatives for Sustainable Growth”. *Bureau of Foreign Trade, Ministry of Economic Affairs*. 19. 5. 2006 (<https://www.trade.gov.tw/English/Pages/detail.aspx?nodeID=1025&pid=309535>, 5.3. 2018).

Yahuda, Michael (1996). The International Standing of the Republic of China on Taiwan. *The China Quarterly* (148), s. 1319–1339.

Yearbook of the United Nations (1971). The Yearbook of the United Nations 1971 Volume 25. *United nations* (<http://www.unmultimedia.org/searchers/yearbook/page.jsp?q=yearbook%201971&start=0&total=816&srstart=0&volumeFacet=1971&searchType=advanced&outline=false>, 23. 1. 2018).

Youth for Human Rights (2010). Youth Make Human Rights a Reality in Taiwan. *Youth for Human Rights*. 18. 9. 2010 (<http://www.youthforhumanrights.org/news/youth-for-human-rights-make-right-reality.html>, 25. 3. 2018).

11. RESUMÉ

This work focuses on the analysis of different Taiwan strategies to survive in the international environment. At the beginning of 1970s, on the grounds of the UN Security Council Resolution 2758, Taiwan lost its status of permanent member of the United Nations Security Council in favour of the Republic of China. As a matter of fact, in a few months Taiwan became internationally unrecognized country without sovereignty. Nevertheless, after 1971 Taiwan representatives did not give up their efforts for international recognition. Taiwan took some steps in its foreign policy and started several parallel strategies to keep at least its current status quo.

The beginning of the work is dedicated to the context of Taiwan position loss in the United Nations Security Council and to the political changes which caused that Taiwan has been forced to fight for its international recognition since 1971. Then the work is divided into six foreign policy strategies which are analysed in a chronological order, from 1971 till the present, putting emphasis on how governments, changes in the international environment and political circumstances have influenced these strategies. The work analyses these strategies: diplomatic friendship strategy, help development strategy, strategy of membership in international government organizations, NGOs support strategy and their expansion abroad, strategy of democracy and human rights support, soft power and public diplomacy strategy.

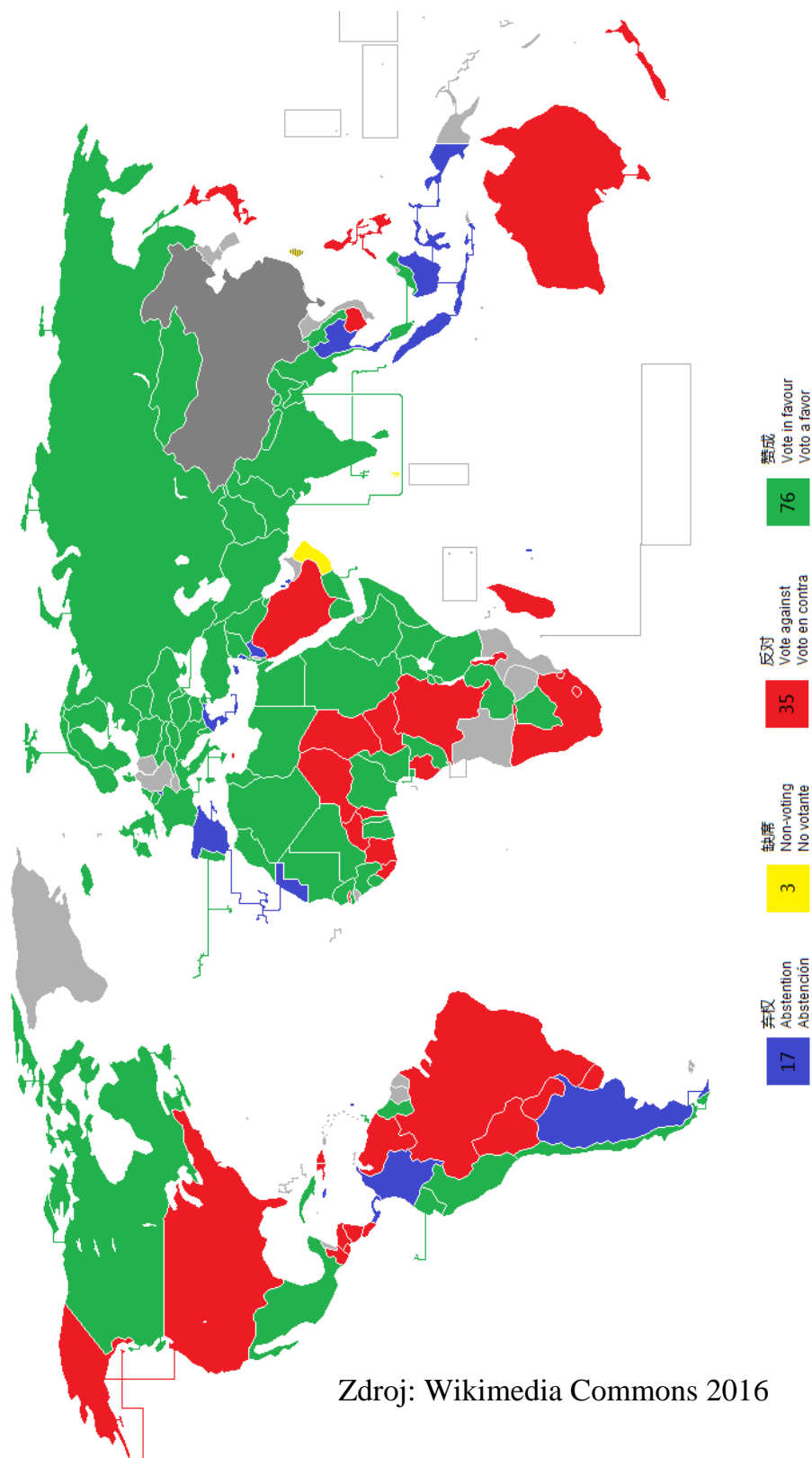
Beyond the diplomatic friendship strategy this work is devoted to Taiwan official diplomatic relationships and its efforts to make friendly diplomatic contacts and to keep good relations with countries in the international system. The next chapter, which continues and is linked to the previous one, is dedicated to the help development strategy. The chapter deals with areas of help development concentration, i.e. where the Taiwan help development goes and in what ways. The subsequent chapter analyses the strategy of membership in international government organizations, namely in APEC, WTO and efforts to become integrated into the United Nations and WHO structures. Then the NGOs support strategy and their expansion

abroad are analysed. Beyond this strategy there are mentioned actual Taiwan non-government organizations and their roles of foreign engagement. The penultimate chapter focuses on the strategy of democracy a human rights support. The chapter concentrates on key projects and institutions devoted to the democracy and human rights support. The last chapter pays attention to the soft power and public diplomacy strategy and finds out how Taiwan performs its soft power and public diplomacy in relation to the international fellowship so that it can offset the absence of formal diplomatic relations.

The goal of this work is to outline the course of changes of particular Taiwan foreign policy strategies from 1971 up to the present.

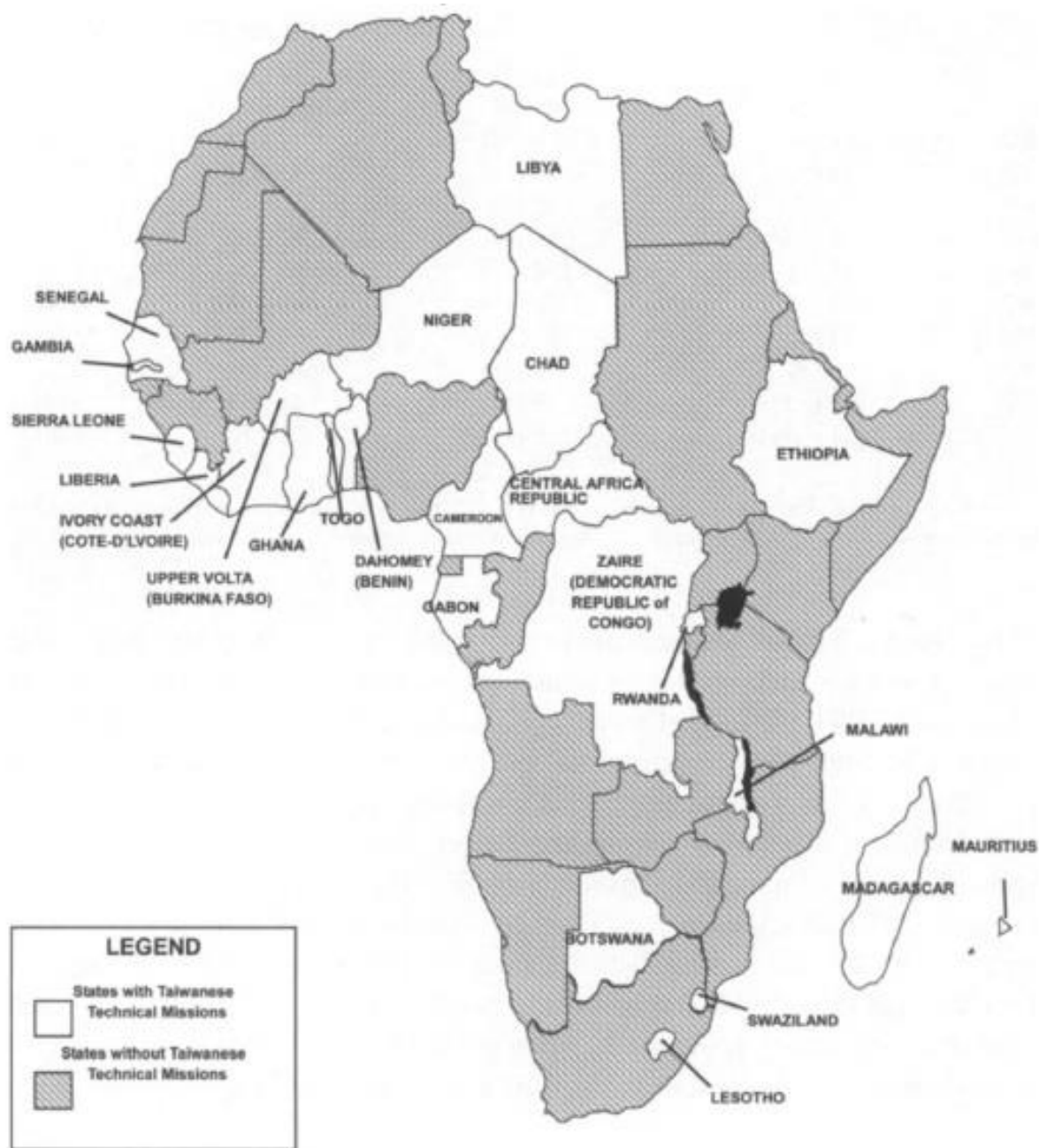
12. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Hlasování států v OSN v rámci rezoluce č. 2758

Zdroj: Wikimedia Commons 2016

Příloha č. 2 – Taiwanská rozvojová pomoc Africe v roce 1960 v podobě zemědělské asistence

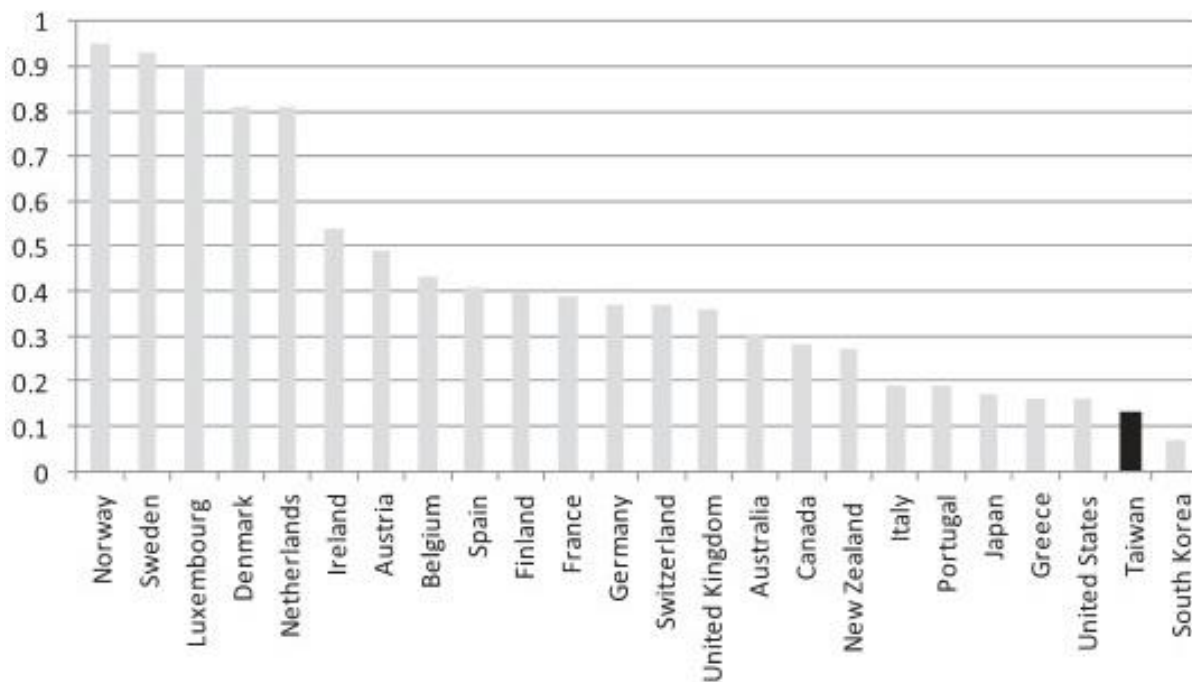
Zdroj: Hsiao-pong 2009, s. 384

Příloha č. 3 – Přehled počtu oficiálních diplomatických vztahů Taiwanu mezi roky 1988–2012

Zdroj: Atkinson 2014, s. 417

Příloha č. 4 – Výše HDP na ODA Taiwanu v roce 2007 ve srovnání s jinými státy

Zdroj: Atkinson 2014, s. 417

Příloha č. 5 – Členství Taiwanu v IGOs

Název organizace (zkratka)	Rok vstupu
North Pacific Fisheries Commission (NPFC)	2015
Asset Recovery Interagency Network-Asia Pacific (ARIN-AP)	2014
Association of World Election Bodies (A-WEB)	2013
South Pacific Regional Fisheries Management Organization (SPRFMO)	2012
International Council for Information Technology in Government Administration (ICA)	2010
Inter-American Tropical Tuna Commission (IATTC)	2010
Standards and Trade Development Facility (STDF)	2010
Advisory Centre on WTO Law (ACWL)	2010
Western and Central Pacific Fisheries Commission (WCPFC)	2004
Extended Commission for the Conservation of Southern Bluefin Tuna (CCSBT)	2002
The International Scientific Committee for Tuna and Tuna-like Species in the North Pacific Ocean (ISC)	2002
World Customs Organization (Technical Committee on Customs Valuation) (WCO)	2002
World Customs Organization (Technical committee on Rules of Origin) (WCO)	2002
World Trade Organization (WTO)	2002
The International Competition Network (ICN)	2002
Asia-Pacific Association of Agricultural Research Institutions (APAARI)	1999
Egmont Group (EG)	1999

Association of Asian Election Authorities (AAEA)	1998
Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG)	1997
Study Group on Asian Tax Administration and Research (SGATAR)	1996
Asia-Pacific Legal Metrology Forum (APLMF)	1994
International Association of Insurance Supervisors (IAIS)	1994
International Satellite System for Search and Rescue (Cospas-Sarsat)	1992
The South East Asian Central Banks (SEACEN)	1992
Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC)	1991
International Organization of Securities Commissions (IOSCO)	1987
AVRDC-The World Vegetable Center (AVRDC)	1971
Food and Fertilizer Technology Center for the Asian and Pacific Region (FFTC/ASPAC)	1970
Afro-Asian Rural Development Organization (AARDO)	1968
Asian Development Bank (ADB)	1966
International Cotton Advisory Committee (ICAC)	1963
International Seed Testing Association (ISTA)	1962
World Organisation for Animal Health (OIE)	1954

Zdroj: Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan) 2014;
Executive Yuan 2016

Příloha č. 6 – Členství Taiwanu v NGOs a jejich oblasti zaměření

<i>Nature of organization</i>	<i>No.</i>	<i>Example</i>
Medicine and hygiene	232	World Medical Association
Science and technology	101	International Association of Science Parks
Sports	100	International Baseball Association
Trade unions	82	World Federation of Teachers' Unions
R&D and management	76	International Political Science Association
Business, finance, and economics	68	Pacific Economic Cooperation Council
Religion and philosophy	61	World Muslim Congress
Agriculture, forestry, fisheries, and animal husbandry	48	International Seed Testing Association
Charity and social welfare	49	Rotary International
Culture and arts	37	World Congress of Poets
Education	32	International Association of Universities
Industrial technology	31	World Semiconductor Council
Leisure and recreation	27	World Leisure and Recreation Association
Wildlife conservation and environmental protection	26	Sustainable and Peaceful Energy Network Asia
Transportation and tourism	21	International Association of Ports and Harbors
Mining and energy	18	World Nuclear Fuel Market
Law and police administration	17	Amnesty International
Engineering	16	World Federation of Engineering Organizations
Electronics and mechanical engineering	11	International Federation of Robotics
Women, family, and youth	8	Zonta International
Journalism	3	International Press Institute
Total	1,064	

Zdroj: Wang 2006, s. 156

Příloha č. 7 – Tabulka strategií pro přežití Taiwanu

Strategie diplomatických přátel								
Strategie rozvojové pomoci								
Strategie členství v mezinár. vládních organizacích								
Strategie podpory NGOs a jejich expanze do zahraničí								
Strategie podpory demokracie a lidských práv								
Strategie soft power a veřejné diplomacie								
	1950– 1975 Chiang Kai- shek	1975– 1978 Yen Chia- kan	1978– 1988 Chiang Ching- kuo	1988– 1996 Lee Teng- hui	1996– 2000 Lee Teng- hui	2000– 2008 Chen Shui- bian	2008– 2016 Ma Ying- jeou	2016 Tsai Ing- wen